

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati peti vrst a Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškova trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Rooseveltove odposlanec pri Hitlerju

Po včerajšnjem sestanku z Ribbentropom je obiskal Sumner Welles danes Hitlerja — Posvetovanja nemških in ameriških gospodarskih strokovnjakov

Berlin, 2. marca. e. Po kratkem oddihu v ameriškem poslanstvu je obiskal včeraj opoldne Sumner Welles zunanjega ministra Ribbentropa, s katerim se je razgovarjal nad dve uri.

Sestanku med Wellesom in Ribbentropom sta prisostvovala odpravnik poslov ameriškega veleposlanstva Clarc in dr. Pavel Schmidt, tolmač nemškega zunanjega ministrstva, ki je prisostvoval do sedaj vsem važnim razgovorom nemških državnikov s francoskimi, angleškimi in drugimi državniki, pa tudi sestanku v Monakovem. Dr. Pavel Schmidt bo navzoč tudi pri današnjem sestanku Wellesa s Hitlerjem.

V razgovoru z zastopniki ameriškega tiska v poslopju ameriškega veleposlanstva je državni podtajnik Sumner Welles glede svojega sestanka z zunanjim ministrom Ribbentropom, ki je trajal poltretjo uro, dejal, da je bil zelo zanimiv ter je dodal: Izkazala se ni je s strani nemške vlade vsa vljudnost in vsako spoštovanje.

Welles je nadalje izjavil, da še nima določenega načrta glede časa svojega bivanja v Berlinu, toda poleg sestanka z Ribbentropom in Göringom ni napovedal nobenega drugega sestanka, zlasti pa ne kakšnega sestanka, ki bi imel družabni značaj. Rekel je: Ako se mudim v državi, ki je v vojni, menim, da ni treba pričakovati najmanjše družabne prireditve. Na vprašanje, ali se bo s Hitlerjem večkrat sestel, je odgovoril: »Samo enkrat.«

Na vprašanje, ali bo tudi Hitlerju izročil Rooseveltovo pismo, kakor je to napravil pri obisku v Rimu, kjer je izročil Rooseveltovo pismo Mussoliniju, je odgovoril: »Pismo, ki sem ga izročil duceju, je bilo samo osebni pozdrav in priporočilo moje osebe.« V zvezi s tem je izjavil, da dosedaj še ni imel časti osebno spoznati Hitlerja.

Ponovno je poudaril, da so njegove konference strogo zaprte in da ne more ne direktno, niti indirektno govoriti o njih.

Pariz, 2. marca. s. (Havas). Po poročilih iz Berlina so se po včerajšnjem Wellesovem razgovoru z zunanjim ministrom Ribbentropom sestali k seji ameriški in nemški gospodarski strokovnjaki. Z ameriške strani sta bila navzoča dva člana Wellesovega spremstva in nekaj uradnikov poslanstva, z nemške strani pa gospodarski strokovnjaki zunanjega ministrstva. O vsebini razgovorov ni ničesar znanega.

Pozornost je vzbudilo, da so nemški listi le kratko poročali o Wellesovem prihodu, pač pa so prinašali cele strani o prihodu šefa slovaškega propagandnega urada v Berlin. Zvečer so se poročila o Wellesovem

bivanju razširila na 20 vrst, vendar tudi samo v zvezi z razgovori, ki jih je imel z nemškimi državniki.

Nemška propaganda poskuša zlasti v Ameriki dokazovati, da ima enako pravico do nedotakljivosti svojega življenjskega prostora v Srednji Evropi, kakor jo zahteva zase Amerika na podlagi Monroeove doktrine.

Berlin, 2. marca. z. Nemški tisk je ob Wellesovem prihodu v Berlin objavil le kratko uradno poročilo v par vrstah. Pač pa je bila v zvezi z njegovim prihodom objavljena policijska izjava, v kateri se najprej omenja bilanca prvih šest mesecev evropske vojne.

Izjava naglašala, da imajo odločilni berlinski činitelji dovolj vzroka, da so s to bilanco prvih šestih vojnih mesecev lahko izredno zadovoljni. Nemčija bo vodila vojno do končne zmage, ki naj enkrat za vselej zagotovi nemški življenjski prostor in svobodo morja. Zavračajoč stališče Anglije in Francije poudarja izjava, da je nemška vojska do skrajnosti pripravljena in čaka na povelje za odločilno bitko. Ničče še ne ve, kdaj bo prišel ta trenutek, toda to kar bo sledilo, bo zasenčilo vso dosedanj udatnost nemške oborožene sile. Izjava se konča:

Nemčija se zaveda svoje vojaške nadmoči in gospodarske neranjivosti. Zato mirno čaka odločitve, ki jo bo z radostjo sprejela ne samo ona, marveč tudi vsi drugi mladi narodi, zlasti pa fašistična Italija.

Amsterdam, 2. marca. AA. (Havas). Po vesteh iz Berlina bo Sumner Welles ostal v nemški prestolnici do ponedeljka. Iz Berlina bo čez Švico odpotoval v Pariz.

Informacije nizozemskega lista

Amsterdam, 2. marca. Berlinski dopisnik lista »Allgemeine Handelsblatt« poroča, da so Sumnerju Wellesu že razložili razloge, zakaj je Nemčija v vojni.

Lahko se reče, poudarja dopisnik inenovanega lista, da je Ribbentrop opredelil stališče Nemčije do vseh vrašanih s katerimi se sedaj bavi svet, zlasti pa o možnosti vstopitve normalnih diplomatskih odnosov med Nemčijo in Združenimi državami. Wellesov obisk je zavil v tajno. Zdi se, da Nemci in Američani nameravajo skrupulozno izpolniti Rooseveltovo zahtevo, da ostane Wellesova misla tajna in rezervirana. Čeprav se ve, da misli Welles odpotoval iz Berlina v Pariz skozi Švico v ponedeljek, vendar ničče ne ugiha o programu nizozemskega bivanja v Nemčiji za soboto in nedeljo.

Predstavniki zunanjega ministrstva izrečno zanikajo glasove o nemških mirovni predlogih. Včeraj je bilo nevtralnimi

Nemčija noče miru

Nemški nameni za pomlad popolnoma drugačni, kakor poroča angleški tisk — Nemci bodo nadaljevali vojno »brez milosti in z vsemi sredstvi«

Berlin, 2. marca. AA. (DNB) Današnji nemški isk naglašala, da so vesti o nemški mirovni ponudbi po nemškem poslanstvu v Dublinu samo nov manever angleške vlade, pomiriti angleški narod zaradi razočaranja, ki mu ga je prinesla sedanja vojna.

Berlinski dopisnik »Hamburger Fremdenblatt« piše: Nemški nameni za pomlad gredo v popolnoma drugi smeri, kakor to poroča angleški tisk. V zadnjih izjavah vodje Nemčije ni bilo nobene besede o kakih mirovnihih načrtih. Mi vemo samo za eno rešitev, to je da vodimo do konca borbo, ki jo je sovražnik pričel in to brez milosti in z vsemi sredstvi do končne zmage. Kar pripoveduje sovražnik o nemških mirovnihih načrtih, je samo polzkušnja potolažiti ljudstvo v zapadnih demokracijah, ki je razočarano, ko vidi, da Nemčije ni bilo mogoče zlomiti z blokado in da je ne bo mogoče zlomiti niti na bojišču.

»Berliner Börsen Zeitung« pravi: Značilno je, da se z angleške strani širijo ve-

dopisnikom s tem v zvezi rečeno: Te vesti so navadna fantazija. O takih stvareh sploh nikoli ni bilo govora.

dno lažne vesti o nemških namelih za-prositi za mir. S tem nai se napravi v Angliji vtis, da lahko Anglija po svoji volji sklepa o teh stremiljenih Nemčije. Tudi v konkretnem primeru gre samo za smešen polzkuš postaviti dejstva na glavo. Pravo deistvo pa je to, da nemških polzkušev ni mogoče zavzeti in da je na nemški strani pravica in moč.

»Völkischer Beobachter« naglašala: Niso potrebne dolge razprave za potrditev nemških vojnih ciljev. Vojni cilji Nemčije je osvoboditi se stalnih polzkušev zapadnih velesil vmešavati se v nemške razmere. Tudi pot k temu cilju je jasna. Uničiti moramo teror plutokratov na zapadu. Kaiti brez tege ne more biti niti prave svobode niti pravega miru.

Berlin, 2. marca. AA. (Stefani) Uradno sporočilo, da so popolnoma neresnične vesti angleškega tiska, da je lord Fevi-tok stopil v stik z nemškim poslanstvom v Dublinu in da je sprejel nemške mirovne predloge.

Nemci izpopolnjujejo Siegfriedovo črto ob Belgiji in Nizozemski

Zato so zaprli mejo — Vohunski proces v Rotterdamu zaradi tajne radijske postaje

Oldenzaal, 2. marca. e. Javljajo iz zanesljivega vira, da Nemci nadaljujejo z izpopolnitvijo Siegfriedove linije ob belgijski in nizozemski meji vse do Severnega morja. To je nedvomno razlog za ojačanje kontrole, ki se opaža zadnje dni na vsej meji med Nizozemsko in Belgijo.

Prehod meje na krajih, ki je bil dovoljen prej v omejenih oblikah, tako prehod meje za Nizozemsko, ki žive na nemški strani, kakor tudi za Nemce, ki žive na nizozemski strani, je sedaj prepovedan.

Po železnici je prehod iz Nemčije dovoljen edino na progi Oldenzaal-Bentheim. Potniki, ki se vozijo s tem vlakom, imajo pokrita okna in so pod kontrolo Gestapa

ter ne smejo vlaka zapustiti do Osnabrücka. Potniki iz Nemčije, ki potujejo na Nizozemsko, se morajo prej prijaviti vojaški obmejni straži.

Amsterdam, 2. marca. s. (Reuter). V zvezi z odkritjem tajne radijske postaje v bližini Rotterdamu, ki je oddajala vremenska poročila za nemške letalce, je bila že predtekli ponedeljek v Rotterdamu tajna sodna razprava proti dvema nemškima državljanoma, ki sta postajajo upravljala. Eden od njih je znan vohun, ki je bil pred vojno kot tak v evidenci v Franciji, drugi pa je glavni urednik neke nemške poročevalske agencije na Nizozemskem.

Bivši čl. predsednik dr. Beneš o ciljih sedanje vojne

London, 2. marca. s. (Havas). Bivši čl. predsednik dr. Beneš se je mudi včeraj v Cardiffu, kjer je obiskal nekaj tovarn, v katerih so zaposleni češki delavci. Zvečer je govoril pred 2500 poslušalci na banketu, ki mu ga je priredil mestni župan.

Uvodoma je omenjal zgodovino borbe Čehov in Slovkov za svobodo. Dejal je, da je bilo že leta 1933 jasno, da se bo Nemčija bodisi zrušila zaradi notranjih težav ali pa bo morala priti z vojno, da doseže nadvlado nad svetom. Zasedba sudetskega ozemlja ni bila manjšinsko vprašanje, temveč vojaško in strateško vprašanje, enako kakor je bilo to z zasedbo Avstrije.

Dr. Beneš je dalje dejal, da v sedanji vojni ne gre samo za preprečenje nemške-

ga gospostva, za osvoboditev Poljske, Češkoslovaške in Avstrije, temveč tudi za ohranitev človeškega dostojanstva. Za sedanjko vojno je odgovorna Nemčija, tudi nemški narod. Enako je bila čl. vlada odgovorna za vse, kar se je zgodilo v zadnjih 20 letih in odgovorna je bila za to tudi vsa čl. država ter ves narod, ki sta vlado podpirala.

Kot cilj vojne je označil dr. Beneš ne samo vzpostavitev svobode malih srednjeevropskih narodov, temveč tudi ustanovitev federativnih zvez v različnih delih Evrope, ki bodo tvorile novo osnovo Društvu narodov in gospodarskemu sodelovanju.

Italijansko angleška gospodarska pogajanja se nadaljujejo

vzlic zadnjim angleškim ukrepom glede nemškega premoga za Italijo

Rim, 2. marca. AA. (Havas) Italijanski veleposlanik v Londonu Giuseppe Bastianini, ki je prebil nekoliko dni v Rimu, je zapustil sredi italijansko prestolnico ter se vrnil v London.

Smatra se, da bo vrnitev italijanskega veleposlanika v London pomenila italijansko angleška gospodarska pogajanja, ki so zastala zaradi težav, ki so se pojavile v zvezi z vprašanjem premoga. Anglija nudi Italiji, kakor je znano, toliko premoga, kolikor za Italijo rabi, v zameno pa za zahteva izdelke italijanske težke industrije. V Rimu bi želeli ta premog plačati izključno s poljedelskimi proizvodi ter naglašajo, da italijanska težka industrija ne more sprejeti naročil za Anglijo, ker mora delati na to, da sruši vojni potencial Italije. Pristojni krogi smatrajo, da Anglija še ni sprejela glade teza zadnje besede.

To je verjetno tudi razlog, da je fašistični tisk ne komentira angleškega sklepa o embargu za nemški premog, ki se izvažal v Italijo. Ta embargo je stopil včeraj v veljavo ter italijanski listi beležijo samo to dejstvo.

Letalska zveza Milan — Tirana

Tirana, 2. marca. AA. (DNB) Nova zračna proga Milan — Bari — Tirana je bila odprta v petek ob 16.30. S tromotornim letalom družbe Ala Litoria so pripelili v Tirano predstavniki italijanskega političnega življenja, mesta Milana in Baria. Na letališču so jih pozdravili člani albanske vlade ter predstavniki albanskih civilnih in vojnih oblastev.

Nemške podmornice v ameriškem nevtralnem pasu

Nemška in angleška vojna akcija v vodah med Severno in Južno Ameriko

New York, 2. marca. s. (Reuter). Angleška trgovinska ladja »Southcast« (5000 ton) je poslala brezžične klice na pomoč, ter javila, da jo je v bližini obale Portorika napadla nemška podmornica. Trije ameriški rušilci so odšli na pomoč, isto tako pa so bile vse druge ameriške vojne in trgovinske ladje pozvane, da pomagajo napadeni angleški ladji. Brez dvoma je, da je bil napad izvršen v območju nevtralnega 300 milj okoli ameriške celine.

To je prvi primer napada nemške pod-

mornice v Karibiškem morju. Že dalj časa pa se je govorilo, da so tam nemške podmornice in da bodo ob priliki pričele z večjo ofenzivo proti zaveznim trgovinskim ladjam.

Istočasno poročajo, da je v Karibiškem morju neka angleška vojna ladja ustavila nemški trgovinski parnik »Frolia« (2000 ton), naker je nemška posadka svojo ladjo sama zažgala. V četrtek zvečer je ladja še gorela.

Angleški odgovor na nemško svarilo

Nemci se lahko, kolikor jim je mogoče, prepričajjo, ali plovejo nevtralne ladje v angleške luke

London, 2. marca. s. (Reuter). Angleško ministrstvo za blokado je objavilo sinoči uradno izjavo, v kateri zavrača svarilo, ki ga je v četrtek izdalo nemško poslanstvo v Haagu, naj nevtralne ladje ne uporabljajo angleških navicertov, ker bi smatrala to Nemčija kot sovražno dejanje.

Angleško ministrstvo za blokado ugotavlja, da je dolžnost nevtralnih držav podrediti se izvajanju kontribandne kontrole vojujočih se držav in da nobena vojujoča se stranka nima pravice, da se proti temu

pritožuje. Angleški navicerti imajo samo namen, da zmanjšajo nevtralnimi državam nevšečnosti pregledovanja v kontrolnih postajah. Če nemške oblasti na podlagi navicertov ne verjamejo, da nevtralne ladje ne plovejo v angleške luke, imajo v vsakem primeru pravico, da se s preiskavo o tem prepričajo, kolikor jim je mogoče.

Angleški odgovor označuje obvestilo nemškega poslanstva v Haagu samo kot poskus ustrahovanja nevtralnih držav.

Politična aretacija v Švici

cionalne fronte in prvak te stranke v švicarskem parlamentu, odvetnik dr. Robert Tobler je bil včeraj po nalogu vojaških oblasti aretiran, ker je osumljen vohunstva. Ugotovljeno je, da je imel tajne zveze z Nemčijo in pošiljal v inozemstvo razne tajne informacije o vojaških in političnih stvareh.

Po Potemkinovi odstranitvi

Moskva, 2. marca. AA. (Havas) Kakor se izve, na mesto Potemkina ne bo imenovan nov pomočnik komisarija za zunanje zadeve, ker ostaneta še itak dva pomočnika v službi, Dekanezov in Lozanov.

Postani in ostani član Vodniške družbe

Iz notranje politike

JUGOSLAVIJA IN BOLGARIJA

Zemljoradniški prvak Dušan Branković je po vrnitvi iz Sofije izjavil novinarjem: V razgovorih z Bolgari sem čutil njih željo, da bi odločilni činitelji Bolgarije in Jugoslavije uvideli potrebo čimprejše manifestacije za sporazum med Bolgari in Jugoslaveni. Pot, na katero so stopili Bolgari in Jugoslaveni, so zaznamovali Aleksander Stambolijski, Jovan Jovanović in Stjepan Radić, ki so bili najbolj napredni, socialni, daljnovidni in širokogrudni Slovani na Balkanu. Ta pot se ne vije, temveč je ravna in vodi do zaželenega cilja.

IZ KABINETA PODPREDSEDNIKA VLADE

V ponedeljek nastopi svoje mesto hrvatski narodni poslanec iz Čakovca dr. Ante Odlič, katerega je podpredsednik vlade dr. VI. Maček imenoval za šefa svojega kabineta. Z odlokom bana banovine Hrvatske pa je dodeljen po službeni potrebi kabinetu podpredsednika vlade dosedanj profesor na meščanski šoli v Mostaru Josip Jurković, uradnik VI. skupine s pravicami uradnika iste skupine, toda brez pravice na dnevnice za delo v drugem kraju. Dosedanj načelnik kabineta Ilija Jukić je premeščen v zunanje ministrstvo, kjer bo vršil posle ministrovega pomočnika.

POGAJANJA ZA FINANČNI DOGOVOR Z ZAGREBOM

»Hrvatski Dnevnik« poroča, da so pri banki oblasti v Zagrebu končane priprave za pogajanja o zaključitvi finančnega dogovora. Do sestanka hrvatske delegacije finančnega ministra dr. Šuteja, predstojnika finančnega oddelka pri banki oblasti v Zagrebu dr. Franolića in pomočnika finančnega ministra dr. Filipanića z zastopniki predsednika vlade dr. Konstantinovića, bivšim finančnim ministrom Djordjevićem in beograjskim županom Vojinom Djurićem bo prišlo prihodnji teden.

PROTI POKRAJINSKEMU CENTRALIZMU

Po seji izvršnega odbora Demokratske stranke je bilo izdano sporočilo, ki pravi, da se je na seji razpravljalo o strankinem delu v Južni Srbiji, kateri je pokojni Ljuba Davidović posvetil vse svoje življenje in svoje najboljšie moči.

Tamosnji narod, pravi sporočilo, zahteva bolj kakor vsak drug pravico, enakopravnost in človeški besedo. Ta narod je od prvega začetka občutil, da je baš to ono temeljno prepričanje, ki nas je zbralo okoli pokojnega Davidovića. Tega ne čuti samo del naroda, ki je naš krv, temveč tudi pripadniki verske manjšine. Davidović je Demokratska stranka sta vedno poudarjala, da so v tako težkih razmerah, kakor so danes, vsa posamezna vprašanja na dnevnem redu samo nerazdružljivi deli celote, namreč vprašanja splošne preureditve države.

Zaradi izjemnega pomena so Davidović in demokrati priznali hrvatsko vprašanje in izjemno mesto njegovi rešitvi, toda njih prepričanje je bilo in je še, da se ta naloga stvarno in trajno ne more rešiti brez nove ureditve in novega duha v upravi države kot celote. Zato je Demokratska stranka postavljala v program neopogibnih reform v sporazumu s Hrvati tudi splošno preureditev države. Prav zaradi tega je Davidović že l. 1933 odločno stal na stališču, da se mora poleg državne ureditve z obsežnimi pokrajinskimi okviri, ki naj bi omogočili složno soživljenje Srbov, Hrvatov in Slovencev, zagotoviti narodu v vseh takih gospodarskih edinicah samoupravo v njegovih krajevnih poslih. Ne glede na to — pravi sporočilo — kakšen bo končni obseg širokih teritorialnih zajednic, ki bodo prišle po sporazumu med srbskim in hrvatskim narodom, eno mora ostati na vsak način: ne sme se dopustiti, da bi pokrajinski centralizem zamenjal državnega.

KONFERENCA JNS

V Arangelovcu je bil zaključen uspel sestanek pristašev JNS, na katerega so prišli tudi bivši nar. poslanci Mirko Došen, Trpič, dr. Vukanović in Ilija Mihaljević. Po pozdravu predsednika mladinske organizacije JNS je govoril Mirko Došen o sporazumu in novem volilnem zakonu. Včeraj so imeli prvaki JNS v okolici Arangelovca več dobro obiskani konferenca.

POVRATEK ACE STANOJEVIĆA V KNJAŽEVAC

Voditelj Narodne radikalne stranke Ace Stanojević se je vrnil v Knjaževac iz Niša, kjer je v nekem tamosnjem sanatoriju prebil dva meseca. Po okrevanju je ostal še nekaj časa v Nišu, da je bil bliže Beogradu zaradi razgovorov s svojimi političnimi delavci. Kakor je znano, se je Ace Stanojević v tem času dvakrat razgovarjal s predsednikom vlade Cvetkovićem o vprašanju združitve radikalov.

REORGANIZACIJA JUGOSLOVANSKEGA ŠUMARSKEGA DRUŠTVA

Te dni je zboroval v Zagrebu plenum osrednje uprave Jugoslovenskega šumarskega društva, ki je sklenil reorganizirati društvo na federativni osnovi. 18. t.m. bo v Zagrebu izredni občni zbor društva, ki bo sklepal o ustanovitvi srbskega, hrvatskega in slovenskega šumarskega društva.

MADŽARSKI LIST V ZAGREBU

Is Novega Sada se je preselil v Zagreb tehnik »A Nep«, ki ga urejuje vodja madžarske narodne manjšine dr. I. Nagy.

Finska zastava še plapolala na viborški trdnjavi

vzlic temu, da se sovjetske čete s 3 strani približujejo razdejanemu mestu
Strateški umik junaških branilcev — Civilne žrtve sovjetskih bombnikov

HELSINKI, 2. marca. s. (Reuter). Danes je sovjetsko vojsko poročilo pravi, da so sovjetske čete vkorakale v predmestje Viborga. V Helsinku označujejo to vest kot zelo verjetno. Priznavajo, da je položaj resen in da sovjetska vojska napada mesto s treh strani ter ga skuša obkrožiti. En napad gre preko ledenih površin Viborgskega zaliva, drugi ob železniški trati — Lenjingrad, tretji pa s severnega dela mesta. Sovjeti dobivajo na bojišče še vedno svoje čete.

Finci se umikajo, kolikor je to potrebno, po strateškem načrtu in pri tem pazijo, da stedišjo s svojim človeškim materialom, prizadevajo pa čim težje izrube sovražniku. Vsekakor si finska vojska z nadčloveškimi napori prizadeva, da prepreči sovjetski preor skozi svojo utrjeno linijo. Finsko vojsko povečjevo označuje položaj na fronti sicer kot resen, poudarja pa, da se bitke ne nikakor ne sme smatrati za izgubljeno.

Z vzhodnega dela Karelske zemeljske črte prihajajo protislovne vesti. Finska poročila pravijo, da se vse finske utrbe tu še drže, med tem ko nekateri inozemski novinarji poročajo, da je tudi na tem delu fronte položaj za finsko vojsko resen. Sovjetska letala so včeraj v večjem obsegu ponovila svoje letalske napade na finska mesta v zaledju. Neka mala vas je bila 'hrat' bombardirana in železniški vlak, ki je stal na postaji, je bil obstrjevan s streljanimi.

HELSINKI, 2. marca s. (Havas). Pregled položaja na Karelski črtni kaže, da se sovjetska vojska s treh strani bliža Viborgu. Ob oboji Finskega zaliva je najbližja mestu. Ob železnici, ki vodi preko sredine Karelske črte, so oddaljeni sovjeti še nekako 10 km od mesta. Na severovzhodu pa je skoro že vsa železniška proga od Viborga proti jezuru Vuoksi v sovjetskih rokah. Ozmeljje, v katerem se sedaj vrše borba, je primeroma ugodno za sovjetsko ofenzivo. Jezera in reke tečejo vzporedno s smerjo prodiranja sovjetske vojske. Poleg tega je voda zamrznjena in omogoča sovjetskim četam operacije na ledeni površini. Zdi se, da se bodo morali Fini umakniti na linijo Viborg—Antras ob skrajnem koncu jezera Vuoksi. Na teh postojankah bi tvorili razvaline Viborga močno dešno krio. Izkusne državljanske vojske v Španiji, zlasti v Madridu, so pokazale, da so v močnem rojevanju mesta zelo dobra utrdba, tudi če so v razvalinah. Dajejo priliko za naravna zaklonišča in pasti proti tankom.

HELSINKI, 2. marca. s. (Reuter). Si ne bi bil izdan uradni pregled letalskih napadov in njihovih posledic v teku treh mesecev vojne. Pri napadih sovjetskih bombnikov na finska mesta je bilo doslej ubitih 563 civilistov, 1200 pa ranjenih. 538 sovjetskih letal so Fini doslej sestrelili, od tega 250 samo v februarju. Nad 50 nadaljnjih letal je bilo najbrže še tudi sestreljenih, toda za nje ni potrčila.

Sovjetsko poročilo

Moskva, 2. marca. AA. (DNB) Poročilo generalnega štaba leningradskega vojnega poveljstva se glasi: V teku 1. marca so sovjetske čete nadaljevale ofenzivo na Karelski črti z uspehom. Sovjetske čete so zasedle pokrajino ob vodopadih Paakolan-hoski ob reki Vuoksi, mesto Heinjoki, mestce Mantala, železniško postajo Tali na železniški progi Viborg—Serdobol, ki je tužno predmestje Viborga. Sovražnik je o pri-luči umika zažgal Viborg. Od 1. februarja do 1. marca so sovjetske čete zasedle 322 sovražnih položajev, med njimi 233 beton-skih topniških utrdb. Istočasno je sovražnik izgubil 508 topov, 2732 streliv, 19 tankov, 20 granat in čez 14 milijonov kornadov municije za puške. Sovjetske letalske sile so bombardirale vojaške čete in so-vražne objekte. V teku vojaških borb je bilo sestreljenih 11 letal. Od 11. februarja do 1. marca je bilo sestreljenih 191 so-vražnih letal. V istem času so sovjetske zračne sile izgubile 21 letal.

Glavni organizator šved-skih prostovoljcev padel

HELSINKI, 2. marca. s. (Reuter). Poveljnik švedskega dobrovoljskega odreda, ki je kot prvi posegel v vojaške operacije na bojišču, podpolkovnik Magnus Dirsen, je včeraj v boju padel. Obenem je sploh prvi švedski vojak, ki je padel na-finskem bojišču. Dirsen je bil med glav-nimi organizatorji švedskih prostovoljcev.

Samo Amerika lahko pomaga

WASHINGTON, 2. marca. AA. (Havas) Finski poslanik v Washingtonu Prokop je izjavil predstavnikom tiska, da so Zedi-njene države edina država, ki lahko pri-skoči Finski na pomoč. Ničesar nam ne mo-re toliko pomagati, da pri tem ne bi sto-

pil v vojno kakor Zedinjene države. Dr-žave, ki se vojskujejo, potrebujejo mnogo denarja. Nam je potrebno topništvo in le-tala ter smo hvaležni vsakomur, ki nam ta material proda. Prokop je dodal, da se v nasprotju z raznimi napovedmi Finska še lahko drži, ker ima številne možnosti naravno obrambe.

WASHINGTON, 2. marca s. (Havas). Na podlagi telegrama, da bo predsednik

Roosevelt danes takoj po vrnitvi v Wa-shington podpisal zakon o povišanju glav-nice Izvozno uvozne banke, je sporočil včeraj upravljatelj državnih dolgov Jones, da bo takoj dovoljen Finski kredit 20 mi-lionov dolarjev, švedski 15 milijonov do-larjev in Norveški 10 milijonov dolarjev. Nobena izmed teh držav pa ne sme kre-ditiv porabiti za nakup vojnega materia-la.

Tajnost novih angleških torpedovk odkrita

Dolge so samo 20 m, imajo pa po 1500 konjskih sil — V nekaj sekundah dosežejo hitrost 80 km

LONDON, 2. marca. AA. (Havas). Bri-tanska vojna mornarica razpolaga od ne-davnega z nenavadno hitrimi torpedovka-mi, ki so zelo dobro oborožene in nenava-dno gibljive. Desetletje so te enote izvedle mnogo pomembnih podvigov. Značilnosti teh miniaturnih oklopnih križark, ki so jih doslej držali v tajnosti, so sedaj ob-javljene.

Torpedovke imajo samo 20 m dolžine in so oskrbljene z motorji za 1500 konjskih sil. Te torpedovke morejo tudi na razbur-kanem morju doseči izredno brzino 90 ki-lometrov na uro. Če jih gledamo oddaleč, ko razvijajo polno brzino, izgledajo kot najmodernejši motorni čolni za dirke.

Za imperij vseh narodov na svetu

London, 2. marca AA (Havas) Vodja parlamentarnega kluba delavske stranke major Attlee je imel včeraj v londonski šo-li za gospodarske vede govor, v katerem je med drugim dejal:

Nacionalni socializem je bil samo površ-no zdravilo za resno bolezen. To ni bilo pravo zdravilo in je zato bolezen postajala vedno težja. Nemci nikoli ne bi bili je-mali takega zdravila če bolezen ne bi bila zelo težka. Kadar se razpravlja o mirovni-h načelih, je treba nujno biti pripravljen na-praviti vse to, kar se zahteva od drugih, kajti samo na ta način se da doseči zado-voljiv mir.

Ako odrekamo Nemcem pravico gos-podstva nad svetom, seveda tudi sam ne moremo proklamirati pravice, ki jih drugim od-rekamo. Toda, če ima pravico na obstoj Nemčija, je treba isto pravico priznati tu-di Čehom, Poljakom in drugim evropskim narodom. Mi nasprotujemo imperializmu. Mi smo pokazali, kako se da preiti iz ideje imperializma na idejo zaštite kako se da preiti iz gospostva enega naroda nad dru-gim na sodelovanje v večji zajednici. Dali smo zgled in pokazali, da se lahko politič-no združijo pod neodvisno vladno narodi raznih plemen in jezikov. Smatram, da je pravilno, da naša država enako kakor dru-ga obdrži svoja posestva po načelih man-data, kajti ta o zemlja upravljamo v imenu njihovega prebivalstva in v interesu vse-ga sveta. Pri čemer ni izključena korist na-šega naroda. V bodočnosti se mora svet približati idealni organizaciji zajednice vseh narodov.

Byrdova odkritja

Washington, 2. marca AA. (Havas) Ad-miral Byrd je sporočil, da je v antarktiku našel velik polotok in dva otoka 1200 milij oddaljena od rta Horn.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠISKI — Telefon 41-79

Tyrone Power, Don Ameche in Alice Taye v svojih najboljših vlogah v filmu

DEMOKRATSKA SIMFONIJA

(ALEXANDERS RAGTIME BAND) Predstave: danes ob 14.9 uri, jutri ob 3, 5, 7 in 9, v ponedeljek ob 14.9. Prihodnji spored:

Heroji z Marne

Borzna poročila

Curth, 2. marca. Beograd 10, Pariz 9.925, London 17.525, New York 446, Bruselj 75.40, Milan 22.52, Amsterdam 236.87, Berlin 178.80, Stockholm 106.15, Oslo 101.325, Kodanjski 86.10, Sofija 5.50, Bu-ka-rešta 3.40.

ZAHVALA

Vsem, ki so ob nenadni izgubi našega predobrega očeta, starega očeta in tasta, gospoda

Ivana Vrančiča

podpredsednika kasacijskega sodišča v pok.

kakorkoli sočustvovali z nami in nam s svojimi plemenitimi čustvi lajšali gorje v teh težkih dneh, izrekamo svojo najiskrenejšo zahvalo. Posebej se zahvaljujemo gg. govornikom za tople poslovilne besede, vsem darovalcem cvetja, Ljubljanskemu vokalnemu kvartetu in vsem, ki so s svojo mnogoštevilno udeležbo pri pogrebu blagemu pokojniku izkazali zadnjo čast.

V LJUBLJANI, dne 2. marca 1940.

Rodbine: VRANČIČ, KLEMENC, WELLEY, BAZELI.

Preureditve opernega gledališča

Dosedanje delo in program nujnih del — Pogled za ku-lise, kjer je tako tesno, da ni mogoče več vsega skriti

Ljubljana, 2. marca. Ob koncu prejšnjega stoletja, ko je bi-lo sezidano, je bilo operno gledališče v Ljubljani eno najlepših poslopij. Pred de-setletji je lahko povsem ustrezalo svojemu namenu po ureditvi in obsegu. Ljubljana je bila tedaj še majhno mesto. Tedaj je pa tudi gledališče bilo ustanova, ki je lahko delila ljudem duševno hrano, ne da bi se ji bilo treba bati kakršnekoli konkurence. Kulturni prireditvi ni bilo toliko, družab-no življenje je bilo manj razvito in, kar je nedvomno pomembno, kinematograf se ni bilo. S tem seveda neomoma omaloževa-vati naporov kulturnih delavcev, ki so vo-dili gledališče v tistih 'zlatih' časih; ho-čemo le reči, da gledališče potrebuje dan-danes časa ustrezajoča sredstva, če hoče ži-veti in ne le obstajati. Gledališče brez po-slojpa ni in gledališče ne more biti vzorno v svoji produktivnosti, če je treba velik del naporov posvečati premagovanju zgolj tehničnih težav ter pomanjkljivosti, name-stu, da bi se tem bolj posvečali mirno in intenzivno predstavam samim na sebi. Ne smemo misliti, da je za gledališče dovolj le auditorij ali le prostori, ki jih gledalec vidi iz auditorija. Nič manj niso pomemb-ni 'stranski' prostori, odnosno prav za prav glavni prostori z odriščem ter vsem, kar spada k njemu. Najpomembnejši so prostori za gledališki obrat; brez obrato-vališča ni tudi gledališke produkcije.

OBRATOVALIŠČE JE PA TAKSNO...

Gledališki obiskovalce se navažno ne za-nima za to, kaj se godi 'za kulisami'. Pač pa zahteva, da je vedno vse v redu — pred kulisami. Zeli si dobrih predstav pri čim nižji vstopnini. Gledališki ljudje pravijo temu, da naše občinstvo mnogo zahteva. Nekateri stvarni opazovalci, ki poznajo gledališče v drugih mestih, sicer trde, da se nam našega gledališča nikakor ni treba sramovati; po kvaliteti predstav pri vsem beraštvu nismo med najzadnjimi. Vendar se večina obiskovalcev tega ne zaveda; kdo ve, kako je za kulisami, kako težko je ustvarjati v prostorih, ki so postali že zdav-naj pretesni in v splošnem neprimerni?

Ko bi si ogledali te prostore, bi začeli ceniti mnogo bolj delo vseh, ki nam ustvar-jajo operne predstave; začeli bi tudi spo-štovati te ljudi, ki morajo imeti posebno dobre živce in se morajo znati dobro za-tajevati. — Ko vstopiš pri vходу ob odri-šču (ob Knafjevih ulici) se znajdeš takoj v tesnem labirintu med sanimi vrati. Ko-maj korak široki hodniki, brez veže, pogosto se menjačoca višina tal s stopnicami, težke in oguljene vratne obloge, hodniki zastavljeni z gledališkimi rekviziti in tu-di oblekami — to so značilnosti, ki jih opaziš takoj. Če se pogledaš v sčibe — bolje celice — solistov in baletnega oseb-ja, je ta slika kmalu dopolnjena: sobice s površino 10 m² so natrpane s pohištvo-m, ki je staro kakor gledališče, 45 let. To so oguljene skrinje s predali, zaklenjenimi na obsešne (žabice), mize, stoli in ogledala, podobno kakor pri revnem predmestnem brivcu. Oprema ima že dolgo povsem nev-tralno barvo, da je težko reči, kakšna je bila prvotno. V teh tesnih sobicah, kjer se človek komaj obrne, dela ter se pripravlja na predstave cela gruča ljudi v baletni so-bi baje celo 9... Skozi ene teh sobic vla-žijo tudi na odrišču dolge prospekte — skozi okna in vrata — ker jih po zaviti-h hodnikih ne morejo prenašati.

BALETNA DVORANA V NARODNEM DOMU...

Marsikdo najbrž ne ve, da operno gleda-lišče nima niti baletne dvorane in da se ba-letke vadijo v telovadnici v Narodnem do-mu. Razumljivo je, da je zaradi tega redno gledališko delo ovirano, pa tudi podraženo. Revščina kaže tudi odkrito svoje lice v orkestralni dvorani. Prostor ne služi le orkestru. Čeprav ne moremo reči, da je pre-vielik, ga še utirjujejo omare — kljub temu, da so pritrjene ob stenah dvignjeno od tal — za shrambo gledaliških oblek. Ta prostor je hkrati skladišče oblek. Ker za obleke nimajo primerne prostora, je garderoba nepregledna in je zelo zamud-no iskati posamezne kose, razen tega se pa še uničuje, ker ni primerno zračna. Dvo-rana nima ventilacije in delo v nji nedvom-no ni prijetno. Isto velja za zborovsko dvo-rano, ki je v drugem nadstropju ob Knaf-jevi ulici (orkestralna je ob Aleksandrovi cesti).

PROSTORI, KI JIH POGREŠAJO

Mnogih prostorov, čeprav bi bili nujno potrebni, gledališče sploh nima. Kakor re-čeno, baletna dvorana je v Narodnem do-mu. Reči je treba, da gledališče nima tudi sobe za baletno osebje, saj sedanja sobica za ta namen nikakor ne ustreza. Nujno po-treben bi bil tudi primeren večji prostor za odriščem (na zahodni strani, med gle-dališkim poslopjem in vrtno ograjo sosed-ne vile) za začasno shrambo kulis. Zdjaj so tam kulise le zasilno pokrite z lesenim stre-ho, kar vsekakor ni v skladu s predpisi o zaščiti pred požarom. Pred ognjem pa ni-še dovolj zavarovani tudi zaradi tega, ker gledališče nima sobe za kadilce. Prenovod kajenja za kulisami ne zahteva dovolj, do-ker kadilci ne dobe svoje sobe. Marsika-teri gledališki delavec, če je kadilec, sko-raj ne more pogrešati kajenja v odmorih po napornem delu. Prav tako ne more ni-če trditi, da gledališče ne potrebuje garde-robe za statiste; zdaj je nima in statisti se oblačijo po hodnikih in sploh, kjer se kdo more...

PRECEJ DELA OPRAVLJENEGA, A MNOGO GA ŠE ČAKA

V zadnjem desetletju je bilo gleda-lišču opravljenih že mnogo preureditev, če-sar pa manj pazljivo obiskovalci niso opa-zili, zlasti se, ker je bila večina tehničnih izboljšav skritih za kulisami. Brez teh pre-ureditev bi gledališče delovalo še mnogo težje, če bi sploh še moglo živeti. Večjih preureditvenih del so se lotili pred 11 le-ti, ko je tehnično vodstvo prevzel inž. J. Černivec kot zastopnik banke uprave. Inž. Černivec je začel intenzivno proučeva-ti številna vprašanja, ki jih je zahtevala

nujna prilagoditev gledališča novejšemu času. Dovolj je znano, kako ostro krizo je preživljalo gledališče prav v zadnjem deset-letju ter da je bilo nujno potrebno iskati izhod. Naloga je bila: kako olajšati obra-tovanje gledališča, ga čim bolj usposobiti za intenzivno delo in kako pritegniti čim več obiskovalcev. Odgovor je bil lahek: razširiti in izpopolniti odrišče s prostorom za orkester, pridobiti čim več sedežev v auditoriju, da bi bila vstopnina nižja, iz-boljšati električne instalacije, signalne na-prave itd. — toda uresničiti vse ta pro-gram pri izredno skromnih kreditih seve-da ni bilo lahko.

Vendar je gledališče dobilo že l. 1929 nove, moderne električne instalacije z reo-statom, razsvetljevalnim mostom (ki ga la-hko po potrebi dvigajo ali spuščajo), prak-tično signalno napravo itd., za kar so zna-šali stroški nad milijon d.n. Tudi razširi-tve odrišča ni bila majhno delo. Oder se je povečal v globino s polkrožnim segmen-tom do 4 metre; prej je obsegal 10x18 m. Toda povečanje odrišča je imelo tudi slab-o stran, ker so se zaradi tega skrčili nekat-e stranski prostori. Pred leti je gledališče dobilo tudi krožni horizont, kar je ena nje-govih največjih tehničnih pridobitev zad-njega časa, zlasti se, ker je zelo praktičen. Inž. Černivec je napravil sam načrt zanj ter izumil posebne dvigalne naprave za dviganje in spuščanje platna (kako velik je horizont, sprevidimo že po tem, da je v njem 500 m² platna). Ta naprava se je iz-kazala zelo dobro, da so si jo omislili tudi v zagrebškem, potem pa še v mariborskem gledališču. Tudi lani so opravili precej de-la. V pododrišču so izmenjali leseni strop z železobetonskim, s čimer se je nevarnost pred ognjem zelo zmanjšala. V pododrišču so tudi pridobili več prostorov za gleda-liške rekvizite in jih izolirali proti vlagi. Da-lje so preuredili dve peči; gledališče ima 5 peči, ki segrevajo zrak (ne vodo). Topel zrak prihaja v prostore po zidnih ceveh. Glede na dovajanje in odvajanje zraka ima gledališče krožno in ventilacijsko kurjavo. Kurilne naprave bodo še izboljšali, najbrž že letos. Dalje je treba omeniti, preuredi-tve auditorija; pridobili so 32 sedežev (prej 165, zdaj 197), ali 19%. Razširili so tudi prostor za orkester do 65 cm širine. Ta prostor je bil prejšnje čase tako tesen, da ni mogel sprejeti večjega števila godbeni-kov. Hkrati so napravili tudi leseno za-sloni, ki ublažuje, odnosno rešuje premo-čno zvočnost nekaterih instrumentov, da pri-de glas pevec bolj do ušljava. Vendar ta zadeva akustično še ni povsem dognana ter jo bodo postopno na podlagi proučeva-nja in izkušenj izpopolnili. Omenimo naj še da so tudi izboljšali odsko razsvetljavo z dvema živosrebrnima svetilkama, kar po-meni tudi znaten prihranek pri toku. Ve-deti morate namreč, da ima oder 40 žarnic po 1000 vatov!

PROGRAM NUJNO

POTREBNIH DEL

V programu nadaljnjih del so tri večje preureditve: prizidava za odriščem in na-zidava poslojpa nad orkestralno in zborov-sko dvorano; prizidava ob vhodu za razši-ritev vhoda ob odrišču in za pridobe stanovanje za hišnika; tehnične in druge no-tranje izpopolnitve.

S prizidkom za odriščem (na zahodu) in z nazidkom bodo pridobili vse prostore, ki jih zdaj pogrešajo: primerno baletno dvo-rano z garderobo za statiste, prostor za zbor in soliste, pregledne in pred ognjem varne shrambe oblek, soba za kadilce, so-ba za balet itd. Važno je že, da bo v pri-zidku dovolj veliko zadršče, primerno za-prto in varno pred ognjem. Zato bodo tu-di lahko po potrebi poglabljali oder, ga razširili proti ozadiju.

Nazidava ne bo pokvarila arhitektonske enotnosti poslojpa na zunaj pač pa bo poslojpe z njo še celo pridobilo, ker bo-sta prav nazidka (povsem simetrična ob Aleksandrovi cesti in Knafjevi ulici) skril-a nekatere pomanjkljivosti ob strešnem ven-cu. Z nazidavo bo omogočena tudi smotrna preureditev in uporaba doslej slabo izkori-ščenega podstrešja za nekatere stranske prostore.

Dela, ki so v programu, smo le površno našli, saj bomo imeli še dovolj prilike govoriti o njih. Zahtevala bodo okrog 600 tisoč din stroškov, kar v primer s tem, ko-liko bodo pridobili z njimi, ni mnogo. Te preureditve se nujno potrebuje, če naj gle-dališče deluje vsaj v znosnih razmerah. Če od gledališča mnogo zahtevamo, mu mora-mo vsaj nekaj nuditi. To je treba javnosti dopovedati ter da operne kulise ne morejo več vsega skriti, kar se je doslej skrivalo za njimi.

Iz Zagorja

— Za živinozdravnik na področju Za-gorja, Minš, Poljskna in št. Jurja je ban-ska uprava imenovala diplomiranege ve-terinarja g. Obala Stefana s sedežem v Zagorju.

— Vodovodni zbiralnik v Kotredžu ima v tej dobi dotoka samo 4.8 l v sekundi. Ta množina bi seveda ne zadostovala no-maenim potrebam prebivalstva, zato je treba regulirati potrošnjo tako, da je na razpolago vsaj najpotrebnejša količina. To delo opraviša vodovodna uprava z malimi presledki že skoro dve leti dan za dnem. S tem omogoča vsaj skromen dotok po vsem omrežju. Talenje snega v tej dobi bo prišlo v zbiralniku do ušinka šele ob koncu aprila. Občinstvo naj upošteva tu-di to, da sta bili pretekli dve leti izred-no suhi in da so nastopile motnje v na-pejalvi, ki se bodo gotovo še ponavljale, dokler ne bodo osnovne napake odstranje-ne, kar upamo, da se bo kmalu zgodi-lo. Uprava bo tudi v bodoče storila vse, kar je v njeni moči, da se zadovolji prebival-stvo. Svoječasnica namerna uvedbo vo-n-h števec in več aktualna, ker je TFD iz-razila gotove pomsleke.

— »Maturac. Komedijo v treh dejanjih »Maturac, ki je napisal Ladislav Fodor, bo uprizorila na sokoškem odru naša so-kolska družina v režiji br. Vinka Košmer-la.

— Občni zbor KJS bo šle 17. marca,

Produkcija elektrarn v Sloveniji

345.000.000

poraba v Ljubljani 27.145.000 kwh

Ljubljana, 2. marca. Poraba električnega toka v Ljubljani narasla, kar je nedvomno znak napredka. Vendar se ne smemo ozirati le na skupne številke o porabi energije, temveč tudi zlasti na to, kdo je največji porabnik in kakaj poraba narasla, če si hočemo ustvariti jasno sliko o našem električnem in posebej o komunalnem gospodarstvu.

Lani je Ljubljana s svojo periferijo (ki je najbolj industrializirana) porabila približno milijon kilovatih ur (kWh) več toka kakor predlansko. To je poraba toka na omrežje mestne elektrarne, medtem ko se je skupna poraba električne energije, če računamo produkcijo vseh ljubljanskih in okoliških elektrarn in dobavo toka zunanjih elektrarn, še bolj povečala. Celotna poraba električnega toka v Ljubljani skupno s porabo v vseh drugih papirnicah in na kolodvorih je lani znašala 27.145.000 kWh.

V Ljubljani obratuje cela vrsta kaloričnih central. Največ toka producira večšala kalorična centrala; lani je znašala njena produkcija 2.669,2 milijona kWh (predlansko 1.421,2, leta 1937. 2.080 in leta 1936. 1.933,9 milijona kWh). Druga večja kalorična centrala glede na produkcijo je v kemični tovarni v Mostah. Lani je proizvedla 744.000 kWh. Za njo ne zaostaja mnogo elektrarna pivovarne Union s produkcijo 617.500 kWh električne energije lani. Tovarna za klet je producirala v svoji elektrarni 368.500 kWh, mestna elektrarna 221 tisoč in mestna klavnicna 115.500 kWh. Razen tega je še obratovala pet kaloričnih central pri raznih industrijskih podjetjih ter so producirale vsaka manj kakor 100 tisoč kWh, a več kakor 10.000 (najmanjša 14.500, največja 59.000 kWh). Več še manjših obratov je pa produciralo skupaj 9000 kWh toka. Produkcija kaloričnih central v Ljubljani je znašala lani 4.903.200 kWh električnega toka.

Več kakor vse kalorične centrale skupaj je producirala Česnaška hidrocentrala na Brodu pri Tacnu. 6.494.800 kWh. Veliko produkcijo sta dosegli še hidrocentrali v Vevčah z 1.395.800 in na Fužinah celo s 6.533.500 kWh. Vodne centrale so producirale skupaj lani 14.424.100 kWh električne energije, predlansko pa 13.387.400 in leta 1937. 18.454.600 kWh. Kranjske deželne elektrarne so lani dobavile Ljubljani 6.855.000, predlansko 5.800.300, leta 1937. 5.893.100 in leta 1936. 4.071.600 kWh električnega toka. Potemtakem je znašala poraba električnega toka lani v Ljubljani (če ne računamo porabe na kolodvorih, kjer so porabili 633.000 kWh in dobave 300 tisoč kWh toka iz Majdičevih elektrarne elektrarne Združen. papirnicam) 26.212.300 kWh (predlansko 22.914.500, leta 1937. 24.147.700 in leta 1936. 21.090.200 kWh).

Povečanje porabe toka, ki ga deli mestna elektrarna na svojem omrežju, je treba zadnja leta pripisovati predvsem večjemu odjemu za tramvaj. Lani so porabili na cestni železnici 260.000 kWh več električne energije kakor predlansko, skupno 1.76 milijona kWh. Čedalje več pa porabijo toka tudi za cestno razsvetljavo (lani za 40.000 kWh več) in za vodovod (109.000 kWh). Za tramvaj, javno razsvetljavo in vodovod so porabili lani 4.22 milijona kWh električnega toka, skoraj tretjino porabe električne energije mestnega omrežja. Pri tem ni vračunana poraba toka še pri drugih mestnih podjetjih in uradih. Mestna občina je torej najmočnejši porabnik električne energije, ki jo razdeljuje mestna elektrarna.

Povečana poraba električne energije v Ljubljani nam še ne kaže, da se je povečal konzum tudi pri posameznih odjemalcih zasebnikih. Lani je ljubljanska mestna elektrarna pridobila okrog tisoč novih odjem-

nikov in priključenih je bilo nad 5000 žarnic, tako da je bilo priključenih skupno okrog 27.000 svetcev. Smeli bi torej pričakovati, da bo poraba toka bolj narasla pri zasebnikih. Večja poraba toka lani pa gre, kakor smo svedeli, na račun tramvaja, vodovoda in javne razsvetljave. Na odjemalca odpade povprečno na leto 500 kWh električnega toka v Ljubljani, če ne odračunamo porabe mestnih podjetij. Tako imenovana specifična poraba pa znaša na prebivalca 136 kWh, če ne prištejemo porabe toka v industriji. Če računamo vso porabo toka v Ljubljani in okoličnici, odpade na prebivalca na leto 265 kWh, kar je še vedno malo, zlasti če primerjamo veliko porabo v Mariboru. Specifična poraba toka na prebivalca znaša v Mariboru več okrog 900 kWh, kar je prav ogromna razlika proti Ljubljani.

Strokovnjaki računajo, da znaša skupna produkcija električnega toka v Sloveniji okrog 345 milijonov kWh. Potemtakem porabi Ljubljana približno 8 % produkcije električne energije v banovini. Če upoštevamo, da steje Ljubljana 6,7 % prebivalcev banovine, porabi vendar nekoliko več toka, kot znaša povpreček za prebivalca Slovenije, toda ne mnogo več; saj z okoliško šteje približno tudi 8 % prebivalcev. Porabo toka v Ljubljani je torej treba še zelo pospeševati. Do zelo zanimive ugotovitve pridemo, če zračunamo, koliko znaša povprečna poraba električnega toka na prebivalca v dravski banovini in jo primerjamo s specifično porabo toka na prebivalca v Ljubljani. Kakor rečeno, znaša specifična poraba toka v Ljubljani skupno z vso industrijsko porabo 265 kWh na leto. Če pa razdelimo 345 milijonov kWh v vse banovine produciranega toka s številom prebivalcev (približno 1.300.000), dobimo tudi povprečje 265 kWh na prebivalca.

... za sokolskim praporom

Sokolski jubilejni zlet v Celju

Starejši bratje! Kdo izmed vas se ne spominja trenutka, ko je prvič vstopil v sokolsko telovadnico, bodisi kot majhen deček, bodisi kot naraščajnik ali šele, ko je že za člana došel? Nekateri se je prvo uro lotilo vzmirjenje, ali bodo mogli slediti svojim vaditeljem in dohajati brate, ki so že dalje časa marljivo telovadili. Drugi se je lotilo plaho primerjanje, ali so po svoji srčni vrednosti enaki svojim bratom, toda že po prvi telovadni uri je objelo vsakega isto občutje enakosti in bratstva, občutje domačnosti, ki ve edino po sokolskih telovadnicah, solah sokolskega bratstva.

Prisel je čas javnega nastopa, ko ste prvič nastopili, enakovredni z drugimi in ponosni, da ste s svojim delom prispevali k uspehu svojega društva. V delu za skupnost ste prevzeli soodgovornost in neopazni spoznali večjo vrednost v sebi samih. Po vsaki telovadbi ste se vračali veseli na svoj dom, da ste si utrjevali mišice, krepili zdravje in obenem izvrševali narodno delo, saj je bila vaša zahteva, da ostanete zdrav člen naroda. Dobro ste spoznali Tyršev nauk, da morajo narodi napredovati, ako so njihovi sinovi telesno, duševno in npravnstveno zdravi, in da sta največja nesreča za narode mehkušnost in lenoba.

Ob letošnji proslavi petdesetletnice Sokolskega društva Celja-matice si bo marsikateri brat, ki je že davno dopolnil ono leto, ki bi ga še obvezovalo na redni obisk telovadbe, spomnil veselih ur v telovadnici. Spomnil se bo javnih nastopov, spomnil domačih izletov v okolico, ki so mu kot mladencu nudili nešteto lepih doživetij. Mnogo bo med vami tudi bratov, ki so se na pokrajinskih in vsesokolskih zletih navduševali za zmago sokolske ideje in se v takem razpoloženju vračali na svoje domove.

Lepo število vas je še, ki ste izbočenih prsi in dvignjenih glav korakali na odkazana mesta ne menec se za narodne nasprotnike, ki so bili pripravljeni, da vas

napadejo. Ko ste odhajali izpred telovadnice, je v vaših vrstah odmevalo: »Sovražnikov se ne bojte, njih številu ne glejte! Vsak tak nastop je naše vrste še bolj povezal in slehernega našega pripadnika navdal s še večjo vero, da mora pravica zmagati.

Letošnja 50letnica Sokolskega društva Celja-matice, 50letnica Sokola v Zagorju ob Savi, 30letnica celjske sokolske župe in 30letnica otvoritve Sokolskega doma v Gaberju vam vsem prožijo kopico spominov na naše prednike in na dela naših jubilarov. Bratje, kako se boste oddolžili tem svetlim spominom? Oddolžili se boste tako, da boste vsak teden in petek od 18.30 do 19.30 zbrani v telovadnici v Sokolskem domu v Gaberju. Tam bo vaš skrbni voditelj pričel prihodnji teden vaditi proste vaje za letošnji jubilejni nastop v Celju. Prišli boste vsi, ki ste nekoč telovadili, da dokazate mlajšim bratom vpliv telovadbe, ki ohranjuje poedince svežega in čilega do pozne starosti. Pa tudi napram samim sebi boste izvršili svojo dolžnost. Tudi ne bo odveč, če boste vprašali v mislih, koliko je bratov in sester, ki bi neskončno radi sodelovali, pa ne morejo k nam. Ostali so nemi glasniki, kako je treba ceniti in čuvati svobodo.

Bratje, niti štirje meseci se ne bodo vrstili, ko bo treba našemu slavljencu pred večščočljivo množico pokazati plodove našega dela. Naj bi ne bilo nikogar, ki bi 29. in 30. junija ne prispeval svojega deleža k skupnim ciljem, k skupnim nalogam! Zato, starejši bratje, v telovadnico zbori! Zdravlo!

Prosvetar Sokolskega društva Celja-matice.

Sokolske smučarske tekme

Sokolsko društvo na Jesenicah priredi v nedeljo 3. t. m. društvene smučarske tekme za vse oddelke in sicer: v nedeljo 9. t. m. polne ob 9.30: moška deca od 9 do 12 let tek na 500 metrov, moška deca od 13 do 14 let tek na 1000 m, ženska deca od 9 do 12 let tek na 500 m, ženska deca od 13 do 14 let tek na 300 m. Nastop in cili na športnem prostoru SK Bratstva.

Vodniki in deca morajo biti na nastopnem mestu ob 9. uri, radi zbrebanja in razdelitve nastopnih števil.

Moški naraščaj od 14 do 16 let smuk 1 km, moški naraščaj od 17 do 18 let smuk 1,5 km, ženski naraščaj od 14 do 16 let smuk 1 km, ženski naraščaj od 17 do 18 let smuk na 1,5 km, člani veslesalom 2 km, članice veslesalom 1 km.

Tekme v alpskih disciplinah se bodo vršile na pobočjih pri koči naraščajnikov. Točen odhod na nastopno mesto izpred Sokolskega doma se bo še naknadno objavil.

V Ljubljani primanjkuje drv

Pomanjkanje kuriva nas lahko resno skrbi, čeprav je zime konec

Ljubljana, 2. marca. To se morda zdaj marsikomu ne zdi več tako strašno, ko smo prestali mraz Bila bi že prava pomlad, ko bi pomladnega razpoloženja ne motil sneg. Če pa, da bo tudi sneg kmalu pobralo. Letajo že prvi citrončki in snoči smo prvič letos slišali kosa, ki je ugaševal svoj instrument za veliko sezono. Zime se res več nihče ne boji in meščani zdaj že dan za dnem na ulicah, v parkih in na Rožniku ter na Gradu »manifestirajo« za pomlad. Morda zveni preveč prozaično v tem prvem pomladnem razpoloženju: »Drv primanjkuje«, da bi pripisovali temu večji pomen.

Ko je bil najhujši mraz, so tožili v drugih mestih v državi, da nimajo kuriva in Ljubljanci so jih iskreno pomilovali. Zdelo se je, da smo bili celo v zadregi, češ, mi še lahko kurimo, a v samem Beogradu zmrzujejo! To se vendar ne spodobi! V resnici bi pa že tedaj tudi pri nas lahko tožili nad pomanjkanjem kuriva. Če si naročil premog, ga nisi dobil takoj in če je bila drvarnica že prazna, si moral potrpeti. Čeprav so Ljubljanci razlikovali kot največji godrnjači, vendar se je ob tej priliki izkazalo, da so zelo potrpežljivi. Tudi pozneje, ko so se pri trgovcih s kurivom od dne do dne bolj množila naročila, a premoga ni bilo ter so ga začeli deliti kakor na nakaznice po nekaj sto kg, galsovi o pomanjkanju kuriva niso prodičale.

Ljudje, ki niso imeli premoga, so uvedli »sistem varčevanja«, tako popularen se iz zlasti let krize, ko so nas na vsakem koraku pitili s »stednjem«. Kurili so s samimi drvi. Toda najsi ima ognjišče še tako primerno ime za čase varčevanja — štedilnik, kljub temu v njem pogori vse prehitro. Zdaj, ko je popustil mraz, ljudje sicer ne pogrešajo več toliko toplih peči v sobah; kogar začne zebsti pri mrzli peči, se lahko gre gret na sonce. Toda vegetarijansko gibanje se pri nas še ni tako razvil, da bi lahko zapečatili tudi štedilnike. Težava je zlasti zdaj, ko je zelenjave malo. Če imaš še tako skromen jedilni list, krompir je vseeno treba skuhati in cikorkijo zavreti. Toda kako, če ni drv? Plinskih štedilnikov je pri nas še zelo malo, še manj električnih, na spiritu pa tudi ne moreš kuhati polente.

Morda bi kdo mislil, da pretiravamo. Če ne verjamete, da v Ljubljani zadnje čase zelo primanjkuje drv, se obrnite na trgovce s kurivom. Eden izmed ljubljanskih trgovcev ima že naročil za 300 m³ bukovih drv, a v zalogi nima niti polna. Baje ima le eden še nekaj metrov drv v zalogi, če jih ni tudi on že včeraj razprodal.

V tej zimi so drva v meščanskih drvarnicah naglo kopnela. Kdor ima še drva, jih nima več mnogo. Mirno lahko trdimo, da bo prihodnje tedne že večina drvarnic prazna, da ne govorimo o težavah številnih meščanov, ki so jim drva že pošla. Ker morajo ljudje čakati dolgo na drva, jih dobe navadno šele, ko je drvarnica že povsem prazna. Žagarji pripovedujejo, da v Ljubljani niso bile že dolgo drvarnice tako temeljito izpraznjene kakor zadnje čase.

Tudi kmetom zdaj ni treba dolgo ponujati drv na Grudnovem nabrežju, kjer je trg za prodajo kmečkega kuriva. Toda prav zdaj, ko bi najraje prodajali drva, jih dovažajo zelo malo. Če jih pripeljejo na dan v Ljubljano 20 m³, je mnogo. Temu se ne smemo čuditi kajti prevladanje večjih tovornov z vprežno živino je zdaj še posebno otežkočeno. Dokler je bilo mirno vreme in so bile ceste uporabne za vožnjo s sanmi tudi v mestu, je bilo na trgu več drv kakor zdaj. Kmetje so nalagali na sani tudi do 8 m³ drv. Zdaj jih lahko nalože komaj polovito toliko, a še težko spelejo po podeželskih cestah, kjer sani še vedno raje drse kakor se premika voz. Kmet pa mora drva naložiti na voz, ker v okolici mesta ne more vzciiti s sanmi. Zato je tudi trg tako slabo založen z drvi.

Upoštevati pa moramo tudi, da je precej velik izvoz drv v Italijo. Mnogim kmetom zdaj ni treba z drvi na dolgo ter naporno pot v Ljubljano, ko imajo bliže na nakladalno postajo. Že zaradi tega se ne moremo tolažiti, da bo napredaj mnogo več drv, ko se bodo ceste posušile.

Zdi se da bodo drva nekaj časa še precej draga — zdaj jih kmetje prodajajo po 110 din m³ — ker v tej zimi drvarji niso toliko sekali kakor prejšnja leta. Visok sneg in oster mraz sta zelo ovirala drvarje pri delu. Zato bomo morali prihodnje mesece kupovati sveža mokra drva in še zadovoljni bomo morali biti, če jih bomo dobili. Poceni tudi ne bodo.

Zato pač sedanje pomanjkanje kuriva v Ljubljani lahko ljudi resno skrbi in se ne morejo potolažiti s sanimi pomladnim solcem. Nekateri se celo beje, da se bo mraz ponovil. Vendar tudi sam mraz — ki bi tudi ne mogel več dolgo trajati — ni najhujše; pomanjkanje drv je velika neprijetnost tudi ob toplem vremenu saj večina ljudi ne more hoditi jest v gostilne, ko ne morejo kuhati doma.

Velik uspeh sokolskega gledališča na Jesenicah

Br. Ivan Potrato, eden izmed naimočnejših stebrov sokolskega gledališča na Jesenicah, je te dni praznoval 40-letnico nepretrganega dela na gledaliških odrih. V proslavo njegovega 40-letnega neumornega dela je postavil gledališki odsek na deske Jurčič-Govekarjevega »Desetega brata«, ki je pritegnil v Sokolski dom re-

kordno število občinstva. Takega navala še ni bilo. Odkar Sokolski dom stoji, Sokolski dom je bil nabito poln občinstva. ki je prišel na igralce, predvsem pa ljubitelje, viharne ovacije. Vse vloze so bile v pravih rokah in zelo dobro podane. Vrižoritev »Desetega brata« je bila za jesenišorje Sokolskega veliki praznik, ki močno spominja na čase pred svetovno vojno, ko smo igrali »Rokovnjake«, »Legionarije«, »Divjege lovca« in »Miklovo Zalo« v nabito polnih dvoranah. Naš jubilar br. Ivan Potrato je za večer na najlepši način proslavil 40-letnico dela na gledaliških deskah. Za svoje požrtvovalno in zvesto delo je prejel po drugem dejanju krasen žonpek cvetja, ki mu ga je izročil društveni prosvetar br. Gaser Verko. Br. Potrato je prvič igral Križavca pred 40 leti v tedanjem deželnem gledališču v Ljubljani, kasneje pa je nastopal v Slovenskem gledališču v Trstu. Pred 19 leti je začel sodelovati na jeseniškem sokolskem odru, kjer je pri vseh predstavah nastopal v vseh moških vlogah. Br. Potrato je polnih 18 let po-

nosno nosil jeseniške sokolski prapor. Kot sokolski praporščak eastona na vseh društvenih in župnih prireditvah ter pokrajinskih in vsesokolskih zletih. Česar razmeroma slabo plačan občinski uradnik, je nosil sokolski prapor na čelu Gorenjske Sokolske župe na pokrajinskih in vsesokolskih zletih v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Skoplju Sofiji in v Pragi. Nikdar ni vprašal, koliko bo tako potovanje v daljina slovanska mesta stalo. Vedno je šel na svoje stroške, ker je to smatral kot sokolsko dolžnost. Br. Potrato, po tej poti hodi tudi v bodoče in dajati sokolski mladini s točnim izvrševanjem prostovoljno prevzetih sokolskih dolžnosti najlepši vzgled.

Brat Jože Kokole pri Abrahamu

Vič, 2. marca

Mladeniško čil in veselo nasmejan, kakor je vedno naš Jože, bo segel jutri zjutraj v roke očaku Abrahamu, ki ga bo veselo sprejel v svoje okrilje. Ničče, kdor pozna vedno razpoloženega našega jublanta, bi mu ne prisodil, da je doživel svoj 50letni življenjski jubilej. Zibelka mu je tekla 3. marca 1890 v Rajhenburgu, kjer je preživel svojo mladost. Po končani osnovni šoli je odšel na gimnazijo v Maribor, ki je bila takrat deloma v nemških rokah. Kot zaveden narodnjak se je krepko udejstvoval v narodnem življenju, seveda ga je pot vodila med tamošnje narodnjake, ki so leta 1907 ustanovili mariborskega Sokola. Bratske obožanje in vezi je navezal s pokojnim br. dr. Pivkom in drugimi vidnejšimi mariborskimi nacionalisti. Po končani gimnaziji je br. Jože postal notarski uradnik in je služboval nekaj let v Kozejem in Konjicah. Povsod se je krepko udejstvoval v javnem življenju, zlasti v Narodno napredni stranki. Kakor mnoge druge je tudi našega jublanta potegnila v svoj vrtinec svetovna vihra. Leta 1914 je bil mobiliziran in odšel k 97. pešpolku. Nekaj časa je bil v zaledju, potem pa ko so spoznali njegovo italijansko fronto na Tirolsko, kjer je ostal skoro vse do konca svetovne vojne. Ob prevratu se je srečno vrnil domov v svoj domači kraj, kjer je nastopil službo pri Trboveljski premogokopni družbi najprej v Rajhenburgu, odkoder pa je prišel leta 1932 v Ljubljano, kjer službuje še danes kot vester uradnik pri TPD. V Rajhenburgu si je izbral za svojo življenjsko družico agilno sokolsko vadiateljico Dano, ki z njo živi v srečnem in zadovoljnim zakonu. Ko je prišel med nas na Vič, ga je pot vodila v viškega Sokola in jugoslovnskega nacionalno stranko. Zaradi svojih izrednih sposobnosti so ga viški Sokoli izvolili v društveno upravo in mu poverili mesto tajnika, ki ga je vzorno vodil nekaj let. Žal, da je moral zaradi zanoslenosti v svojem poklicu to mesto odložiti, vendar pa še vedno rad pomaga pri vseh naših sokolskih prireditvah. Kakor v Sokolu, tako je marljiv tudi v viški k. o. JNS, ki ji je marljiv tajnik.

Naš jubilar je kakor sam in njegova soproga, vzgojili tudi svoje otroke v sokolskem in jugoslovnskem duhu, ki pridno in redno posejajo telovadbo v sokolskem domu.

Naš jubilar je povsod dobrodošel gost zaradi svoje družabnosti in vseleže temperamenta. Ko se bo jutri naš dragi brat Jože Kokole srečal z očakom Abrahamom, mu vsi, ki ga poznamo in spoštujemo, želimo iz dna naših sokolskih src, naj bi mu usoda naklonila še mnogo zdravih in srečnih let, ki naj bi jih preživel v krogu svoje ljubljene družine in med nami viškimi Sokoli in nacionalisti. Bratu Jožetu Kokoletu: Ad multos annos! —ez.

V ponedeljek 4. t. m.
Jubilejni simfonični koncert
v proslavo 20letnice obstoja
ORKESTRALNEGA DRUŠTVA
GLASBENE MATICE
Klav. virtuos: prof. I. Noč. — Dirigent: L. M. Škerjanc.

Tatjana Kavšek, naša najmlajša umetnica na drsakah, ki smo o nji v tork popočali, da je zasedla 11. mesto na mladinskem drsalnem tekmovalju. Stara je pa šele osem let.

Velik uspeh slovenske veseloigre

Radovoljica, 1. marca. V obširni, trikrat razprodani sokolski dvorani, je radovoljski Sokol uprizoril domačo narodno veseloigro s tako velikim uspehom, da je ponovitev za četrto predstavo ponovno zahtevana, kakor predvidena gostovanja na Bledu in v Kranju.

Glavno zaslugu nosi požrtvovalni brat Spicar, ki se je »Micko« oklenil s tako velikim razumevanjem bratske skupnosti, da mu moremo čestitati. Veselo razpoloženje občinstva, odlično igranje, posrečena scenerija, sijajne gorenjske narodne noše, prvovrsten zbor Sokol. pev. društva, je dalo predstavi nepozabljiv pečat.

In igralcem, komu bi se dala pečnost? Matevž (brat Kobentar) prikupna gorenjska korenina, stroga v sodbi, mehka v odpustanju; Urška (sestra Vengarjeva) vedno sitna, po duši dobra; Repla (sestra Prinčičeva) pristna gorenjska tercialka; Koren (brat Eržen) dober starašina, še boljši pevec. Salve smeha je izzvala hribovska Nacla (sestra Horvatova) s posrečenim sinom Nackom (brat Ješe). Simpatična Janez (brat Perc) in Micka (sestra Perčeva) sta se uveljavila zelo dobro napram starejši rutinirani igralški gardi.

Zaključno 4. dej. s prelepo gorenjsko očetjo, s krasnimi vlozki petja in godbe z umetniško navdahnjenim organistom. Ponosna botra Katra, poredna Ivanka in Anica, ponižna svinjska dekla Treza s hlapcem Jurjem. Odobravanje, ploskanje je bilo dokaz uspeha.

Med nami se je udeležil predstave avtor Korže Vinko, v vidnem zadovoljstvu. Čestitkam brata Spicarja se je priključila vsa dvorana z burnim ploskanjem, zahvaljujoč se za toliko zdravega humora.

Iz pogovora z avtorjem smo zvedeli, da je radovoljski oder 160., odkar zabava »Micka« slovenske odre, vsekakor rekord za izvirno domače delo. Čestitamo!

Iz Kranja

— šahovski turnir za prvenstvo Kranja poteka vredno in je bilo pravkar zaključeno 6. kolo. Rezultati so naslednji: A skupina Singer 5 točk, Suštar 4 in pol, Kos in Taj-

ni k4, Košar in Kavalar 4 in pol, inž. Skopalca 2 in pol; B skupina Martelanc in Pavlica 5, Vidrgar 4, Virnik 3 in pol, Engelmann, Pogačnik in Dodič 3.

— Kino v Strazišču predvaja predjubljene slager-filme: »Dolina velikanov« v soboto ob 21. in v nedeljo ob 17. in 21. uri; »Alibi« v soboto ob 22.15 in nedeljo ob 15. in 19. uri.

— Lutkovno gledališče v Narodnem domu se nam bo jutri v nedeljo 3. t. m. predstavilo z igrice »Gašperček - čarovnik«. Cene običajne. Starši privoščite svojim mlčkom malo razvedrila in pripeljte jih ob 15. uri k predstavi.

Ali sem prispeval za sokolski dom v Trnovem?

Križanka

1	2	3	4	5	6
7			8		9
10			11		12
13		14		15	16
	17			18	
19				20	
	21		22		
23	24		25		26
27		28		29	
30			31		32
	33				

Pomen besed

Vodoravno: 1. ruski pisatelj, 7. mesto v severni Afriki, 8. grška pokrajina na Peloponezu, 10. številnik, 12. ruska reka, 13. predlog, 14. staro primitivno orožje, 16. površinska mera, 17. tekoča voda, 19. del očenaša, 20. prislov časa, 21. stran sveta, 23. predlog, 25. vladar, 26. osebni zaimek, 27. kemična prvina, 29. bojna oprema starih bojevnikov, 30. judovski moško ime, 32. rusko mesto, 33. del sveta.

Navpično: 1. interval, 2. žensko ime, 3. pri slovi časa, 4. osebni zaimek, 5. vrsta zemlje, 6. žensko ime, 7. azijska dežela v angleški posesti, 9. otok v Sredozemskem morju, 11. svetopisemska oseba, 14. posoda, 15. prislov kraja, 17. domača žival, 18. oziralni zaimek, 22. naselje, 24. pričetek dneva in konec noči, 26. bajeslovno bitje, 28. prijetno bivaljsko, 29. gora na Primorskem, 31. nikalnica, 32. osebni zaimek.

Rešitev križanke, objavljene danes teden

VODORAVNO: 1. kilometer, 9. Oran, 10. pila, 11. Lah, 13. pav, 14. en, 15. pod, 17. na, 18. jelen, 20. Tarabos, 22. Dušan, 24. Er (erbi), 26. tir, 27. če, 28. raz, 30. Nin, 31. omet, 33. vila, 34. decimeter.

NAVPIČNO: 1. kolec, 2. Iran, 3. Lah, 4. on, 5. ep, 6. tip, 7. elan, 8. ravan, 12. Kolašin, 15. perut, 16. Debar, 18. jad, 19. non, 21. Herod, 20. denar, 25. rama, 27. Čile, 29. Zec, 30. nit, 32. ti, 33. va.

DANES PREMIERA

monumentalnega vefilma
v tehnikoloru

Sestdeset slavnih let

(LJUBEZEN IN SREČA KRALJICE)

KINO UNION — Tel. 22-21.

V glavnih vlogah: Ana Neagle, Adolf Wohlbrück, C. Aubrey Smith itd.

Film je napravljen po zasebnem dnevniku kraljice Viktorije!

Podani so vsi najvažnejši dogodki tega časa in prikazani vsi kraji, kjer

Razkošna oprema, sijajna režija in neprekosljiva igra!

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri v nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri. — Matineja jutri odpade!

Nastopajo najbolj znane osebnosti preteklega stoletja; podani so vsi najvažnejši dogodki tega časa in prikazani vsi kraji, kjer

so se v tem času odigrali večji dogodki.

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri v nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri.

DANES PREMIERA odličnega filma, globoke vsebine, ki na pretresljiv način obravnava ljubezensko borbo za srce mlade bolničarke.

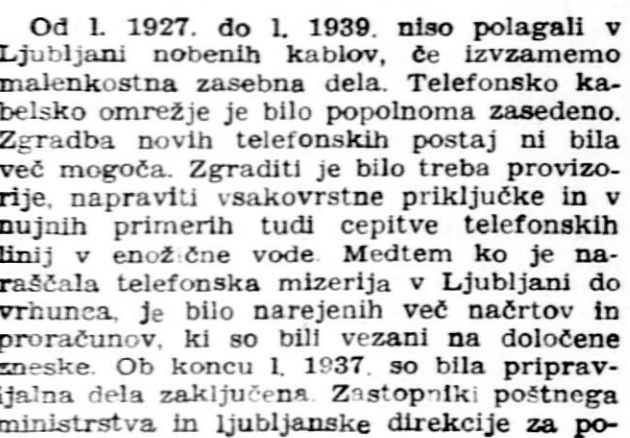
SESTRA ANGELIKA

V glavnih vlogah: Paul Hartmann, Leny Marenbach, Käthe Dorsch, Hans Söhnker
KINO SLOGA — tel. 27-30 Danes ob 16. 19. in 21. uri, jutri ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri.

Danes ob 20. uri, v nedeljo ob 16.30, 17.30, 19.30, 21.30, 23.30, 25.30, 27.30, 29.30, 31.30, 33.30, 35.30, 37.30, 39.30, 41.30, 43.30, 45.30, 47.30, 49.30, 51.30, 53.30, 55.30, 57.30, 59.30, 61.30, 63.30, 65.30, 67.30, 69.30, 71.30, 73.30, 75.30, 77.30, 79.30, 81.30, 83.30, 85.30, 87.30, 89.30, 91.30, 93.30, 95.30, 97.30, 99.30, 101.30, 103.30, 105.30, 107.30, 109.30, 111.30, 113.30, 115.30, 117.30, 119.30, 121.30, 123.30, 125.30, 127.30, 129.30, 131.30, 133.30, 135.30, 137.30, 139.30, 141.30, 143.30, 145.30, 147.30, 149.30, 151.30, 153.30, 155.30, 157.30, 159.30, 161.30, 163.30, 165.30, 167.30, 169.30, 171.30, 173.30, 175.30, 177.30, 179.30, 181.30, 183.30, 185.30, 187.30, 189.30, 191.30, 193.30, 195.30, 197.30, 199.30, 201.30, 203.30, 205.30, 207.30, 209.30, 211.30, 213.30, 215.30, 217.30, 219.30, 221.30, 223.30, 225.30, 227.30, 229.30, 231.30, 233.30, 235.30, 237.30, 239.30, 241.30, 243.30, 245.30, 247.30, 249.30, 251.30, 253.30, 255.30, 257.30, 259.30, 261.30, 263.30, 265.30, 267.30, 269.30, 271.30, 273.30, 275.30, 277.30, 279.30, 281.30, 283.30, 285.30, 287.30, 289.30, 291.30, 293.30, 295.30, 297.30, 299.30, 301.30, 303.30, 305.30, 307.30, 309.30, 311.30, 313.30, 315.30, 317.30, 319.30, 321.30, 323.30, 325.30, 327.30, 329.30, 331.30, 333.30, 335.30, 337.30, 339.30, 341.30, 343.30, 345.30, 347.30, 349.30, 351.30, 353.30, 355.30, 357.30, 359.30, 361.30, 363.30, 365.30, 367.30, 369.30, 371.30, 373.30, 375.30, 377.30, 379.30, 381.30, 383.30, 385.30, 387.30, 389.30, 391.30, 393.30, 395.30, 397.30, 399.30, 401.30, 403.30, 405.30, 407.30, 409.30, 411.30, 413.30, 415.30, 417.30, 419.30, 421.30, 423.30, 425.30, 427.30, 429.30, 431.30, 433.30, 435.30, 437.30, 439.30, 441.30, 443.30, 445.30, 447.30, 449.30, 451.30, 453.30, 455.30, 457.30, 459.30, 461.30, 463.30, 465.30, 467.30, 469.30, 471.30, 473.30, 475.30, 477.30, 479.30, 481.30, 483.30, 485.30, 487.30, 489.30, 491.30, 493.30, 495.30, 497.30, 499.30, 501.30, 503.30, 505.30, 507.30, 509.30, 511.30, 513.30, 515.30, 517.30, 519.30, 521.30, 523.30, 525.30, 527.30, 529.30, 531.30, 533.30, 535.30, 537.30, 539.30, 541.30, 543.30, 545.30, 547.30, 549.30, 551.30, 553.30, 555.30, 557.30, 559.30, 561.30, 563.30, 565.30, 567.30, 569.30, 571.30, 573.30, 575.30, 577.30, 579.30, 581.30, 583.30, 585.30, 587.30, 589.30, 591.30, 593.30, 595.30, 597.30, 599.30, 601.30, 603.30, 605.30, 607.30, 609.30, 611.30, 613.30, 615.30, 617.30, 619.30, 621.30, 623.30, 625.30, 627.30, 629.30, 631.30, 633.30, 635.30, 637.30, 639.30, 641.30, 643.30, 645.30, 647.30, 649.30, 651.30, 653.30, 655.30, 657.30, 659.30, 661.30, 663.30, 665.30, 667.30, 669.30, 671.30, 673.30, 675.30, 677.30, 679.30, 681.30, 683.30, 685.30, 687.30, 689.30, 691.30, 693.30, 695.30, 697.30, 699.30, 701.30, 703.30, 705.30, 707.30, 709.30, 711.30, 713.30, 715.30, 717.30, 719.30, 721.30, 723.30, 725.30, 727.30, 729.30, 731.30, 733.30, 735.30, 737.30, 739.30, 741.30, 743.30, 745.30, 747.30, 749.30, 751.30, 753.30, 755.30, 757.30, 759.30, 761.30, 763.30, 765.30, 767.30, 769.30, 771.30, 773.30, 775.30, 777.30, 779.30, 781.30, 783.30, 785.30, 787.30, 789.30, 791.30, 793.30, 795.30, 797.30, 799.30, 801.30, 803.30, 805.30, 807.30, 809.30, 811.30, 813.30, 815.30, 817.30, 819.30, 821.30, 823.30, 825.30, 827.30, 829.30, 831.30, 833.30, 835.30, 837.30, 839.30, 841.30, 843.30, 845.30, 847.30, 849.30, 851.30, 853.30, 855.30, 857.30, 859.30, 861.30, 863.30, 865.30, 867.30, 869.30, 871.30, 873.30, 875.30, 877.30, 879.30, 881.30, 883.30, 885.30, 887.30, 889.30, 891.30, 893.30, 895.30, 897.30, 899.30, 901.30, 903.30, 905.30, 907.30, 909.30, 911.30, 913.30, 915.30, 917.30, 919.30, 921.30, 923.30, 925.30, 927.30, 929.30, 931.30, 933.30, 935.30, 937.30, 939.30, 941.30, 943.30, 945.30, 947.30, 949.30, 951.30, 953.30, 955.30, 957.30, 959.30, 961.30, 963.30, 965.30, 967.30, 969.30, 971.30, 973.30, 975.30, 977.30, 979.30, 981.30, 983.30, 985.30, 987.30, 989.30, 991.30, 993.30, 995.30, 997.30, 999.30, 1001.30, 1003.30, 1005.30, 1007.30, 1009.30, 1011.30, 1013.30, 1015.30, 1017.30, 1019.30, 1021.30, 1023.30, 1025.30, 1027.30, 1029.30, 1031.30, 1033.30, 1035.30, 1037.30, 1039.30, 1041.30, 1043.30, 1045.30, 1047.30, 1049.30, 1051.30, 1053.30, 1055.30, 1057.30, 1059.30, 1061.30, 1063.30, 1065.30, 1067.30, 1069.30, 1071.30, 1073.30, 1075.30, 1077.30, 1079.30, 1081.30, 1083.30, 1085.30, 1087.30, 1089.30, 1091.30, 1093.30, 1095.30, 1097.30, 1099.30, 1101.30, 1103.30, 1105.30, 1107.30, 1109.30, 1111.30, 1113.30, 1115.30, 1117.30, 1119.30, 1121.30, 1123.30, 1125.30, 1127.30, 1129.30, 1131.30, 1133.30, 1135.30, 1137.30, 1139.30, 1141.30, 1143.30, 1145.30, 1147.30, 1149.30, 1151.30, 1153.30, 1155.30, 1157.30, 1159.30, 1161.30, 1163.30, 1165.30, 1167.30, 1169.30, 1171.30, 1173.30, 1175.30, 1177.30, 1179.30, 1181.30, 1183.30, 1185.30, 1187.30, 1189.30, 1191.30, 1193.30, 1195.30, 1197.30, 1199.30, 1201.30, 1203.30, 1205.30, 1207.30, 1209.30, 1211.30, 1213.30, 1215.30, 1217.30, 1219.30, 1221.30, 1223.30, 1225.30, 1227.30, 1229.30, 1231.30, 1233.30, 1235.30, 1237.30, 1239.30, 1241.30, 1243.30, 1245.30, 1247.30, 1249.30, 1251.30, 1253.30, 1255.30, 1257.30, 1259.30, 1261.30, 1263.30, 1265.30, 1267.30, 1269.30, 1271.30, 1273.30, 1275.30, 1277.30, 1279.30, 1281.30, 1283.30, 1285.30, 1287.30, 1289.30, 1291.30, 1293.30, 1295.30, 1297.30, 1299.30, 1301.30, 1303.30, 1305.30, 1307.30, 1309.30, 1311.30, 1313.30, 1315.30, 1317.30, 1319.30, 1321.30, 1323.30, 1325.30, 1327.30, 1329.30, 1331.30, 1333.30, 1335.30, 1337.30, 1339.30, 1341.30, 1343.30, 1345.30, 1347.30, 1349.30, 1351.30, 1353.30, 1355.30, 1357.30, 1359.30, 1361.30, 1363.30, 1365.30, 1367.30, 1369.30, 1371.30, 1373.30, 1375.30, 1377.30, 1379.30, 1381.30, 1383.30, 1385.30, 1387.30, 1389.30, 1391.30, 1393.30, 1395.30, 1397.30, 1399.30, 1401.30, 1403.30, 1405.30, 1407.30, 1409.30, 1411.30, 1413.30, 1415.30, 1417.30, 1419.30, 1421.30, 1423.30, 1425.30, 1427.30, 1429.30, 1431.30, 1433.30, 1435.30, 1437.30, 1439.30, 1441.30, 1443.30, 1445.30, 1447.30, 1449.30, 1451.30, 1453.30, 1455.30, 1457.30, 1459.30, 1461.30, 1463.30, 1465.30, 1467.30, 1469.30, 1471.30, 1473.30, 1475.30, 1477.30, 1479.30, 1481.30, 1483.30, 1485.30, 1487.30, 1489.30, 1491.30, 1493.30, 1495.30, 1497.30, 1499.30, 1501.30, 1503.30, 1505.30, 1507.30, 1509.30, 1511.30, 1513.30, 1515.30, 1517.30, 1519.30, 1521.30, 1523.30, 1525.30, 1527.30, 1529.30, 1531.30, 1533.30, 1535.30, 1537.30, 1539.30, 1541.30, 1543.30, 1545.30, 1547.30, 1549.30, 1551.30, 1553.30, 1555.30, 1557.30, 1559.30, 1561.30, 1563.30, 1565.30, 1567.30, 1569.30, 1571.30, 1573.30, 1575.30, 1577.30, 1579.30, 1581.30, 1583.30, 1585.30, 1587.30, 1589.30, 1591.30, 1593.30, 1595.30, 1597.30, 1599.30, 1601.30, 1603.30, 1605.30, 1607.30, 1609.30, 1611.30, 1613.30, 1615.30, 1617.30, 1619.30, 1621.30, 1623.30, 1625.30, 1627.30, 1629.30, 1631.30, 1633.30, 1635.30, 1637.30, 1639.30, 1641.30, 1643.30, 1645.30, 1647.30, 1649.30, 1651.30, 1653.30, 1655.30, 1657.30, 1659.30, 1661.30, 1663.30, 1665.30, 1667.30, 1669.30, 1671.30, 1673.30, 1675.30, 1677.30, 1679.30, 1681.30, 1683.30, 1685.30, 1687.30, 1689.30, 1691.30, 1693.30, 1695.30, 1697.30, 1699.30, 1701.30, 1703.30, 1705.30, 1707.30, 1709.30, 1711.30, 1713.30, 1715.30, 1717.30, 1719.30, 1721.30, 1723.30, 1725.30, 1727.30, 1729.30, 1731.30, 1733.30, 1735.30, 1737.30, 1739.30, 1741.30, 1743.30, 1745.30, 1747.30, 1749.30, 1751.30, 1753.30, 1755.30, 1757.30, 1759.30, 1761.30, 1763.30, 1765.30, 1767.30, 1769.30, 1771.30, 1773.30, 1775.30, 1777.30, 1779.30, 1781.30, 1783.30, 1785.30, 1787.30, 1789.30, 1791.30, 1793.30, 1795.30, 1797.30, 1799.30, 1801.30, 1803.30, 1805.30, 1807.30, 1809.30, 1811.30, 1813.30, 1815.30, 1817.30, 1819.30, 1821.30, 1823.30, 1825.30, 1827.30, 1829.30, 1831.30, 1833.30, 1835.30, 1837.30, 1839.30, 1841.30, 1843.30, 1845.30, 1847.30, 1849.30, 1851.30, 1853.30, 1855.30, 1857.30, 1859.30, 1861.30, 1863.30, 1865.30, 1867.30, 1869.30, 1871.30, 1873.30, 1875.30, 1877.30, 1879.30, 1881.30, 1883.30, 1885.30, 1887.30, 1889.30, 1891.30, 1893.30, 1895.30, 1897.30, 1899.30, 1901.30, 1903.30, 1905.30, 1907.30, 1909.30, 1911.30, 1913.30, 1915.30, 1917.30, 1919.30, 1921.30, 1923.30, 1925.30, 1927.30, 1929.30, 1931.30, 1933.30, 1935.30, 1937.30, 1939.30, 1941.30, 1943.30, 1945.30, 1947.30, 1949.30, 1951.30, 1953.30, 1955.30, 1957.30, 1959.30, 1961.30, 1963.30, 1965.30, 1967.30, 1969.30, 1971.30, 1973.30, 1975.30, 1977.30, 1979.30, 1981.30, 1983.30, 1985.30, 1987.30, 1989.30, 1991.30, 1993.30, 1995.30, 1997.30, 1999.30, 2001.30, 2003.30, 2005.30, 2007.30, 2009.30, 2011.30, 2013.30, 2015.30, 2017.30, 2019.30, 2021.30, 2023.30, 2025.30, 2027.30, 2029.30, 2031.30, 2033.30, 2035.30, 2037.30, 2039.30, 2041.30, 2043.30, 2045.30, 2047.30, 2049.30, 2051.30, 2053.30, 2055.30, 2057.30, 2059.30, 2061.30, 2063.30, 2065.30, 2067.30, 2069.30, 2071.30, 2073.30, 2075.30, 2077.30, 2079.30, 2081.30, 2083.30, 2085.30, 2087.30, 2089.30, 2091.30, 2093.30, 2095.30, 2097.30, 2099.30, 2101.30, 2103.30, 2105.30, 2107.30, 2109.30, 2111.30, 2113.30, 2115.30, 2117.30, 2119.30, 2121.30, 2123.30, 2125.30, 2127.30, 2129.30, 2131.30, 2133.30, 2135.30, 2137.30, 2139.30, 2141.30, 2143.30, 2145.30, 2147.30, 2149.30, 2151.30, 2153.30, 2155.30, 2157.30, 2159.30, 2161.30, 2163.30, 2165.30, 2167.30, 2169.30, 2171.30, 2173.30, 2175.30, 2177.30, 2179.30, 2181.30, 2183.30, 2185.30, 2187.30, 2189.30, 2191.30, 2193.30, 2195.30, 2197.30, 2199.30, 2201.30, 2203.30, 2205.30, 2207.30, 2209.30, 2211.30, 2213.30, 2215.30, 2217.30, 2219.30, 2221.30, 2223.30, 2225.30, 2227.30, 2229.30, 2231.30, 2233.30, 2235.30, 2237.30, 2239.30, 2241.30, 2243.30, 2245.30, 2247.30, 2249.30, 2251.30, 2253.30, 2255.30, 2257.30, 2259.30, 2261.30, 2263.30, 2265.30, 2267.30, 2269.30, 2271.30, 2273.30, 2275.30, 2277.30, 2279.30, 2281.30, 2283.30, 2285.30, 2287.30, 2289.30, 2291.30, 2293.30, 2295.30, 2297.30, 2299.30, 2301.30, 2303.30, 2305.30, 2307.30, 2309.30, 2311.30, 2313.30, 2315.30, 2317.30, 2319.30, 2321.30, 2323.30, 2325.30, 2327.30, 2329.30, 2331.30, 2333.30, 2335.30, 2337.30, 2339.30, 2341.30, 2343.30, 2345.30, 2347.30, 2349.30, 2351.30, 2353.30, 2355.30, 2357.30, 2359.30, 2361.30, 2363.30, 2365.30, 2367.30, 2369.30, 2371.30, 2373.30, 2375.30, 2377.30, 2379.30, 2381.30, 2383.30, 2385.30, 2387.30, 2389.30, 2391.30, 2393.30, 2395.30, 2397.30, 2399.30, 2401.30, 2403.30, 2405.30, 2407.30, 2409.30, 2411.30, 2413.30, 2415.30, 2417.30, 2419.30, 2421.30, 2423.30, 2425.30, 2427.30, 2429.30, 2431.30, 2433.30, 2435.30, 2437.30, 2439.30, 2441.30, 2443.30, 2445.30, 2447.30, 2449.30, 2451.30, 2453.30, 2455.30, 2457.30, 2459.30, 2461.30, 2463.30, 2465.30, 2467.30, 2469.30, 2471.30, 2473.30, 2475.30, 2477.30, 2479.30, 2481.30, 2483.30, 2485.30, 2487.30, 2489.30, 2491.30, 2493.30, 2495.30, 2497.30, 2499.30, 2501.30, 2503.30, 2505.30, 2507.30, 2509.30, 2511.30, 2513.30, 2515.30, 2517.30, 2519.30, 2521.30, 2523.30, 2525.30, 2527.30, 2529.30, 2531.30, 2533.30, 2535.30, 2537.30, 2539.30, 2541.30, 2543.30, 2545.30, 2547.30, 2549.30, 2551.30, 2553.30, 2555.30, 2557.30, 2559.30, 2561.30, 2563.30, 2565.30, 2567.30, 2569.30, 2571.30, 2573.30, 2575.30, 2577.30, 2579.30, 2581.30, 2583.30, 2585.30, 2587.30, 2589.30, 2591.30, 2593.30, 2595.30, 2597.30, 2599.30, 2601.30, 2603.30, 2605.30, 2607.30, 2609.30, 2611.30, 2613.30, 2615.30, 2617.30, 2619.30, 2621.30, 2623.30, 2625.30, 2627.30, 2629.30, 2631.30, 2633.30

Telefonska centrala bo pa z vključitvijo že samo ene tretjine novih kabelskih linij popolnoma zasedena

Z. povečanjem in graditvijo nove avtomatske centrale v l. 1927. se je moralo razširiti in zboljšati tudi ljubljansko telefonsko in telegrafsko omrežje. Položeno je bilo okoli 27.000 m kablo. Ob tej priliki je bila zgrajena tudi prva telefonska kabelska kanalizacija v dolžini 1400 m.

Šte in telegraf, direktorje mestne t. t. sek-
cije ter tvrdke Slemen Haleša, Berlin, so
sprejeli nalet za povečanje telefonske ka-
belske mreže v Ljubljani. Po tem načrtu
naj se preuredi tako kabelska mreža v drž-
avno lino kabelsko mrežo. V jeseni 1. 1933, je
pristojno ministrstvo nalet odobril in ju-
lija lani je bil odprt kredit za ta dela iz
115milijonkega posojila. Tako so se pri-
čela v Ljubljani po 12letnem presledku dela
za novo povečanje kabelske telefonske
mreže.

Mestna t. t. sekcija je takoj pričela s pripravljalnimi deli, 10. julija lani pa tudi že z gradbenimi deli. Predvsem je bilo treba zgraditi novo kabelsko kanalsko omrežje, že obstoječe pa povečati. Vsa ta dela so bila skrajno otežena. Neštete neurejene podtalne instalacije, posebno pa stari kanali v vseh mogočih oblikah, so domala onemogočili natančno izvršitev gradbenih del.

Za zgraditev kabselske kanalizacije so uporabljali v splošnem betonske bloke in betonske cevi. V celoti se je zgradilo 2280 metrov nove kabselske kanalske trase s skupno dolžino 5100 m kabselskih kanalov. Na novo je bilo zgrajenih 37 predihov, 7 povečanih, 10 pa preurejenih.

Vzporedno z gradbo kabelske kanalizacije se je polagalo telefonske armirane kable. Potrebno je bilo izkopati v vseh straneh mesta prekope po cestah in hodnikih. Polozili so 25.800 m armiranih kablov. Po kabelskih kanalih pa so povlekli 5200 m svinečnih kablov.

Prvič so vsi Ljubljani obešali telefonske kabla na jeklene vrvi. Ta način je uporaben samo za kabla z manjšo kapaciteto in je mnogo cenejši kakor polaganje zemeljskega armiranega kabla. Zračni kabli se tudi bolj prilagodijo okolici. Uporabljajo se vedno tam, kjer je polaganje zemeljskih kablov nemogoče ali v zvezi z večjimi ovirami. Zračnega kabla so povlekli 14.800 m. Skupno se je v l. 1939 v Ljubljani povečalo kabelsko omrežje za 45.800 m, to

je za nad 100 % doseganje celotne telefonske in telegrafске mreže. Povečala pa se ni samo dolžina kabelskega omrežja, marveč je tudi kapaciteta posameznih kablov narasla za 200 do 300 %. Tako je na primer znasla kapaciteta starih izhodnih kablov posamezno po 480 žil, pri novih kablilih pa že 1200 žil.

Novi kabli se iztekajo iz avtomatske telefonske centrale v severni in južni linjski delnik, od teh centralnih točk se razdele telefonski kabli na vse strani v kabelske delilce, katerih je za zdaj vključenih deset. Od linjskih in kabelskih delilcev se cepijo manjši kabli, ki se končajo v kabelskih prevodnih objektih, katerih bodo zgradili 98 s kapaciteto 10 do 50 telefonskih priključkov.

Glavno delo, to je rekonstrukcija t. t. omrežja, se prične z vključitvijo kabelskih prevodnih objektov. Mnogi telefonski naročniki so primorani čakati na telefon prav zaradi tega dela. Dosedanja huda zima je žal ovirala dovršitev teh del. Vsak novi kabelski prevodni objekt namreč napaja določen telefonski okoliš. Zato je treba zgraditi od vsakega prevodnega objekta k posameznim telefonskim naročnikom nove telefonske dovode ter preurediti ali odstraniti obstoječe napeljave.

Velike težave za rekonstrukcijo omrežja bo delalo tudi pomanjkanje materiala. Kapaciteta vseh položenih kablov bo zadostovala ljubljanskemu t. t. omrežju za pet do osem let s pogojem, da ne bodo nastale nove težave pri instalaciji naročniških postaj. Sedanja telefonska centrala bo namreč z vključitvijo samo ene tretjine novih kabelskih linij popolnoma zasedena. Ako se centrala ne poveča, se bo kmalu znova začela stara pesem v novi obliki. Verjetno bo nova centrala montirana šele l. 1943, dotlej pa bomo slišali še marsikatero pritožbo zaradi preobremenitve telefonske centrala. Če bi se telefonska centrala povečala vsaj za 1000 števil, bi se v Ljubljani telefonija razvijala nemoteno vsaj nekaj let.

Šali čim bolj riziko zavarovanja ali pa bi morali zanehati večje prispevke od delodajalcev. Prvo in drugo ni zaželeno in bi lahko povzročilo resno krizo zavarovanja. Datje daje, da so pri organizaciji delavcev sodelujoča zavarovanja v naši državi računali najmanj 450.000 zavarovanih. Na tej podlagi so bili tudi izdelani zakonski predpisi. Pri dosedanjih višini prispevkov mora biti najmanj 450.000 zavarovancev, sicer ni ravnotežja med dohodi in izdatki. Navajajo tudi številke, ki bi naj pokazale, da so bili doslej upravni stroški nizki, izdatki za hranarino in druge stroške zdravljenja pa ogromni. Tako je bilo od prispevkov okrog 4 milijarde din za poletno zavarovanje v letih od 1922 do 1935 izdano za delavstvo na račun hranar in zdravniških stroškov, podpor itd. 3.000.000.000, med tem ko so porabili za upravne in samoupravne stroške le 729 milijonov din. Režijski administrativni stroški torej znašajo 18,33%. Razen tega se režijski stroški zdajna leta še znižujejo in so znašali v poletnem zavarovanju leta 1938 14,5% boljši so bili režijski stroški znižani zadnja leta v negodnem zavarovanju. Zagovorniki SUZORJA dokazu-

Jejo, da se režijski stroški avtomatično znižujejo s porastom števila zavarovancev. Sklicujejo se tudi na to, da se delavstvo nikakor ne more ogrevati za razcepitev SZUZORja na samostojne krožne urade, ker bi bil blizu pri posameznih ustanovah večji in bi se lahko zgodilo celo, da bi pri polomu manjših ustanov izgubili pridobljene pravice. Težave bi pa imeli tudi pri preselitvah s področja posameznih krožnih uradov na področje drugega urada, ker bi jim drugi urad najbrž ne priznal pridobljenih pravic.

Kratko smo navedli argumente decentralistov in centralistov. Reči je treba, da zaslužijo skrbno in stvarno proučitev. Reorganizacija socialnega zavarovanja je tako pomembno vprašanje, da posega najgloblje v gospodarsko in socialno življenje, zato nikakor ne smemo o nji razpravljati enostransko. Toda, če bodo hoteli ujeti samostojne nosilce socialnega zavarovanja v drugih pokrajinah, se bomo morali tudi mi odločno zavzeti za interese Slovenije. Prav tako pa moramo zagovarjati svoje interese, če bi SUZORjev centralizem škodoval socialnemu zavarovanju v Sloveniji.

V Sloveniji je 465 industrijskih podjetij, od teh 106 z inozemskim kapitalom

Ljubljana, 2. marca
Naša javnost se v zadnjem času čeda-
je bolj zanima za vprašanje, koliko je
inozemcev v Sloveniji. Dostikrat dobi človek
vtis, da je inozemcev pri nas preveč,
da so naše oblasti preveč širokogrudne
in gre za odtičote, ali naj se inozemcem
povoli bivanje v dravski banovini in ali
naj se jim dovoljenje za bivanje podaljša.
Vtis o preštevilnih inozemcih ne nastane
kako slučajno, temveč zaradi tega, ker se
opaja, da našli človek, ki ima poslovne
ali drugačne opravke, na tujce, ki odlo-
ajo o tem ali onem, večših naravnost,
časih pa prikrito za kulisami.
Drugačna je slika o inozemcih v Slove-
niji, ki jo dobimo na podlagi statistike o
inozemcih.

V Sloveniji je stalno nastanjenih 4800 italijanskih državljanov, 9650 italijanskih državljanov, 2650 državljanov češko-moravskega protektorata, 419 madžarskih državljanov in 1250 drugih inozemcev ter 150 inozemskih židov. Skupaj je v Sloveniji po tej zadnji statistiki 18.889 tujih državljanov, 18.889 inozemcev predstavlja torej samo 1,7 odstotka celotnega prebivalstva Slovenije. Presenetli seveda visoko deležilo italijanskih državljanov, toda med 9650 italijanskimi državljani je velika večina slovenske narodnosti. Ako odštejemo te vrste italijanske državljanje od skupnega števila inozemcev, se izkaže, da tvori inozemci komaj slab odstotek slovenskega prebivalstva.

Posvetno pa zanimajo našo javnost v najdenem času tudi zasedni, ki blizijo k nam na obkve z tujih držav. Gradimo ubanje incozemce, mlihi sopep drugočno. Poško. Na prehodih v Mariboru, na Jesenih in na Raketu je pripotovalo lani z odnami potniki. Vsi v našo državo 296 721 potnikov, odpotovalo pa je iz države 287.290 potnikov. Med potniki, ki so šli iz incozemstva v našo državo na treh avnih slovenskih prehodih, so bili v vni Nered.

Vslijejuje pa sem nam še druga vpraša-
la, kd so v zvezi z inozemci, predvsem
povrašanje, s čim se inozemci pri nas ba-
jo, kako žive in kakšno vlogo igrajo v
šem gospodarskem življenju.
Statistike kažejo, da je torlaše inozem-
v pri nas predvsem gospodarstva, indu-

trija, trgovina in obrt. Številke so samo približne in zaokrožene, ker državljanskega porekla kapitala ni mogoče vedno zanesljivo določiti in je včasih tudi višina kapitala nedoločljiva.

V Sloveniji je 485 industrijskih podjetij. Pri 9 od teh podjetij ni mogoče ugotoviti, s kakšnim kapitalom delajo in kakšnega državijsanskega poretka je njih kapital. Od ostalih 456 industrijskih podjetij je 106 takih, pri katerih je deloma deležen inozemski kapital ali pa so v celoti v tujih rokah.

v teh podjetjih je največ nemškega kapitala, in sicer v 63 podjetjih s skupnim zneskom okoli 264 milijonov din. S češko-norvaskim kapitalom dela pri nas 21 industrijskih podjetij. Njih kapital znaša okoli 125 milijonov din. Švicarski kapital zneskom okoli 41 milijonov din je v 9 industrijskih podjetij, italijanski kapital zneskom okoli 5 milijonov din je v 4 industrijskih podjetjih, poljski kapital z zneskom okoli 10 milijonov din je v 3 podjetjih, francoski kapital z zneskom okoli 51 milijonov din je v 2 podjetjih, madžarski kapital v znesku okoli 2 milijonov din je v dveh podjetjih, angleški kapital z zneskom okoli 37 milijonov din je v 1 podjetju in norveški kapital v znesku okoli 2 mi-

Kapital tujega državljankega porekla, torej udeležen v 106 industrijskih podjetjih s skupnim zneskom okoli 537 milijonov din. Približno ena četrтина vsega našega industrijskega kapitala je izozemljega porekla, pri čemer pa je izvezetih skoraj omenjenih 9 podjetij, pri katerih se preokleko kapitala ne da ugotoviti.

Tudi v trgovini in obrti delujejo pri nas tujci državljanji. Med njimi je zopet največ Nemcev, ki so naši državljanji in Nemcem, so pravi inozemci. Ti imajo skupaj 1198 jugoslovinskih in obrtnih obratov. Odnos šte-
tela jugoslovanskih obratov nasproti obra-
tom Nemcev, Madžarov, Italijanov, Ru-
sumov in židov je 27.063 : 1524 ali 95% :
5%. Odnos po narodnostih je približno
1/1. 241.

Ni se bilo treba ustrašiti.
— Nesretnica, ali veste, da je porcelan.
ste ga razbili, iz 18. stoletja?
Služkinja: Hvala bogu, jaz sem se pa
ustrašila, da je bil nov.

Vsak dinar, porabljen za pravilno
nego zob, Vam ustvarja kapital
za vse življenje: zdrave, trdne
in bele zobe!

SARGOV KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

Zanemarjena Tyrševa cesta

Ljubljana, 2. marca

Na pritožbo na naslov tramvajске uprave, ki smo jo objavili v ponedeljek 19. februarja o šentfivski progji, smo dobili pojamilno, da ima cestna železnica v rednem prometu 28 voz. Pri jutranjem in opoldanskem navelu so pa v prometu vsi vozovi, torej 51 voz, ki z njimi razpolaga električna cestna železnica, razen dveh ali treh, ki so v popravilu. Vsi redni vozovi vozijo po voznem redu do namembnih postaj. Glede rezervnih vozov imajo pregledniki navodilo, naj jih razvrstje tako, da so posebno pri jutranjem navelu med 7. in 8. uro potniki iz raznih smeri čimprej prepeljeni v sredino mesta, torej tudi na Ajdovščino. Upoštevati moramo, da je cestna železnica zaradi splošnosti in ni namenjena samo posameznikom, ki so med njimi nekateri tudi takih misli, da se lahko za karloki zanašajo na uslužbenca. Neza dovolježi naj ne pozabijo, da tramvaj na dan prevozi 5.500 km, torej petkratno pot v Beograd in nazaj, pri tem se pa zaradi nedisciplinе občinstva sem in tja lahko pri tako velikem prometu dogodi kakšna nevspešnost, ki je pa navadno niso krivi tramvajski uslužbenci. Sprevidniki namreč morajo na dan odpraviti do 25.000 potnikov in samo med 7. in 8.15 uro do 6.000 potnikov. To ogromno delo naj bi glavovili upoštevati tudi gospod pisec ostre pritožbe, kakor ga upošteva 99 odstotkov drugih potnikov. Vsi uslužbenci imajo navodila, naj s čim boljšim delom, s pospešenjem prometa. Vljudnim nastopom, z uslužnostjo ter z razpoložljivim voznim parkom ustrežajo potnikom. čim največ morejo. Uvideti pa tudi moramo, da ni prav nič čudnega, če sem in tja kak uslužbenec pri živčnosti današnjih dni tudi odpove.

Da se tedaj rezervni voz št. 5 pri pivovarni »Union« ni ustavil, je bilo popolnoma v redu, ker je bil do zadnjega prostoračka zaseden in zato ni smel sprejeti nobenega potnika več. Vsi potniki so bili namenjani v mesto in vsi je imel nalog, da se čim prej vrne v Šiško po zaostale potnike, ki so imeli še dolgo pot do sredin mesta. Potniki, ki so morali na Ajdovščinu izstopiti iz tega voza, so se lahko še čez nekaj minut peljali z vozovi proge 2 ali 4 do pošte. Vozna od Frankopanske ulice do Ajdovščine velja 1 din, do pošte pa po sedaj veljavnem ceniku in po 7.45 uri 1.50. Iz voznega pisma sprevodnika voza št. 5 je bilo uradno ugotovljeno, da do 7.45 ni prodal niti enega voznega listka po 1.50 din, temveč samo listke po 1 din, ki so rumene barve. Če je gospod pišec pritožbe pred 7.45 dobil listek za 1.50 din, naj to z dokazom blagovni sporočiti uprav. cestne železnice, pa bo sprevodnik klancan na odgovor ter seveda obcutil tudi vse posledice. Uprava cestne železnice bo nemudoma pisцу vrnila preveč plačanih 150 par. Dobri Ljubljanci splošno upoštevajo razmere delavstva in tudi tramvajskega uslužbenstva zlasti ob velikem navalu. Takšno naša javnost odkriva tudi dobrohotno »zadostnost« in prezaposlenimi uslužbenci, zato pa tudi obsoja petrirano kritiko, ki prav redko doseže uspeh, ko nam utemeljena pritožba ali dobro namerna kritika za splošnost gotovo dobre posledice.

Liubliana, 2. marea

Snežne razmere v planinah so izbornе. Povsod leži na sedenih snežnih podlagi. Vokrog 20 cm pršica tako, da svigajo smuči po volnem puhu. Bohinjska dolina ima letos ugodno zimo, temperatura je vedno nad ničlo, le v opoldanskih urah, ko pojevala sonce iz grebenov, krejejo njegovi topli žarki. Snega je 80 cm, cesta ob Bohinjskem jezeru je splužena, sani za prevoz turistov so na razpolago pred kolodvorom Bohinjski Bistrici pri prihodu vsakega vlakla. Po drugi uri vožnje se v »Zlatogoru«¹ okrepcamo. Za turiste, ki se pribežijo v Bohinjsko Bistrico z večernim vlakom, so v »Zlatogoru«¹ pripravljene tudi sobe, ležišča, saj razpolaga ta dom s 40 posteljami v 20 kuzinah in 10 komni. V domu, ki ga napeljuje jutranja temperatura je giblje med -6 do -3, snega je 160 cm, na vrhu pršič, smuka izborna. V Domu na Komni je na razpolago še 15 postelj.

Na Vršču je 120 cm snega. Erjavčeva četa je oskrbovana stalno ob sobotah in nedeljah, ima na razpolago 15 postelj v kuriljivih sobah, prehod čez Slemo v Vaso-
kuriljiv je že možen. — Kravave ima 160 do 180 cm snega, zgoraj plasti snega, smučarji imajo osobito na smučarskih progi. Veti-
nemu Zvohu in Komposteli. Domu je na razpolago 8 postelj v kuriljivih sobah in 25 postelj na zaprto ležišče. — Na planini je 130 cm snega, 130 cm z
na planinski smučarski progi. — Na SPD razpolaga 4 ležišča v dveh kuriljivih sobah. — Iz-
prehod po zimski naravi pod vznožje Kam-
niški plani do vrha Kamniški Bi-
smerici je poroben doživeti, snega 50 cm,
čista gaza, na razpolago 15 postelj v
kuriljivih sobah. — Planinci-smučarji se-
najoj tase je za planinsko smučanje naj-
ugodnejše, za zamudite ugodne prilike ter
obhite na bele mežne poljane. V no-
rmacije, o oskrbi planinskih postojank in
smučarskih turah dobiti v pisarni SPD,
Ljubljana, Aleksarova, tel. 40.54.

Ljubljana, 2. marca

Bežigradci in stanovalci hiš na Brinju-
ter v Stozicah se upravičeno pritožujejo
glede slabe ceste in zamernjenih hodni-
kov, kar obkultijo posebno sadaj pozimi.
Tvrševa cesta, dasi je ena naprometnei-
ših, je vsa razruvana. Na cesti je take lo-
tanje, da je to že naravnost škandal. Pri-
čeno, da se pri odkopu Linhartove ceste,
kjer je konec tlakovaneega cestišča. Zari-
di slabe ceste so najbolj nezadovoljni vo-
zniki, ki so vedno na cesti s težkimi tovo-
rniimi vozovi, še bolj pa obkultijo zamern-
jen in vegasto cesto avtomobilisti, ki se
iskusajo sicer kotanj izogibati, pa se že ne
na več. Nekaj časa, dokler je šlo, so
vozili avtomobilisti prav ob strani ceste,
kjer je bilo cestišče vsaj za silo izravna-
no in gladko, sedaj pa je cesta prav ta-
ko ob straneh kakor v sredini. Kotanja
poleg kotanje na to vzdolž do Ježice in še
dalje. V sredini so luknje seveda še glo-
lje, tako da motorna vozila, tudi težki to-
vorni avtomobili, kar odkaskujejo. Se prav
posebno trpe potniki v avtobusih, ki vozi-
jo v kamniško stran. Vožnja pomeni prav
muko, saj se prične prisilno odkaskova-
nje s sedežev že takoj v začetku in traja
do konca, tako da pride potnik na cilj ve-
zbit in utrujen. Vožnja na avtobusih, ki
vzdružje zvezo z bližnjo okolico, sicer ni
dolga, vendar pa za potnika ni noben užit-
ek. Podjetje se sicer trudi, da bi zadovo-
ljilo potnike, vsa dobra volja pa ne poma-
ga nič spričo slabe ceste.

— Promestitev v sodni službi. Tu dmi je bil premečen g. Antoni Lavrenčič, sodni uradnik, ki je pripravljen na tukajšnjem srečanju s sodnimi uradniki. Odsel je v istem svojstvu na okrogno sodišče v Mursko Soboto. G. Lavrenčič je služboval v Radečah nad dve leti in je bil vseskozi korekten v službi. Ker tok tak zelo priljubljen med domačini. Želimmo mu vse najbolje na novem službenem mestu! Po njegovem odhodu je nastala na tukajšnjem sodišču vrzel, katere se mora v interesu službe izpopolniti. Zato upravičeno pričakujemo, da nam ob nastopi posloje novo uradniško moč.

Nad 200 ptičke zmazano. Letosnja zvezdnica Zima zima je imela za marnost hude posledice. Največ so pretrpeti poleg divjadi tudi ubogi ptički, ki so se zaradi lakote in mraza izpraznili zalevali v gospodarska poslopja. Poročali smo že, da so jih na Vrhovem nekateri kovili in skubili, meso pa jedli. Naše varnostne oblasti so zadevo preiskale in ugotovile, da se je to dogajalo. Krivci bodo dobili zaslužen plačilo! Te dni je posestnik Vintoc Gorenc na Vrhovem premetaval ajdo in svojim sledenju. Pri tem je našel cele skupke zmrazjenih ptičkov, največ sinic in črnokavcev. Te dni pa se je tu pojavila tudi jelekd J. Z. in se je siljal na kose in jih nekaj ubil blizu tovarne »Petac«. Pomnilomajna, da se to dogaja že več let. To bi bilo umestno, da nastopijo oblasti strogo proti krivcem, z vso rigoroznostjo.

— Blagajna na radniški pošti že nekaj dni zaprta. Poštna upravnika ga Ragazzi je pred dnevi bolelo, zato je blagajna pri radniški pošti že nekaj dni zaprta. Vsem prizadetim sporočamo, da vlagajo denar na pošti Zidani most. Tako stanje je neveljavno, zato naprošamo pošto direkcijo v Ljubljani, da nam nujno pošlje domostrojce, kar bi se sicer moralo zgoditi že prvi dan. Radetše so vendar mesto precejšnji poštini prometom in nikakor ne gre, da bi morali hoditi zaradi domostrojcev na pošto Zidani most.

— Konj ga je brenil v glavo. V soboto so vozili vino s samni preko Radeč za kmetika g. Frana Juvanciča na Zidanem mostu, ki ga je kupil pri vinogradniku g. Šepetavcu na Bizeljskem. Ko so dospeli do znanega Kukeveve klana v Radečah, je Šepetavčev 21letni sin Cenko pogajal konje ter z ramo potiskal za rotico. V tem trenutku ga je brenil konj na vso moč kopitom v glavo, da je obledel nezavestno. Prvo pomoč mu je nudil radeški zdravnik in ga odpeljal v domačo oskrbo. Nezavestencu je tekla kri iz nosa in ušes. Nekega ur je dobil tudi precejšnjo vročino, zato se je bati komplikacij.

[illegible]

Strmoglavljani gospodar sveta

Kako je Morgan rešil Francijo finančnega poloma in zaslužil pri tem še lepe milijone

vsega svetovnega denarnega poslovanja. Morgan je bil povsod pričujoč, vsveden in vsemogočen.

Kriza in polom

V Združenih državah se je edini Henry Ford krčevito otepal moči Wallstreeta in znal je zadajati njenim vladarjem tako hude udarce, kakor oni njemu. Treba je pa bilo mnogo več nego svarila in boj enega moža, da bi se omajal olimp, kamor je bila dvignila ameriška javnost kralja svojega zlata, predstavnika dolarske moči, uspehov in herojske veličine po ameriškem merilu. Treba je bilo predimenzirati verziške uspehe, oskubiti najširšo ameriško javnost, ko je bila oskubljen Evropa in ko je ležala pred nogami vladarja ameriškega kapitala. Posledica tega je bil črn petek na borzi in njemu sledil padec ameriškega gospodarstva. Polom je doživel 3000 ameriških bank, nastala je popolna stagnacija, v deželi izobilja je zavladaleda beda, število brezposelnih se je dvignilo v milijone. Javno mnenje je tako glasno klicalo, da je vsega tega kriv Wallstreet, da je končno dosegel ta klic tudi vlado.

Takrat so v Ameriki začele izhajati knjige, pozivajoče javnost odkriti proti moči finančnih magnatov, proti korupciji, finančnemu gangsterstvu, razkroju in ropanju države. Ob koncu 1.1931 se je pojavil na zatonu klopi pred senatnim preiskovalnim odborom Otto H. Kahn. Čez poldrugo leto v maju 1933 je moral pred sodišče tudi sam najvišji gospodar finančnega trga J.P. Morgan, da bi povedal kako in s kom je sklepal svoje bančne kupčije.

Najbogatejši mož 3 leta ni plačal davkov

Posledica te izpovedi ni bila posebnost razveseljiva, čeprav preiskovalni odbor ni

posabil na to, da stoji pred njim zastopnik finančnega olimpa. Eden najbogatejših mož Amerike je moral priznati, da dve leti sploh ni plačeval davkov in da jih prav tako niso plačevali njegovi družabniki, čeprav jim je podjetje izplačevalo po milijon dolarjev osebnih dohodkov letno in čeprav so morali mali uradniki njihovih podjetij pošteno plačevati dohodnino od svojih skromnih plač. Drugo veliko preseženje je bilo, da je bila večina vodilnih ameriških mož zapletena v Morganove finančne spekulacije, tako finančni minister Woodin, Mac Adee, Owen, Young, brat bivšega finančnega ministra Mellon in še mnogo drugih.

Posledica vsega tega je bilo čiščenje v ameriški politiki. Na drugi strani je bila pa to zelo učinkovita propaganda za Roosevelta, da bi mogel posvetiti na častni kodeks Wallstreeta, edini zakon, ki so ga priznavali borzižanci — očitno zato, ker je bil tako udoben. Dovoljeval je namreč, da bi mož z milijonskimi dohodki ne plačeval davkov, čeprav se mu zdi samo ob sebi umevno, da jih mora plačevati njegov uradnik s skromno plačo. Ta kodeks je dovoljeval milijonske zasluge na svetovnih katastrofah, ki nalagajo drugim težke žrtve. Morgan je bil pa zaščiten in nihče ga ni nadzoroval, čeprav bi moral naveden zemljan pred sodišče, če bi zakrivil mnogo manjše grehe. Preiskovalni odbor senata je takrat objavil seznam Morganovih dolžnikov. Morganova zvezda je jela zahajati, dokler ni bil mož zdej prisiljen objaviti, da sploh opušča bančne posle in da se hoče odslej zadovoljiti samo z upravo svojega premoženja ne samo zase, temveč za vse člane svoje rodbine. Morgan se umika s finančnega poprišča. Zanimivo je, da se je zgodilo to po čudnem naključju v času, podobnem tistemu, ki je pred 25 leti dvignil Morgana tako visoko, da je vladal denarno malone vsemu svetu.

Bogatega barona je opeharil

Poldrugi milijon lir je plačal za obljubljeno vtelesenje v cesarja Julijana Odpadnika

Ze lani jeseni je vzbujal pozornost rimske družbe mladenič, ki je stanoval v enem najlepših hotelov na via Veneto in lahkomiselno zapravljaj denar. Razen sob v razkošnem hotelu je imel v najlepšem kraju najeto vilo, kjer sta satnovali njegovi dve ljubici. Pa tudi to mu ni zadostovalo. Lajal je za najlepšo plesalko iz Casina di Venezia, tulko, ki je nekaj časa gostovala v Rimu. Baže se je nameraval celo poročiti z njo. Mladenec se je izdal za doktorja prava. Njegovo brezskrbno razuzdano življenje je končno obrnilo nase pozornost policije, ki je fanta aretirala, ker se je izkazalo, da si je akademski naslov prilastil brez vsake pravice.

Komaj 19letni Pasquale Pugliese je sin premožne abruške rodbine. Policija se je zanimala od kod mu toliko denarja, da je lahko tako razkošno živel. Od doma ga ni imel. Fant je trdil, da mu je dal denar baron Ricardo Ricciardelli iz Foggie, da bi napravil na njegov račun razne finančne transakcije. Baron Ricciardelli, lastnik ogromnega veleposessa, vrednega 12 mil. lir, je to potrdil. Policija je že hotela fanta izpustiti, ko je zvedela, da je bil nedavno aretiran na baronovo ovadbo v Florenci, kjer je tudi zelo potrato živel. Tu torej nekaj ni bilo v redu. Rimska policija je zaslislala baronico in ona je končno pojasnila zagonetko Pugliesevega denarja.

Baron Ricciardelli je velik ljubitelj okultnih ved. Ze več let študira vsa dela o magiji in okultizmu, da bi našel ključ k tajni nadnaravnega sveta. Posebno se je zanimal za primere, ko naj bi se po nekakšnih pravih črne magije slavnih možje vračali z onega sveta. Tudi Pugliesov stric Ciro Formisani se je pečal s črno magijo in pod psevdonomim Julian Kraemer je napisal o nji razpravo. Čim je spoznal mladi pustolovec baronovo slabo stran si je znal izposlovati dostop do njega, in natvezil mu je, da mu je zaupal stric veliko tajno duhovnega sveta. Razen tega pa da je v zvezi z največjim magom naših dni Erwinom Cobuaxom; ta pa naj bi bil v stikih z duhovi. Poleg tega pa upravlja še ogromen zlati zaklad.

Tako se je znal Pugliese prikupiti baronu in le-ta je povsem zapadel okultizmu. Mladenec je počel s praznovornim baronom kar je hotel. Kmalu mu je natvezil, da je tretje ali četrto vtelesenje rimskega cesarja Julijana Odpadnika, ki je zavrgel krščanstvo in poskusil znova uvesti poganstvo. To naj bi potrdil Erwin Cobuax s svojimi duhovi. Toda za te poskuse je potreboval mnogo denarja. Čim bi pa bil baron kot vtelesen Julijana Apostate sprejet v duhovni svet, kar naj bi bilo samo še vprašanje časa, bi mu duhovi ves denar

vrnili iz neizmernega zaklada, ki ga upravlja Cobuax.

Ni znano ali so bili poskusi Erwina Cobuaxa tako dragi, ali pa duhovi tako lakomni, da je mladenec vedno znova zahteval denar, baron mu ga je pa dajal. Iz baronove blazine je šlo poldrugi milijon lir, policija je pa našla pri aretiranem sleparju samo 400.000 lir. eČ bi ga ne bili pravočasno aretirali bi bil gotovo pripravil vtelesenega Julijana Apostata še za en milijon lir, ki ga je potreboval dozdnevni Erwin Cobuax. Baron je bil celo že odredil, naj bo pravočasno pripravil na denar, ki so ga hoteli imeti duhovi najpoznejše čez pol leta. Baron bi se bil tako rad vtelesil v rimskega cesarja, da se mu ni zdelo škoda nobenega denarja. Sicer so pa podobni sleparji opeharili barona za okrog 3.000.000 lir, tako da bi to vtelesenje ne bilo posebnost poceni.

Po tej ugotovitvi je moral seveda Pugliese ostati v zaporu. Fant duševno ni posebno razvit, pač pa je odgovoren za svoja dejanja. To je potrdilo domnevno policije, da ne manjka nekaj koleščkov v glavi njemu, pač pa baronu, ki se mu je dal tako imenitno opehariti.

Pravilno sedenje

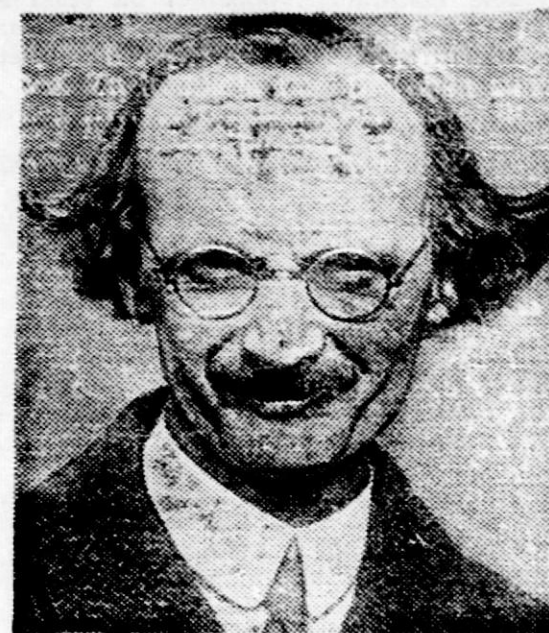
Dr. Morris Brill trdi, da večina ljudi ne zna sedeti. Noge imajo prekrizane in z vsoto telesa so naslonjeni na eno mesto, navadno na spodnji del hrbtenice, kar je najnepriladnejše. Tako sedenje ima vedno za posledico naporn in utrujenost. Če govorimo o kom: kako more biti telesno utrujen in izčrpan saj med delom neprestano sedi — ni to prav. Vse je odvisno od tega, kako človek med delom sedi. Teža telesa mora vedno počivati na spodnjem delu stegen, ne pa na spodnjem delu hrbtenice. Narava je izpustila na vseh delih medenice, na katere sedemo, vse živce. Zato pri pravilnem sedenju ne trpi niti mišice niti hrbtenica.

Če delamo pri mizi, moramo sedeti tako, da smo upognjeni v kolenuh ne pa v pasu. In eno nogo moramo držati nazaj ob strani stola. Nikoli se ne smemo upogniti v hrbtu, da bi prišli za bedra. S tem koristimo tudi očem, ker se lahko sklonimo nad delo v prikladen kotu in ni treba upogniti vratu. Ta način sedenja med delom nam omogoča tudi pravilne dihanje in prost dostop krvi skozi vratne žile v možgane. Pri nepravilnem sedenju, kakršno je navadno v pisarnah, so žile skoraj povzete in človek se tako rekoč poglavloma. Dr. Brill pravilno sedi, mu delo nikoli ni naporno. Dr. Brill omenja za vzgled pisatelja Ryley Cooperja, ki piše nepretrgoma

dvanaest ur, pa se ne utruji, ker sedi tako, kot mu je svetloval zdravnik. Prej je sedel nepravilno in utruil se je že po treh ali štirih urah dela. Tudi šolski otroci se uče laže in so manj nemirni, če pravilno sede.

Argentinski polet v stratosfero

Dva argentinska učenjaka Ignacio Puig in major argentinske armade Eduardo Olivero pripravljata s podporo argentinske vlade polet v stratosfero. To bo prvi stratosferni polet na južni poluti. Poseben odbor, ki pripravlja polet, je nazveval stike z obema evropskima raziskovalcema stratosfere prof. Avgustom Piccardom in njegovim sodruknikom Maxom Cosynsom, ki sta objavila sodelovanje z argentinskima učenjakoma. Piccard je dal Argentincema na razpolago stratosferni balon »Century of Progress« (Stoletje napredka) — s katerim se je dvignil pred 6 leti v Združenih državah v stratosfero njegov brat Jean Piccard in dosegel višino 17.550 m.

Piccard

Razen tega pa izdelujejo v Belgiji mnogo drugih aparatov in pripomočkov, ki jih nihče ne more izdelati v Argentini. Profesorja Piccard in Cosyns sta objavila, da prispejeta letos v Argentino pomagat argentinskima učenjakoma pri pripravi poleta. Znanstvena opazovanja med poletom v stratosfero na južni poluti bodo primerjali z onimi na severni poluti. Puig in Olivero nameravata po poletu odpotovati v Belgijo, kjer bosta z evropskima strokovnjakoma primerjala uspehe svojega stratosfernega poleta.

Amundsenova ladja bo popravljena

Skupina prebivalcev San Franciscas je sklenila popraviti in ohraniti bodočim pokolenjem ladjico »Gjoa«, s katero je bil kapitan Roald Amundsen na slavni vožnji iz Osla do Nome na Aljaski. Plul je preko ledenih morij, koder so hoteli pluti drzni pomorščaki že 400 let pred njim, toda nikomur se to ni posrečilo. Pred 34 leti je priplul Amundsen s svojo ladjo »Gjoa« pred San Franciscu in jo poklonil mestu.

Amundsen

V svojih spominih pripoveduje Amundsen kako se je ta ladja z enim jemborom in motorjem na petrolej utirala tri leta pot skozi led. Opetovano ji je pretila nevarnost, da bi jo leden gore strle. Nekoč je nastal celo požar v strojnem oddelku. Večkrat je plula po tako plitvem morju, da je bilo njeno dno samo nekaj centimetrov nad morskim dnom. Ob prihodu v San Franciscu 19. oktobra 1906. sta bila njen kapitan in posadka navdušeno sprejeta. Ladjico so popravili in postala je last San Franciscas. Pozneje se ni skoraj nihče brigal za njo in z ob časa jo je močno razjedel. Zdej bo pa popravljena in še poznim rodovom bo pričala o slavnem raziskovalcu Amundsenu.

NAJBOLJŠI ČUVAJ

— Opozarjam vas, da potrebujem pogumne čuvaje, ki se nečesar ne ustraši in ki spi tako rekoč z odprtimi očmi.
— Veste kaj, gospod šef, potemtakem bi bilo pa najbolje, da vam pošljem kar svojo ženo.

Radioprogrom

Nedelja, 3. marca.
8: Jutrnji pozdrav (plošče). — 8.15: Klavirske skladbe Vasilja Mitka (prof. Silva Hrašovec). — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Vse navzkriž (plošče). — 9.45: Verski govor (g. dr. Vilko Fajdiga). — 10: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. — 11: Nedeljski koncert radijskega orkestra. — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Nastop gojencev klasične gimnazije v Ljubljani. — 14: Mojstri harmonike (plošče). — 16.30: Naloge slovenskega dekleta (Albina Bajdova). — 17.00: Gospodarska navodila in tržna poročila. — 17.30: Vesele pesmi poje g. Drago Zagar (pri klavirju prof. Sivce), vmes citre solo (M. Hebeln). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 20: Glasbene slike (plošče). — 20.30: Koncert slovenske pesmi. Sodeluje radijski kornorni zbor in radijski orkester dirigiraj Sijanec. — 22: Napovedi, poročila, Plesna glasba (plošče).

Ponedeljek, 4. marca.
7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Iz čeških opozid (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 18: Zdravstvena ura: Zenska osamosvoja (dr. Anton Breclj). — 18.20: Komorna glasba (plošče). — 18.40: Mesečni slovenski pregled (prof. Fr. Vodnik). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.45: Več manire — pa brez zamere (Fr. Govekar). — 20: Rezervirano za prenos. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Zvoki v oddih (radijski orkester).

Torek, 5. marca.
7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 11: Šolska ura: Moji mali učenici in učenice v črni Reldi v Vardarski banovini (g. Miroslav Demšar). — 12: Operni zbori in solisti (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert slovenske glasbe (radijski orkester). — 14: Poročila. — 18: Klavirski koncert: štirinorčno (prof. Krmpotič dr. Valens Vodusek). — 18.40: Kras in milost (Fr. Teršeglav). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Wurlitske orgle (plošče). — 20.20: Samospevi: guč, Bašič Mira, pri klavirju g. prof. Pavel Sivce. — 21: Koncert radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Godbe na pihala (plošče).

Sreda, 6. marca.
7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Pisana šara (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Operetni venčki (plošče). — 14: Poročila. — 18: Mladinska ura: Ob 500letnici tiskarstva. a) Uvodna beseda J. Matičiča. b) »Gutenberg govori« Simbolčen prizor. Napisal J. Matičič. Izvajajo člani rad. igr. družine. — 18.40: Slovenske pravne starine (dr. Josip Zontar). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.50: Uvod v prenos. — 20: Prenos iz ljubljanske opere.

Četrtek, 7. marca.
7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Mojstri pevci (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski šramel. — 14: Poročila. — 18: Vsakemu nekaj (radijski orkester). — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Akademski pevski kvintet. — 20.45: Reprodukcijski koncert simfonične glasbe. — 22: Napovedi, poročila. —

Petek, 8. marca.
7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 11: Šolska ura: Kramljanje z mladino (Miroslav Zori). — 12: Naša glasba (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 18: Zenska ura: Hranoslovje (Zinka Muri). — 18.20: Lucienne Boyer poje (plošče). — 18.40: Francoščina (dr. Staniko Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.50: Zimski sport v Savinjskih Alpah. — 20: Lahka glasba (plošče). — 20.30: Pevski in orkestralni koncert. Sodelujejo Ivanka Ribičeva in Svetozar Banovec ter radijski orkester. Dirigira Sijanec. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Duet harmonik (Jože Jurman in Ivan Podobnikar).

Revež.
— Jaz sem revež, nobenih sorodnikov nimam.
— Kaj so vam vsi pomrli?
— Ne, obogateli so.

V šoli.
Učiteljica: Dama naj nikoli sama ne hodi v kavarno. — Gospodična, povejte nam, zakaj ne.
Učenka: Ker bi morala plačati kavo sama.

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roman

Gilbertu, ki je zelo hitro primerjal v glavi vse možnosti, vse domneve in kombinacije, se je zdelo, da so oči neznane dekleta glede barvnega odenka močno podobne Renaudovim.

— Čudno... Neverjetno, — je mrmral sam pri sebi, ogledujoč dekleta.

— To ni prvič, da me zamenjavajo z gospodično de Valcorovo, — je dejalo deklet.

— Vaša radbina je gotovo tu doma? — je vprašal Gilbert, ki se je bil v njem zdrnil sum. Ne bil bi še prišel do njega, če bi bil vedel to, kar so vedeli vsi prebivalci tega kraja, da je markiz de Valcor zapustil Evropo polna tri leta pred rojstvom tega lepega dekleta.

— Seveda sem tu doma, — je odgovorilo deklet. — Ze davno smo tu naseljeni. Gaeli so bili v tem kraju mnogo prej, nego se morajo spominjati najstarejših spomenikov vse krajine.

— Vaše rodbinsko ime je torej Gaelova?

— Da, Bertranda Gaelova.

— Kaj naj stavim, da se mudi markiz de Valcor pri vas, — je dejal princ, ne da bi se dal motiti v svoji skrivni misli.

— Pri nas! — je deklet malone vzkliknilo.

Gilbertu se je zdelo, da je njen sveži obraz nenadoma prebledel. Obstala je vsa zbegana in zrla nanj, a v očeh je lahko prečital vročo željo, da bi ji povedal kaj več. Še malo prej se je zdelo, da se pripravlja k odhodu in da ne bo odgovarjala na vprašanja gospoda, ki ga ne pozna. Zdej je pa čaka.

— Vi ste torej prijatelj markiza de Valcora? — je vprašala čez nekaj časa.

— Sem celo njegov gost. Ze več dni sem pri njem v gradu, gospodična, in ker ste se mi tako dražestno predstavili, mi prijetna dolžnost velevala storiti isto: sem Gilbert Gairlance, princ de Villingen.

— Princ!... je vzkliknila Bertranda v navsem občudovanju.

— Manj sem jaz princ, nego vi princesa, saj ste tako lepa, da bi lahko krasila vsak prestol, — se je priklonil princ galantno.

Lepa Bertranda je vsa zardela, toda skrivnostni nemir ji je kalil veselje nad tem, da ji dela poklone tako visok gospod. Vsa v skrbeh je vprašala: Pa vendar ne pride gospod de Valcor sem?

— Sestaneva se v krčmi na vasi.

— Oh, če je tako, se pa vrnem nazaj v vas. Po obali krenem...

Te besede, izgovorjene kakor v polsnu, so zvenele kakor da so ji ušle nehot.

— Vi se menda bojite markiza de Valcora?

— Sklonila je glavo in molčala. V naslednjem trenutku je krenila proti odprtim vratom, da bi odšla iz cerkve. Ko ji je pa Gilbert, stoječ liki kip, to molče preprečil, ne da bi sam vedel zakaj, morda samo zato, da bi vsaj še nekaj trenutkov občudoval to krasno postavbo, je zašepetala:

— Oprostite... oditi moram, gospod princ.

Parizan bi se bil z veseljem zasmel. Neka nova vrsta dojma, nekakšna sveža, še neznan čistost je izžarevala nanj iz tega dražestnega bitja. Pustil je Bertrando Gaelovo, da je odšla iz cerkve, sam je pa takoj stopil za njo in kakor da je to samo po sebi razumljivo, se ji je pridružil in jo spremljal. Oprezka Bretonka se je vprašujoče ozrla okrog in videč, da ni nihče opazil njunega čudnega srečanja, celo čuvaj razvalin ne, ki je istočasno pazil na morskii svetilnik in ki ga ni bilo videti nikjer, je odhitela po ozkem hodniku proti obali, izogibajoč se hišicam in oživilni okolici. Ni kazala toliko strahu glede prisotnosti elegantnega tučja. Kako bi tudi premagala izkušnjava, saj je tako rada poslušala laskave poklone iz njegovih ust ter čitala v njegovih toliko občudovanja in pozornosti.

Gilbert sam je bil v njeni navzočnosti razdvojen. To ni bil samo dotik nežnosti in mikavnosti, preprežen s čarom. Nekoliko divja narava tega dekleta, to je bila tudi nepremagljiva radovednost, saj je stal pred zagonetko. Kaj je za markiza de Valcor

to mlado deklet, ki se ga boji kakor varuha ali vladarja in ki je tako čudovito podobno njegovi Michelini? Noben odgovor, s katerimi si je odgovarjal na to vprašanje, ga ni zadovoljil, temveč nasprotno, njegova radovednost je bila tem bolj razdražena.

— Čujte, gospodična Bertranda... Na svojo čast vam obljubljam, da ne bom izdal vaše tajne. Zakaj se tako bojite srečanja z mojim prijateljem Valcorom? Saj je tudi on plemič in bilo bi mu zelo težko pokazati tako dražestnemu dekletu kakor ste vi neprijazen obraz.

— On ne ve... je priznalo deklet povešene glave in vtila uprthi oči, — da sem zapustila samostan, a moja babica nima poguma, da bi mu to povedala. — Samostan?... Vi ste bili vsamostanu?

— Da. V Geraldines de Quimper.

— Vi ste bili redovnica?

— Kaj vam pa pride na misel! V tem primeru bi bila morala pobeigniti. Oh, redovnica nisem bila...

Bila sem novica. Zaobljube še nisem bila položila.

— Čemu pa naj bi jo položili? Pa vendar ni želel tega gospod de Valcor?

— Da in moja babica tudi.

— Babica, to še razumem. Toda kakšno pravico ali povod za to naj bi imel markiz?

Deklet je pogledalo vprašujočega princa s svojimi sinjimi očmi, v katerih se je zrcalilo resnično začudenje. Najbrž o nečem podobnem še nikoli ni razmišljalo.

— Saj je to gospod markiz, — je odgovorila čez nekaj časa.

Iga Grudna „Dvanajsta ura“

Nekaj citatov, ki kažejo, kako so ocenili to delo izrazito katoliški listi

Ljubljana, 2. marca
Mestna občina je počela dve literarni nagradi in sicer Prežihovega Vorancu za roman »Požganica« in Igu Grudnu za pesniško zbirko »Dvanajsta ura«. Slovenski listi so zabeležili to vest s priznanjem mestni občini in tudi komisiji, ki je presojala literarna dela lanskega leta. Edina izjava med njimi je bil »Slovenski dom«, ki se je v nasprotju s drugimi postavil na stališče, da nagrada nista bili prav po deljenju. Iz kakšnih nagibov je to storil, je za vsakega čitatelja, ki pozna ta list svojevrstnih metod, več kot jasno. Vprašujemo se samo, od kdaj je ta list, ki se pogosto odlikuje po svojem jezikovnem analitizmu, arhiter slovenske literature? Kakor v političnem delu tega lista, tako bo ostala potomstvu tudi njegova kulturna rubrika spomenik naših čudnih časov in razmer.

Zanimivo pri vsem je, da je proglasil »Slov. dom« obe nagradi knjižki, ki sta povsem resni in umetniško vredni deli za literarni skrupulacii. Kako neresno in zlobno je zaletavanje »Slovenskega doma« v nagradni knjižki in kako sodijo na primer resni in svetovnonazorski pristaši tega lista o knjižki Iga Grudna, objavljamo samo nekaj citatov iz ocen v izrazito katoliških listih:

»DEJANJE« SEPTEMBER 1939. ŠT. 7:
Gruden je bil ob svoji zadnji zbirki zelo lepo sprejet. Že ko so te pesmi izhajale v Sodobnosti, je bilo treba reči, da se nam je v njem naredil pesnik, ki najbolj živo spremlja blazni čas, kateri se zvija od mehanizma sovražstva, krivic in vojsk. Mirno lahko rečemo, da je on prevzel besedo, ki jo ima navadno prvi narodni glasnik, ker mu je toliko na skrbi usoda naroda in današnjega trdo preizkušnega človeštva. (str. 295).

Njegova ljubezenska pesem je zdaj tako prisrčna in topla, da jo moraš sprejeti, kakor moraš večino socialnih in tistih, ki jih je rodila muka ob pogledu na današnji položaj človeštva. Tukaj je resnična vrednost Grudneve poezije. (str. 300).

Lino Legiša.

»DOM IN SVET« ŠT. 5, 1939:
— ciklus Pesmi natakarike Pepce zaradi svoje preproste topline in življenjske resničnosti bralca zajame in osvaja. Tako lepe pesmi življenju in hrepenenju deklet po službah pri nas še ni nobeden zapeel izmed Grudnovih socialnih pesmi v tej zbirki je gotovo najboljša (str. 290).
Posebnost tega drugega dela so priloge.

nostre pesmi: V spomin Tomaža Bizjaja, Simonu Gregorčiču, Dr. I. Prijatelj, Poslanica Dragiši Vasiću in najlepša: V opombo Alfredu Šerku Te pesmi niso le prigodnice v narodnem pomenu besede, temveč imajo svojo pravo umetniško vrednost. (str. 271).

To pa, kar očituje Grudna, je njegova velika in resnična ljubezen do trpečih... Zbirka »Dvanajsta ura« je brez dvoma močan prinos našemu pesništvu in kulturnemu ustvarjanju. Svoj pomen dobi predvsem zaradi aktualnosti, ki je pesniku, posebno v drugem delu, služila za snov. — Kaže miraz in razkisanost dobe, ki navzlic vsemu strahotnemu v njej raste v osnove za svetlejšo bodočnost, ter nam kot pesnik in človek odkriva in razodeva to, kar nas vse boli, temi in muči. Tvorina sila slovenskega duha ni ravodušna nasproti velikim dogajanjem. (str. 292).

Pripomba: V konzorciju »Doma in sveta« je med drugimi tudi Mirko Javornik, urednik »Slovenskega doma«.

»SLOVENECE« 18. aprila 1939:
»Dvanajsta ura« je zbirka novjših pesmi pesnika Iga Grudna, čigar pesmi zadnja leta predstavljajo morda najboljše, kar je slovensko pesništvo ustvarilo v novi dobi. Vsebinska zbirka ima dve osnovni družbo in ljubezen. Podoba malih ljudi, občutje sedanje družbene groze, družbeni in osebnosti erotika to je vsebina te zbirke, ki bo zbudila gotovo veliko zanimanje.

»SLOVENECE« 23. JUNIJA 1939:
In tako se je pozneje Gruden iskal v drugih vetrovih, dokler ga ni zajela moderna socialna težnja, v kateri je bolj kot kdajkoli prejel našel svoj izraz. Tudi v tem času je našel tudi sebe, ko ni slepo sledil gestom dobe, temveč se je v njej samo inspiriral ter dal dozdaj najboljše pesmi v tej zbirki »Dvanajsta ura«, ki je plod zadnjih let, v katerih se je povzpela v prve vrste naših sodobnih pesnikov.

Gruden pa je kot antena, napeta v svet, ki sprejema temperaturo časa in dogodkov, jih lovi vase in jim da zveneti v sebi in iz sebe. Sila doživljanja v prigodnicah je tako močna, da bo ta zbirka ostala kot trajno pesniško delo v našem slovstvu. Dr. Ton. Smečel: Lirika Iga Grudna iz 8. in 9. št. »Jugoslovskega« 1939. Skopje. — Izšlo kot poseben ponatis: Subjektivnost prvog dela zbirke je intima in ona je kao neki dnevnik svih onih doživljanja koji stvaraju našu bitnost i izgrađeni svet, koji je izvor prave lirike. Život onih čija je život Gruden dobro raz-

zumeo, a za koji ljudi imaju malo razumevanja, jer smatraju u ogromnoj većini, da se on mora tako da odvija, izlazi pred naš duh u početku zbirke. Za razliku od mnogobrojne pseudosocijalne poezije kod nas, Gruden »vovim ličnostima i njihovom životu prilazi uverljivo, bez patetike i programata. To je život, nag i svirep, bez ulepšavanja i fraze. (str. 6.) Svi ti motivi, divni u svojoj jednostavnosti i uverjivosti u svojoj umetničkoj interpretaciji, kao da su doživeli kvintesenciju izražajne snage u ciklusu »Pesem konobarice Pepce«.

Ovih pet pesama svakako je nešto najbolje što je Gruden napisao. Svaka pesma pretstavlja jednu stvarnu konfesiju konobarice koja je, došavši sa sela, osetila, okružena bedom gra-a, kako je njen život promašen. To je socialna problematika današnjih dana naša svoj najbolji izraz u ovom ciklusu.

Prešernovski i u stilu Jenka završava se ovaj »Sonetni venec« iako ne po obliku, a ono po dubini ljubavnog i tragičnog osećanja života. Ova jednostavnost motiva pruža savremenu, imaginativnu impresiju. Ta jednostavnost najbolj može, da posvedoči o dubini osećanja, koja pesnik nosi u sebi. (str. 8.)

Duboke su zbog svoje impregniranosti pesme, koje bi na prvi pogled mogle da pruže utisak da su prigodne. (str. 9.)

Pa iako su u pesnikovu viziju u pesmi »Balada naših dni« — »Razočarenje i žalost ko krivici na straži nad čovokovom savešću« — pa iako je Gruden osećajući agoniju čovečanstva ko Unamuno posumnjavao u Boga, u pravdu i osetio da je kao brodolomac bačen na pustu hrid (»Nad agonijami sveta«), to ipak u epilogu — pesmi »Zdravica na Silvestrovo« — on veruje u budućnost čoveka, on zna kao pesnik da može pozvati druge ljude da nazdrave novom danu, te da onda kad izplju pogrebne češe, da ih za bolji ues novog sveta razbiju o tle. I ova pesma kao epilog ima, kako rekomo, vezu sa prvom u zbirci, ali ton i impresija su sasvim drukčiji. U ovoj poslednjoj pesmi, iako je čovečanstvo u olujnoj noći, zna, oseća i uveren je da su nad ljudskim glavama blage zvezde i rađanje novog dana. (str. 11).

»OBZORJA« ŠT. 1. 1940:
Ves Igo Gruden je dokaz, da je slovenski milje dovolj poln čisto lastne, svojstvene tradicije da se lahko vsaj pesnik nanj opira in da tako nadaljuje tradicijo Prešernovih del in tudi Prešernove volje. (str. 48).

Povprečno 50 cestno policijskih prekrškov dnevno

Rekordno število prometnih nesreč in grehov zoper disciplino v lanskem letu

Ljubljana, 2. marca
V teku lanskega leta je imelo okoližno sodeštev v Ljubljani rekordno število obnavljanj, na katerih so se morali zagovarjati nepravilni avtomobilisti, motociklisti, kolesarji in vozniki, ki so zakrivali lažje in hujše prometne nesreče. Sodnik poedinec okolišnega sodeštev dr. Leo Fomne je razpravljao ob prav redkih ponedeljih, če rih in sobotah brez obtožencev po § 204 k. z. in § 205 k. z. Pa tudi statistična poročila ostalih okolišnih sodeštev v Sloveniji kažejo, da so lani kazniva dejanja zoper varnost javnega prometa dosegla rekordno višino. Večina prometnih nesreč se je lani dogodila do novembra, od tega meseca naprej do konca leta ni bilo nobene večje prometne nesreče in zelo malo cestno-policijskih prekrškov, kar je razumljivo, saj je pri nas v novembu skoraj popolnoma zastal motorni promet. Uredba o omejitvi motornega prometa je imela mnoge skrajno slabe posledice, kakor je znano. Edina dobra posledica omejitve je bila omejitev prometnih nesreč. Kier ni prometa, seveda tudi nesreč ne more biti, toda zaradi te dobre posledice vendarle ni moglo zagovarjati omejitve motornega prometa.

Pred dnevi je neka priča, ki jo je motociklist podrl na cestni, z velikim navdušenjem odobrava »odredbo o omejitvi motornega prometa in želela, da ne bi bila uredba o omejitvi prometa nikoli več ukinjena in da bi bilo prav, ako ne bi razdelili benedicinskih nakaznic, vsaj nesreč ne bo več na cestah in bodo pešci lahko varno prešli po betoniranih cestah brez skrbi za svoje življenje in zdravje. Občinstvo v sodni dvorani se ni moglo vzdržati smeha na prično modrovanje, obtožencev branilec pa je voraščal pričo ali ima kaj pre-

moženja. Priča je odgovorila, da ima nekaj premoženja.
Branilec: Ali zaklepate hišico, preden greste k počitku, da ne pridejo ponoči tatovi in vlomilci po plen?

Priča: Seveda jo zaklepam.
Branilec: Vidite, kako mora biti človek previden, ako ima imovino. Če ne bi bilo na svetu imovine, bi tudi ne bilo kaznivih dejanj zoper imovino. Ali bi se odrekli svoji imovini, samo da ne bi bilo treba zaklepavati in meti skrbi in strah pred vlomilci in tatovi?

Priča je razumela, kaj je hotel branilec reči, vendar bi bilo potrebno za najhujši kaznivih izrečih malomarne in neprevdne šoferje. Kakor je priča dostavila, kajti po mnenju pešcev, ki so žrtve prometnih nesreč, je vedno kriv samo vozač.

Ne bi torej kazalo vztrajati pri omejitvi prometa samo zaradi tega, da bi se pešci nekoliko brez skrbi kretali po cestah.

Kljub temu je seveda aktualno vprašanje o prometnih nesrečah, ki jih je čedalje več. Res je sicer, da je tudi motornih vozil v Sloveniji čedalje več, toda prav zaradi tega bi se morala dvigniti disciplina vozačev in seveda tudi disciplina pešcev. Lani je bilo v Sloveniji 8292 motornih vozil in okoli 160.000 koles. Število motornih vozil se je v primeri s predlanskim letom precej povečalo, novečala so se tudi poslovanje policije in oblasti zaradi cestno-policijskih prestopkov in prekrškov. Pred leti je policija uvedla motorizirano cestno-policijsko kontrolo, ki odlično posluje, kakor kažejo številke o grehiv zoper prometno disciplino. Vendar se vozači in pešci prav polagoma privajajo na cestno disciplino. Na tem polju imajo naša društva, v katerih so organizirani avtomobili-

sti in motociklisti, še mnogo hvaležnega in nujnega vzgojnega dela. Prav tako pa nismo še nikdar storili za vzgojo pešcev. V šolah se mladina uči vse močnejše, le o pravilnem kretanju na cestah ne izve ničesar.

Naj nihče ne misli, da te stvari: so nujne, pomislimo samo, da je bilo v teku lanskega leta v Sloveniji 650 prometnih nesreč in med temi nad polovico hudih prometnih nesreč ter nad eno četrtino prometnih nesreč s smrtnimi žrtvami. Naravnost presenetljivo pa je bilo število cestno-policijskih prekrškov in sicer 18.681. V 16.747 primerih je bila izrečena obzodb. Lani so torej avtomobilisti in motociklisti v Sloveniji zagrešili povprečno po 50 cestno-policijskih prekrškov dnevno in prometni nesreči sta bili povprečno 2 na dan.

RK v Litiji

Litija, 1. marca.
V ponedeljek je imel Rdeči križ občni zbor v salonu pri Urški. Razen odbora so se ga udeležili po večini uradniki, kar je znak, da leži glavno socialno in higiensko delo na ramenih državnih uslužbencev, dočim se širša javnost še ne zanima za društva, ki skrbijo za bližnjega. Zbor je otvoril predsednik sreski sanitetni referent g. dr. Vladimir Orel s lepo uvodno besedo. Tajniško poročilo je podal sreski desinfektor g. Drago Keber, blagajniško sreski tajnik g. Valentin Flis. V imenu nadzornega odbora je priporočal razrešnico sreski načelnik g. dr. Gregorin.

Društvo je pridno skrbelo za denarne viire. Pridrlo je nabiralno akcijo s pomočjo učenk tukajšnje meščanske šole. Za ljubeznivo naklonjenost se je predsednik dr. Orel zahvalil ravnatelju meščanske šole g. Vlado Rojcu.

Kakor naš RK, tako so gotovo hudo prizadete tudi druge posestrimske organizacije, ker mora RK oddajati članarino od državnih uradnikov beograjski centrali. Prav iz razloga, ker tvorijo državni namenešenci večino članstva, dobivajo podelski odbori premalo sredstev za vzdrževanje. Treba bo popraviti pravila, da ostane ves denar domačim organizacijam. Iz na-

ših skromnih sredstev smo podprli več siromašnih družin.

Gotovo zaznamujemo lep napredek z osnovanjem protituberkuloznega dispanzerja, ki bo nameščen v poslopju litijske predilnice. Dispanzer bo v kratkem otvoren. RK je sklenil pri slučajnostih, da bo oddajal za vzdrževanje dispanzerja redno letno podporo. Notar dr. Ivan G. ašić je priporočal, da naj RK začne s pripravi za primer vojne. Nabaviti bo treba protiplinske maske in zgraditi zaklonišča. RK bo stopil v zvezo z občinskim odborom in izvedel plemenito namero, RK bo začel gojiti tudi higienska predavanja za podeželsko ljudstvo. Sreskemu odboru RK v Litiji so podeljeni občinski odbori RK v Šmarinem, v Zagorju in nekaterih drugih občinah, kjer take socialne edince že obstoje. Treba pa bo pritegniti k temu delu tudi ostale občine, kjer doslej tega še niso izvedli.

Pri vlitvah je bila samo ena lista z dosežanim odborom, ki je bila tudi soglasno izvoljena. Za delegata na glavno skupščino RK je bil delegiran tajnik g. Drago Keber. Rdeči križ zasluži vso pozornost naše javnosti in seveda tudi podporo.

Obletnica smrti Matije Pelka

Zagorje, 1. marca.
Lansko leto na današnji dan je vso zagorsko dolino in vse, ki so ga poznali, pretresla žalostna vest, da je hudi pljuščni podlegel upravitelj toliške šole g. Matije Pelko. Sredi dela je omahnila roka človekoljubu in šolniku. Ob njegovi mrtaški postelji se je vse do pogreba zbirala dolina, stari in mladi, vsi, ki jim je bil kedaj vzgojitelj, prijatelj in vojnič, da se poslovijo za vedno. Od daleč so pritegli stanovski tovarši, stanovski tovarši so dvignili njegovo krsto in jo odnesli do pregočnjega groba sredi najlepšega, pomladansko razigranega dne. Zgrmele so težke grude in grob se je zapri, pokril eno izmed široko odprtih src, ki je za vedno nehale biti. Tam sredi Zorinovečeve božje njive, prav na vrhu, odkoder je najlepši razgled na črni revir je njegov grob, ob katerem postajajo molčeči obiskovalci grobov, pomolijo hvi molitve za dobrim očetom. Ostal je med njimi, ki jim je dal svoje najlepše moške noči, ki je s polno roko razdal svojo dobroto in se prav s tem zapasal v srca vseh dolincev. Kdaj pa kdaj priže neznan roka na ta grob skromno svetlico, ki potem tiho plapolja in sveti kot dobra misel v rudarske domove, ki so raztreseni po pobočjih.

Za nami je težko leto usodnih dogodkov. Naše misli so bčane s prehitvajočimi se dogodki, toda na današnji dan velja vsaj skromna misel njemu, najbrž največjemu prijatelju doline kar jih je zapustilo naše občestvo. Razmere so se tudi v drugem pogledu zasule drugače, kot je pričakovala dolina, toda vse to naj bo vzrok več, da se pokojnikovega spomina oklenemo s še večjo ljubeznijo. Če nas je telesno zapustil, naj ostane njegov spomin med nami živ in trajen. V soboto, 2. marca bo v farni cerkvi ob 8. uri maša obletnice, na maši pa se bo toliška mladina poklonila na grobu spominu svojega nepozabnega vzgojitelja in prijatelja. Slava spominu Matije Pelka!

Tujski promet v škofji Loki

Škofja Loka, 2. marca
Delo za pospeševanje tujskega prometa v škofji Loki vodi Tujsko prometno društvo, ki je te dni na svojem običnem zboru podalo sliko svojega delovanja. Občni zbor je vodil podpredsednik mag. ph. Otan Burdych.

Tujsko prometno društvo bi zaslužio večje razumevanje za svoje delo, zlasti še, ker vodi posle krajevnega turističnega odbora, zato bi bilo prav, da bi na pristojnih mestih njegovo delo bolj podpirali tudi državni organi. V škofji Loki bi bilo treba odpraviti še mnogo pomanjkljivosti, kakršnih pač v tujsko prometnem kraju ne sme biti. Predvsem bi morali spramelskati Kolodvorsko cesto, ki je ob suhem vremenu pokrita z debelo plastjo prahu, sicer pa blatna. Sploh bi pa morali posvečati mnogo več pozornosti snagi in higieni v mestu ter v ta namen urediti kanalizacijo. Prav tako bi bilo potrebno bolj skrbeti za mestne nasade, ki zlag propadajo. Podobnega drobnega dela ima Tujsko prometno društvo vedno čez glavo, a žal ne najde vselej zanj primernega razumevanja.

Lani so imeli v škofji Loki 399 gostov s 6279 nočninami. To je zelo malo glede na to, da so v tem kraju izpolnjeni mnogi naravni pogoji za tujski promet. Prav ta številka o tujskem prometu kaže, koliko dela čaka Tujsko prometno društvo, toda ne le društvo, temveč tudi vse druge pristojne činitele. Društvo samo je brez moči, ker mu primanjkuje denar, ki je tu-

di pri takšnem delu najpotrebnejši. — Premalo obiskovalcev je imelo tudi škofjeljsko kopališče, ki je edini stalni vir dohodkov društva, saj je bilo prodan h samo okrog štiri tisoč kopalnih vstopnic. Dohodkov je imelo 14.306, izdatkov pa 8879 dinarjev.

V novi odbor je bil izvoljen za predsednika Avgust Blaznik.

Z Jesenic

Predavanje o Finski Školsko društvo Jesenice je priredilo v sredo zvečer predavanje, ki je bilo prav lepo obiskano. Predaval je brat Viktor Pirnat iz Ljubljane o Finski, deželi tisočih jezer. Predavatelj nam je v dvurnem govoru orisal zgodovino Finske, ki je večkrat menjavala gospodarje, o njenem gospodarstvu, kulturi in sportni vzgoji finskega naroda, ki je v tem pogledu med prvimi na svetu. S številnimi sklopičnimi slikami nam je predložil krasne finske zemlje, krasna mesta z modernimi stavbami, številna jezera, prostrane gozduve, reke, slapove, gradove in utrdb. G. predavatelj je žel za svoje poljudno predavanje živahno odobravanje hvaležnih poslušalcev.

Prednjaški zbor Školskega društva Jesenice, je otvoril prednjaški tečaj, ki bo trajal od 26. II. do 10. III. vsak dan od 20. do 22. ure. Tečaj obiskuje okoli 60 članov, članice, moškega narašča in ženskega narašča v Jesenic in Hrušici. Tečaj je otvoril župni staršina br. Jaka Spicar iz Radovljice, ki je zbrani mladini orisal školska načela, pota in cilje. Tečaj vodi društveni načelnik br. inž. Lev Pipan. Predavajo pa domači predavatelji bratje Tone Buk, inž. Roman Brufach, dr. Milan Čeh, Franjo Klavara, Janez Pristov, Rudolf Varl, Matija Sušnik in župni predsednik Franc Rakar.

Iz Črnomlja

Sestanek rezervnih oficijev. V nedeljo 3. marca se bo vršil ob 14 uri v prostoru hotela Lark-er v Črnomlju sestanek rezervnih oficijev za srez Črnomlja. Sestanek ima namen ustanovitve odbora Udruženja rez. oficijev za ta srez.

Divji maček v kokošnjaku. Pred dnevi je v kokošnjaku g. Ribariča Stefana, kovača v Jurovskem brodu povzročil zvečer pravi alarm med čerutno divji maček, ki se mu je zahotelo pečenke. T. k. lošnja intervencija g. Ribariča je imela uspeh v tem, da je mačka zalotil še pri davljenju kokoši. S sretnim zamahom z vilami je mačka prebodel in pobil. Zadavljena sta obeležila v kokošnjaku dve kokoški, ostali kokoši rod se je pa razbežal na vse vetrove in so ga zbrali in pomirili še drugi dan okrog 3. u. e. Za neodrtega mačka je bilo izkuplenih komaj 15 din.

Iz Krškega

Požar. Te dni je izbruhnil ogenj v vasi Mali Cirkni, kjer je upepeli hišo posestnika Ramovža Karla. Ogenj se je razširil iz pečnice, kjer je hišna gospodinja sušila drva, ki so se vnela in se je požar tako hitro razširil, da sta se zakonca, ki sta ža spala, komaj rešila skozi gorčo vežo. Škoda znaša okrog 24.000 din. zavarovalnica pa znaša samo 4000 din.

Uspeh školske knjižnice v Krškem. Školska knjižnica v Krškem je dosegla v prvih treh mesecih zelo razveseljeve uspehe, ki jasno kažejo kako neobhodno potrebna je bila. V 3 mesecih je izposodila knjižnica 603 knjige. Z novim letom se je knjižnica naročila tudi na precejšnje število založb in revij, tako da bo imela vedno vse novejšje knjige v zalogi, med njimi Novo založbo, Hram, Modro ptico, Vodnikovo družbo, Cankarjevo družbo, Evalt i. dr. Od ustanovitve knjižnice se je povečalo število knjig za 80, tako, da šteje sedaj knjižnica 1520 del v preko 2000 izvodih. Zanimanje za knjižnico vidno rase in hodi po knjige celo iz zelo oddaljenih krajev. Posebno veselje pa ima z njo mladina. Opozorjamo pa starše, da je knjižnica odprta za mladino samo ob sredah popoldne od 3. do 5. u. e., dočim je za odrasle vsako nedeljo dopoldne in ob sredah od 16. do 19.

Občni zbor šolskega podružnice je bil v škočjanu v nedeljo. Pokazal je, da podružnica v minuli poslovni dobi ni počivala, temveč je bila zelo aktivna. Postavila si je lastno sušilnico, kateri hoče letos pridružiti še drugo. Sadna drevesnica je članom dobavljala nove mladike po znižanih cenah. Sadržerji so se udeležili tudi razstave v Brežicah s svojim krasnim posredom. Posebno zanimiv je pa sklep občnega odbora da se ustanovi pri podružnici vrtnarski osek, za katerega se zavzemajo posredno ženska. Odbor je ostal z malimi spremembami skoraj isti. Sliedlo je predavanje »Sadni škodljivci in njih uničevanje«. Predaval je šolski upravitelj iz Krškega g. Hrovat Ivo, ki je svoje predavanje spremljal s filmom. Predavatelj je žel za svoje zanimivo predavanje polno priznanje poslušalcev.

GERMAINE BEAUMONTOVA:

Kam hodi popoldne?

Gospa Marie Arbarellova se je vrnila lahkih korakov domov in hitela skozi predsobo proti svoji sobi, ko je naenkrat zaslišala glas svojega moža. Marie se je ustrašila.

— Kaj, Luka, ti si že doma?

S temi besedami je stopila v knjižnico svojega moža, ki je sedel za veliko pisalno mizo, polno pisem in knjig.

— Upam, da nisi bolan.

Namesto odgovora na tako skrbno vprašanje jo je mož narahil z nevarno kratkim vprašanjem:

— Od kod prihajaš?

Strah, ki se je pojavil na Mariinem obrazu, je utrdil možev sum.

— Iztržni se prosim, in najprej lepo vse odloži, jaz imam čas — se je posmehal mož. — Potem pa upam, da boš tako prijazna in mi boš povedala...

Segel je z roko v žep in zašumel z anonimnim pismom, ki ga je dobil pred dobro uro v klubu in ki se je glasilo:

»Vprašajte drevo svoje ženo, od kod prihaja, kje je bila popoldne...«

In zdaj, ko je pričakoval nekoliko nejasno pripovedovanje o šivljenju, modistikah, posetih prijateljev in kinu, je zaslislal priznanje, ki mu je zaprlo sapo, kajti Marie se je hitro znašla in odgovorila:

— Če že hočeš vedeti... prihajam od

Antoina Marcellija, ki ti pa njegovo ime ničesar ne pove, ker ga ne poznaš.

Pri teh besedah se je pa zdela Marie tako osramočena in tako drzna, da je malo manjkalo, da moža ni zadel kap.

— Ti si drzneš! — je zaklical mož, — ti si drzneš...

Marie se ni niti ganila, kakor se spodobi grešni ženi, stoječi pred svojim sodnikom. Bila je zelo ganljiva grešnica. Ganljiva po svoji lepoti in po svojem mirnem, samozavestnem vedenju, — vse to v mejah najboljšje vzgoje in decentnega meščanstva.

— In ti si še drzneš... je nadaljeval nesrečni mož.

Ni pa izgovoril svoje misli do konca, kajti šel je zaprt vrata, ki jih je bila pustila Marie odprta. Zdelo se mu je odveč, da bi služilna zvedela za njegovo nesrečo, ki je namenjena večini ljudi, pa vendar velja za precejšnjo neprijetnost.

— Marie, — je vzkliznil z zamolkim glasom. — Marie, po dvanajstih letih zakonskega življenja...

— Vprav zato, — je odgovorila živahno, po dvanajstih letih. Bilo bi prelepo, če bi vse lépo trajalo večno. Toda vse mine. Tudi ti sam si podvržen vplivu časa.

Nekoliko zbehan se je mož nemirno obračal na stolu. Njegova vest ni bila povsem čista. In ni bil prepričan, da je brezmadežen sodnik. Prijetna pustolovščina iz nedavne preteklosti je vzela njego-

vim očitkom neizprosno, potrebno za spokoritve velikega grešnika. Nikakor pa ni mogel dopustiti, da bi kdorkoli polagal njegove grehe na eno tehtnico z neopravičljivim vedenjem njegove žene. —

— Prosim, da moje osebe ne vlačiš v to, saj gre vendar zato in ne zame.

— Tudi prav, — je odgovorila žena. — To je tista večna zgodba o brunu in pezdurju... Končno...

— Končno boš morda tako prijazna, da mi poveš, kako dolgo to že traja.

Marie je dvignila svoje krasne, z dolgiimi trepalnicami obrobljene oči proti stropu. Ko jo je tako videl, bi ji bil brez dvoma zaupal tudi ključke od raja. Zdelo se je, da o nečem napeto razmišlja. — Končno je pa nekam raztreseno priznala:

— Že šest tednov.

— Šest tednov!

— Čemu me pa vprašuješ, če nočeš, da ti odgovorim!

Zares, čemu jo je tako zasliseval? Kaj ga je mikalo braniti samega sebe? Bil je kakor človek, ki ima strašen zobobol, pa še draži bočiji zob.

— Vse moram vedeti — je zamrmral mož. — Kako si se seznanila s tem človekom?

— S pomočjo svoje prijateljice. Pripovedovala mi je o njem pogosto in tako sem čisto nekega dne odšla z njo k njemu.

— Potem si pa hodila tja sama?

— Da.

— Zelo pogosto, seveda.

— Trikrat v tednu.

Mož je dvignil roke k nebu in vzkliznil:

— To je neverjeten cinizem. Torej z menoj nisi bila zadovoljna... Kaj ti nisem bil dober mož?

— Ne trdim nasprotno. Toda kaj morem za to? So še druge stvari, na katerih je ženi v življenju mnogo lažje. Če je doma še tako srečna in razvajena, vendar ji je potrebna zavest, da je vseh tudi drugim.

Mož je potegnil iz žepa robc in si obrišal solzne oči. Obšla ga je jeza, gnev in strah ter še en občutek, ki si ga ni hotel priznati: v duhu je očital Mariji, da je tako odkrita... Goska neumna, zakaj ni vsega utajila, zakaj mu ni rekla, da prihaja od šivljen? Ne: prihajam od Marcellija... že šest tednov hodim k njemu... trikrat v tednu.

Igračni vozički, skiroji, avtomobilčki, kolesni deli

Produkcija elektrarn v Sloveniji

345.000.000

poraba v Ljubljani 27.145.000 kwh

Ljubljana, 2. marca
Poraba električnega toka v Ljubljani narašča, kar je nedvomno znak napredka. Vendar se ne smemo ozirati le na skupne številke o porabljenem toku, temveč tudi zlasti na to, kdo je največji porabnik in zakaj poraba narašča, če si hočemo ustvariti jasno sliko o našem električnem in posebej o komunalnem gospodarstvu.

Lani je Ljubljana s svojo periferijo (ki je najbolj industrializirana) porabila približno milijon kilovatih ur (kWh) več toka kakor predlanskim. To je poraba toka na omrežju mestne elektrarne, medtem ko je skupna poraba električne energije, če računamo produkcijo vseh ljubljanskih in okoliških elektrarn in dobavo toka zunanjih elektrarn, še bolj povečala. Celotna poraba električnega toka v Ljubljani skupno s porabo v vseh ljubljanskih in na kolodvorih je lani znašala 27.145.000 kWh.

V Ljubljani obratuje cela vrsta kaloričnih central. Največ toka producira vsaka kalorična centrala; lani je znašala njena produkcija 2.669,2 milijona kWh (predlanski 1.421,5, leta 1937. 2.080 in leta 1936. 1.953,9 milijona kWh). Druga večja kalorična centrala glede na produkcijo je v kemični tovarni v Mostah. Lani je producirala 744.000 kWh. Za njo ne zaostaja mnogo elektrarna pivovarne Union s produkcijo 617.500 kWh električne energije lani. Tovarna za klet je producirala v svoji elektrarni 268.500 kWh, mestna elektrarna 221 tisoč in mestna klavarna 115.500 kWh. Razen tega je še obratovalo pet kaloričnih central pri raznih industrijskih podjetjih ter so producira vsaka manj kakor 100 tisoč kWh, a več kakor 10.000 (najmanjša 14.500, največja 59.000 kWh). Več še manjših obratov je pa produciralo skupaj 9000 kWh toka. Produkcija kaloričnih central v Ljubljani je znašala lani 4.903.200 kWh električnega toka.

Več kakor vse kalorične centrale skupaj je producirala Česna hidrocentrala na Brodu pri Tacnu: 6.494.800 kWh. Veliko produkcijo sta dosegli še hidrocentrali v Vevčah z 1.395.500 in na Fužinah celo s 6.533.500 kWh. Vodne centrale so producira skupaj lani 14.424.100 kWh električne energije, predlanskim pa 13.387.400 in leta 1937. 18.454.600 kWh. Kranjske deželne elektrarne so lani dobavile Ljubljani 6.885.000, predlanskim 5.800.300, leta 1937. 5.693.100 in leta 1936. 4.071.600 kWh električnega toka. Potemtakem je znašala poraba električnega toka lani v Ljubljani (če ne računamo porabe na kolodvorih, kjer so porabili 633.900 kWh in do 300 tisoč kWh toka iz Majdičeve elektrarne elektrarne Združenja papirnic) 26.212.300 kWh (predlanskim 22.914.500, leta 1937. 24.147.700 in leta 1936. 21.090.200 kWh).

Povečanje porabe toka, ki ga deli mestna elektrarna na svojem omrežju, je treba zadnja leta pripisovati predvsem večjemu odjemu za tramvaj. Lani so porabili na cestni železnici 260.000 kWh več električne energije kakor predlanskim, skupno 1.76 milijona kWh. Cedeje več pa porabijo toka tudi za cestno razsvetljavo (lani za 40.000 kWh več) in za vodovod (109.000 kWh). Za tramvaj, javno razsvetljavo in vodovod so porabili lani 4.22 milijona kWh električnega toka, skoraj tretjino porabe električne energije mestnega omrežja. Pri tem ni vračunana poraba toka še pri drugih mestnih podjetjih in uradih. Mestna občina je torej najmočnejši porabnik električne energije, ki jo razdeljuje mestna elektrarna.

Povečana poraba električne energije v Ljubljani nam še ne kaže, da se je povečal konzum tudi pri posameznih odjemalcih zasebnikih. Lani je ljubljanska mestna elektrarna pridobila okrog tisoč novih odjem-

nikov in priključenih je bilo nad 5000 zarnik, tako da je bilo priključenih skupno okrog 27.000 števec. Smeli bi torej pričakovati, da bo poraba toka bolj narasla pri zasebnikih. Večja poraba toka lani pa gre, kakor smo spregledali, na račun tramvaja, vodovoda in javne razsvetljave. Na odjemalce odpade povprečno na leto 500 kWh električnega toka v Ljubljani, če ne odračunamo porabe mestnih podjetij. Tako imenovana specifična poraba pa znaša na prebivalca 136 kWh, če ne prištejemo porabe toka v industriji. Če računamo vso porabo toka v Ljubljani in okoli, odpade na prebivalca na leto 265 kWh, kar je še vedno malo, zlasti če primerjamo veliko porabo v Mariboru. Specifična poraba toka na prebivalca znaša v Mariboru več okrog 900 kWh, kar je prav ogromna razlika proti Ljubljani.

Strokovnjaki računajo, da znaša skupna produkcija električnega toka v Sloveniji okrog 345 milijonov kWh. Potemtakem porabi Ljubljana približno 8 % produkcije električne energije v banovini. Če upoštevamo, da steje Ljubljana 6,7 % prebivalcev banovine, porabi vendar nekoliko več toka, kot znaša povpreček za prebivalca Slovenije, toda ne mnogo več; saj z okoliško šteje približno tudi 8 % prebivalcev. Poraba toka v Ljubljani je torej treba še zelo pospeševati. Do zelo zanimive ugotovitve pridemo, če zračunamo, koliko znaša povprečna poraba električnega toka na prebivalca v dravski banovini in jo primerjamo s specifično porabo toka na prebivalca v Ljubljani. Kakor rečeno, znaša specifična poraba toka v Ljubljani skupno z vso industrijsko porabo 265 kWh na leto. Če pa razdelimo 345 milijonov kWh v vsej banovini, produciranega toka s številom prebivalcev (približno 1.300.000), dobimo tudi povprečje 265 kWh na prebivalca.

... za sokolskim praporom

Sokolski jubilejni zlet v Celju

Starejši bratje! Kdo izmed vas se ne spominja trenutka, ki je prvič vstopil v sokolsko telovadnico, bodisi kot majhen deček, bodisi kot naraščajnik ali šele, ko je že za člana došel? Nekateri se je prvo uro lotilo vzmetenje, ali bodo mogli slediti svojim vadiтелям in dohajati brate, ki so že dalje časa marljivo telovadili. Drugi se je lotilo plaho primerjanje, ali so po svoji srčni vrednosti enaki svojim bratom, toda že po prvi telovadnici uri je objelo vsakega isto občutje enakosti in bratstva, občutje domačnosti, ki veje edino po sokolskih telovadnicah, solah sokolskega bratstva.

Prišel je čas javnega nastopa, ko ste prvič nastopili, enakovredni z drugimi in ponosni, da ste s svojim delom prispevali k uspehu svojega društva. V delu za skupnost ste prevzeli soodgovornost in neopazno spoznali večjo vrednost v sebi samih. Po vsaki telovadbi ste se vračali veseli na svoj dom, da ste si utrjevali mišice, krepili zdravje in obenem izvrševali narodno delo, saj je bila vaša zahteva, da ostanete zdrav člen naroda. Dobro ste spoznali Tyršev nauk, da morajo narodi napredovati, ako so njihovi sinovi telesno, duševno in naravno zdravi, in da sta največja nesreča za narode mehkušnost in lenoba.

Ob letošnji proslavi petdesetletnice Sokolskega društva Celja-matice si bo marsikateri brat, ki je že davno dopolnil ono leto, ki bi ga še obvezovalo na redni obisk telovadbe spomnil veselih ur v telovadnici, spomnil se bo javnih nastopov, spomnil domačih izletov v okolico, ki so mu kot mladencu nudili nešteto lepih doživetij. Mnogo bo med vami tudi bratov, ki so se na pokrajinskih in vsesokolskih zletih navduševali za zmago sokolske ideje in se v takem razpoloženju vračali na svoje domove.

Lepo število vas je še, ki ste izbočenih prsi in dvignjenih glav korakali na odkazana mesta ne menčje za narodne nasprotnike, ki so bili pripravljeni, da vas

napadejo. Ko ste odhajali izpred telovadnice, je v vaših vrstah odmevalo: »Sovražniki, se ne bojte, njih števila ne glejte! Vsa tak nastop je naše vrste še bolj povezal in slehernega našega pripadnika navdal s še večjo vero, da mora pravica zmagati.

Letošnja 50letnica Sokolskega društva Celja-matice, 50letnica Sokola v Zagorju ob Savi, 30letnica celjske sokolske župe in 30letnica otvoritve Sokolskega doma v Gaberju vam vsem prožijo kopico spominov na naše prednike in na dela naših jubilarov. Bratje, kako se boste oddolžili tem svetlim spominom? Oddolžili se boste tako, da boste vsak tork in petek od 18.30 do 19.30 zbrani v telovadnici v Sokolskem domu v Gaberju. Tam bo vaš skrbni vadiatelj pričel prihodnji teden vaditi proste vaje za letošnji jubilejni nastop v Celju. Prišli boste vsi, ki ste nekoč telovadili, da dokazate mlajšim bratom vpliv telovadbe, ki ohranjuje poedince svežega in čilega do pozne starosti. Pa tudi napram samim sebi boste izvršili svojo dolžnost. Tudi ne bo odveč, če boste vprašali v mislih, koliko je bratov in sester, ki bi neskončno radi sodelovali, pa ne morejo k nam. Ostali so nemni glasniki, kako je treba ceniti in čuvati svobodo.

Bratje, niti štirje meseci se ne bodo vrstili, ko bo treba našemu slavljenu pred večstočlavo množico pokazati plodove našega dela. Naj bi ne bilo nikogar, ki bi 29. in 30. junija ne prispeval svojega deleža k skupnim ciljem, k skupnim nalogam!

Zato, starejši bratje, v telovadnico zbor! Zdravo!
Prosvetar Sokolskega društva Celja-matice.

Sokolske smučarske tekme

Sokolsko društvo na Jesenicah priredi v nedeljo 3. t. m. društvene smučarske tekme za vse oddelke in sicer: v nedeljo 12. polne ob 9.30; moška deca od 9 do 12 let tek na 500 metrov, moška deca od 13 do 14 let tek na 1000 m, ženska deca od 9 do 12 let tek na 300 m, ženska deca od 13 do 14 let tek na 500 m. Nastop in cilj na športnem prostoru SK Bratstva.

Vodniki in deca morajo biti na nastopnem mestu ob 9. uri, radi zbiranja in razdelitve nastopnih števil.

Moški naraščaj od 14 do 16 let smuk 1 km, moški naraščaj od 17 do 18 let smuk 1,5 km, ženski naraščaj od 14 do 16 let smuk 1 km, ženski naraščaj od 17 do 18 let smuk na 1,5 km, člani veleslalom 2 km, članice veleslalom 1 km.

Tekme v alpskih disciplinah se bodo vršile na pobočjih pri koči naraščajnikov. Točen odhod na nastopno mesto izpred Sokolskega doma se bo še naknadno objavil.

V Ljubljani primanjkuje drv

Pomanjkanje kuriva nas lahko resno skrbi, čeprav je zime konec

Ljubljana 2. marca
To se morda zdaj marsikomu ne zdi več tako strašno, ko smo prestali mraz. Bila bi že prava pomlad, ko bi pomladnega razpoloženja ne motil sneg. Kaže pa, da bo tudi sneg kmalu pobral. Letajo že prvi citrončki in snogi smo prvič letos slišali kosa, ko je ugaševal svoj instrument za veliko sezono. Zime se res več nič ne boji in meščani zdaj že dan za dnem na ulicah, v parkih in na Rožniku ter na Gradu »manifestirajo« za pomlad. Morda zvenijo preveč prozaično v tem prvem pomladnem razpoloženju: »Drv primanjkuje«, da bi pripisovali temu večji pomen.

Ko je bil najhujši mraz, so težili v drugih mestih v državi, da nimajo kuriva in Ljubljanci so jih iskreno pomilovali. Zdelo se je, da smo bili celo v zadregi, češ, mi še lahko kurimo, a v samem Beogradu zmrzujejo! To se vendar ne spodobi! V resnici bi pa že tedaj tudi pri nas lahko težili nad pomanjkanjem kuriva. Če si naročiš premog, ga nisi dobil takoj in če je bila drvarnica že prazna, si moral potrpeti. Čeprav so Ljubljanci razočarani kot največji godrnjači, vendar se je po tej priki izkazalo, da so zelo potrpežljivi. Tudi pozneje, ko so se pri trgovcih s kurivom od dne do dne bolj množila naročila, a premoga ni bilo ter so ga začeli deliti kakor na nakaznice po nekaj sto kg, glasovi o pomanjkanju kuriva niso prešli da leč.

Ljudje, ki niso imeli premoga, so uvedli »sistem varčevanja«, tako popularen se izza let krize, ko so nas na vsakem koraku pitili s »štednjom«. Kurili so s samimi drvimi. Toda najsi ima ognišče še tako primerno ime za čase varčevanja — štedilnik, kljub temu v njem pogori vse prehitro. Zdar, ko je popustil mraz, ljudje sicer ne pogrešajo več toliko toplih peči v sobah; kogar začne zebsti pri mrzli peči, se lahko gre gret na sonce. Toda vegetarijsko gibanje se pri nas ne tako razvija, da bi lahko zapečatili tudi štedilnike. Težava je zlasti zdaj, ko je zelenjava malo. Če imaš še tako skromen jedilni list; krompir je vsenoj treba skuhati in cikurijo zavreti. Toda kako, če ni drv? Plin-ski štedilniki so pri nas še zelo malo, še manj električnih, na špirtu pa tudi ne moreš kuhati polente.

Morda bi kdo mislil, da pretiravamo. Če ne verjamete, da v Ljubljani zadnje čase zelo primanjkuje drv, se obrnite na trgovce s kurivom. Eden izmed ljubljanskih trgovcev ima že naročil za 300 m³ bukovih drv, a v zalogi nima niti polena. Baje ima le eden še nekaj metrov drv v zalogi, če jih ni tudi on že včeraj razprodal.

Aj tej zimi so drva v meščanskih drvarnicah naglo kopnela. Kdor ima še drva, jih nima več mnogo. Mirno lahko trdimo, da bo prihodnje tedne večina drvarnic prazna, da ne govorimo o težavah številnih meščanov, ki so jim drva že pošla. Ker morajo ljudje čakati dolgo na drva, jih dobe navadno šele, ko je drvarnica že povsem prazna. Zagarji pripovedujejo, da v Ljubljani niso bile že dolgo drvarnice tako temeljito izpraznjene kakor zadnje čase.

Tudi kmetom zdaj ni treba dolgo ponujati drv na Gradnem nabrežju, kjer je trg za prodajo kmečkega kuriva. Toda prav zdaj, ko bi najraje prodajali drva, jih dovažajo zelo malo. Če jih pripeljejo na dan v Ljubljano 20 m³, je mnogo. Temu se ne smemo čuditi, kajti prevažanje večjih torovov z vprežno živino je zdaj še posebej oteženo. Dokler je bilo mrzlo vreme in so bile ceste uporabne še za vožnjo s sanmi tudi v mestu, je bilo na trgu več drv kakor zdaj. Kmetje so nalagali na sani tudi do 8 m³ drv. Zdar jih lahko nalozijo komaj polovito toliko, a še težko spelejo po podeželskih cestah, kjer sani še vedno raje drse, kakor se premika voz. Kmet pa mora drva naložiti na voz, ker v okolici mesta ne more vožniti s sanmi. Zato je tudi trg tako slabo založen z drvimi.

Velik uspeh sokolskega gledališča na Jesenicah

Br. Ivan Potrato, eden izmed najmočnejših stebrov sokolskega gledališča na Jesenicah, je te dni praznoval 40-letnico nepretrganega dela na gledaliških odrih. V proslavo njegovega 40-letnega neumornega dela je postavil gledališki odsek na deske Jurčič-Govekarjevega »Desetega brata«, ki je pritegnil v Sokolski dom re-

kordno število občinstva. Takega navala še ni bilo. Odkar Sokolski dom stoji, Sokolski dom je bil nabito poln občinstva, ki je prirejalo izkazem, predvsem pa tibalantu, viharne ovacije. Vse vloze so bile v pravih rokah in zelo dobro podane. Vpri-zoritev »Desetega brata« je bila za jeseni-Spega Sokola velik praznik, ki močno spominja na čase pred svetovno vojno, ko smo igrali »Rokovnjače«, »Legionarie«, »Diviega lovca« in »Miklovo Zlato« v nabito polnih dvoranah. Naš jubilar br. Ivan Potrato je ta večer na najlepši način proslavil 40-letnico dela na gledaliških deskah. Za svoje požrtvovalno in zvesto delo je prejel po drugem dejanju krasen sonek cvetja, ki mu ga je izročil društveni prosvetar br. Gaser Verko. Br. Potrato je prvič igral Krjavla pred 40 leti v tedanjem deželnem gledališču v Ljubljani, kasneje pa je nastopal v Slovenskem gledališču v Trstu. Pred 19 leti je začel sodelovati na jeseniškem sokolskem odru, kjer je pri vseh predstavah nastopal v vseh možgih vlogah. Br. Potrato je polnih 18 let po-

nosno nosil jeseniške sokolski prapor. Kot sokolski praporščak eastopa na vseh društvenih in župnih prireditvah ter pokrajinskih in vsesokolskih zletih. Čeprav razmeroma slabo plačan občinski uradnik, je nosil sokolski prapor na čelu Gorenjske Sokolske župe na pokrajinskih in vsesokolskih zletih v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Skoplju, Sofiji in v Pragi. Nikdar ni vprašal, koliko bo tako potovanje v daljina slovanska mesta stalo. Vedno je šel na svoje stroše, ker je to smatral kot sokolsko dolžnost. Br. Potrato, po tej poti hodi tudi v bodoče in dajaj sokolski mladini s točnim izvrševanjem prostovoljno prevzetih sokolskih dolžnosti najlepši vzgled.

Brat Jože Kskole pri Abrahamu

Vič, 2. marca

Mladiško čil in veselo nasmejan, kakor je vedno naš Jože, bo segel jutri zjutraj v roke očaku Abrahamu, ki ga bo veselo sprejel v svoje okrilje. Ničel, kdor pozna vedno razpoloženega našega jubilara, bi mu ne prisodil da je doživel svoj 50letni življenjski jubilej. Zibelka mu je telca 3. marca 1890 v Rajhenburgu, kjer je preživel svojo mladost. Po končani osnovni šoli je odšel na gimnazijo v Maribor, ki je bila takrat deloma v nemških rokah. Kot zaveden narodnjak se je krepko udeleževal v narodnem življenju, seveda ga je pot vodila med tamonje narodnjake, ki so leta 1907 ustanovili mariborskega Sokola. Bratske obožaje in vezi je navezal s pokojnim br. dr. Pivkom in drugimi vidnejšimi mariborskimi nacionalisti. Po končani gimnaziji je br. Jože postal notarski uradnik in je služboval nekaj let v Kozjem in Konjicah. Povsod se je krepko udeleževal v javnem življenju, zlasti v Narodno napredni stranki. Kakor mnoge druge je tudi našega jubilara potegnili v svoj vrtnec svetovna vojna. Leta 1914 je bil mobiliziran in odšel k 97. pešpolku. Nekaj časa je bil v zaledju, potem pa ko so spoznali njegovo sokolsko in slovansko srce, so ga poslali na italijansko fronto na Tirolsko, kjer je ostal skoro vse do konca svetovne vojne. Ob prevratu se je srečno vrnil domov v svoj domači kraj, kjer je nastopil službo pri Trboveljski premogetkopni službi najprej v Rajhenburgu, odkoder pa je prišel leta 1932 v Ljubljano, kjer službuje še danes kot vester uradnik pri TPD. V Rajhenburgu si je izbral za svojo življenjsko družico agilno sokolsko vadiateljico Dano, ki z njo živi v srečnem in zadovoljnim zakonu. Ko je prišel med nas na Vič, ga je pot vodila v viškega Sokola in jugoslovanske nacionalne stranke. Zaradi svojih izrednih sposobnosti so ga viški Sokoli izvolili v društveno upravo in mu poverili mesto tajnika, ki ga je v svojo vodil nekaj let. Žal, da je moral zaradi neposlušnosti v svojem pokliu to mesto odložit, vendar pa še vedno redno pomaga pri vseh naših sokolskih prireditvah. Kakor v Sokolu, tako je marljiv tudi v viški k. o. JNS, ki ji je marljiv tajnik.

Naš jubilar je kakor sm in njegova soproga, vzgojil tudi svoje otroke v sokolskem in jugoslovanskem duhu, ki redno in redno posejajo telovadbo v sokolskem domu.

Naš jubilar je povsod doberdošel gost zaradi svoje družabnosti in veselo temperamenta. Ko se bo jutri naš dober brat Jože Kskole srečal z očakom Abrahamom, mu vsi, ki ga poznamo in spoštujemo, želimo iz naših sokolskih src, da bi mu usoda naklonila še mnogo zdravih in srečnih let, ki naj bi jih preživel v krogu svoje ljubljene družine in med namit viškimi Sokoli in nacionalisti. Bratu Jožetu Kokoletu: Ad multos annos!

V ponedeljek 4. t. m.
Jubilejni simfonični koncert
v proslavo 20letnice obstoja
ORKESTRALNEGA DRUŠTVA
GLASBENE MATICE
Klav. virtuos: prof. I. Noč — Dirigent:
L. M. Škerjanc

Tatjana Kavšek, naša najmlajša umetnica na drsalhah, ki smo o nji v tork poročali, da je zasedla 11. mesto na mladinskem drsalnem tekmovanju. Stara je pa šele osem let.

Velik uspeh slovenske veseloigre

Radovljica, 1. marca
V obširni, trikrat razprodani sokolski dvorani, je radovljiški Sokol uprizoril domačo narodno veseloigro s tako velikim uspehom, da je ponovitev za četrto predstavo ponovno zahtevana, kakor predvidena gostovanja na Bledu in v Kranju.

Glavno zaslugu nosi požrtvovalni brat Špicar, ki se je »Micko« oklenil s tako velikim razumevanjem bratske skupnosti, da mu moremo čestitati. Veselo razpoloženje občinstva, odlično igranje, posrečena scenerija, sijajne gorenjske narodne noše, prvovrsten zbor Sokol. pev. društva, je dalo predstavi nepozabljiv pečat. In igralcem, komu bi se dala prednost? Matevž (brat Kobentar) prikupna gorenjska korenina, stroga v sodbi, mehka v odpuščanju; Urška (sestra Vengarjeva) vedno stigna, po duši dobra; Repia (sestra Prinčičeva) pristna gorenjska terciarka; Koren (brat Eržen) dober starašina, še boljši pevec. Salve smeha je izzvala hribovska Nacla (sestra Horvatova) s posrečnim sinom Nackom (brat Ješe). Simpatična Janez (brat Pere) in Micka (sestra Perčeva) sta se uveljavila zelo dobro napram starejši rutinirani igralski gardi. Zaključno 4. dej. s prelepo gorenjsko oboetjo, s krasnimi vlozki petja in godbe z umetniško navdahnjenim organistom. Ponosna botra Katra, poredna Ivanka in Anica, ponižna svinjska dekla Treza s hlapcem Jurjem. Odobravanje, ploskanje je bilo dokaz uspeha.

Med nami se je udeležil predstave avtor Korže Vinko, v vidnem zaovoljstvu. Čestitkam brata Špicarja se je priključila vsa dvorana z burnim ploskanjem, zahvaljujoč se za toliko zdravega humora. Iz pogovora z avtorjem smo zvedeli, da je radovljiški oder 160., odkar zabava »Micka« slovenske odre, vsekakor rekord za izvirno domače delo. Čestitamo!

Iz Kranja

Šahovski turnir za prvenstvo Kranja poteka vredno in je bilo pravkar zaključeno 6. kolo. Rezultati so naslednji: A skupina Singer 5 točk, Šuštar 4 in pol, Kos in Taj-

ni k4. Košar in Kavalar 4 in pol, inž. Skopal 2 in pol; B skupina Martelanc in Pavlica 5, Vidrjar 4, Virnik 3 in pol, Engelmann, Pogačnik in Dodič 3.

Kino v Strazišču predvaja predjubilejne slager-filme: »Dolina velikanov« v soboto ob 21. in v nedeljo ob 17. in 21. uri; »Alibi« v soboto ob 22.15 in nedeljo ob 15. in 19. uri.

Lutkovno gledališče v Narodnem domu se nam bo jutri v nedeljo 3. t. m. predstavilo z igrico »Gašperček - čarovnik«. Cene običajne. Starši privoščite svojim malčkom malo razvedrila in pripeljite jih ob 15. uri k predstavi.

Ali sem prispeval za sokolski dom v Trnovem?

Križanka

1	2	3	4	5	6
7			8		9
10			11		12
13			14		15
		17		18	
19			20		
	21		22		
23	24		25		26
27	28			29	
30		31		32	
	33				

Pomen besed

Vodoravno: 1. ruski pisatelj, 7. mesto v severni Afriki, 8. grška pokrajina na Peloponezu, 10. številnik, 12. ruska reka, 13. predlog, 14. staro primitivno orožje, 16. površinska mera, 17. tekoča voda, 19. del očenaša, 20. prislov časa, 21. stran sveta, 23. predlog, 25. vladar, 26. osebni zaimek, 27. kemična prvina, 29. bojna oprema starih bojevnikov, 30. judovsko moško ime, 32. rusko mesto, 33. del sveta.

Navpično: 1. interval, 2. žensko ime, 3. prislov časa, 4. osebni zaimek, 5. vrsta zemlje, 6. žensko ime, 7. azijska dežela v angleški posesti, 9. otok v Sredozemskem morju, 11. svetopisemska oseba, 14. posoda, 15. prislov kraja, 17. domača žival, 18. oziarilni zaimek, 22. naselje, 23. pričetek dneva in konec noči, 26. bajeslovno bitje, 28. prijetna bivaljšče, 29. gora na Primorskem, 31. nikalnica, 32. osebni zaimek.

Rešitev križanke, objavljene danes teden

VODORAVNO:
1. kilometer, 9. Oran, 10. pila, 11. Lah, 13. pav, 14. en, 15. pod, 17. na, 18. jelen, 20. Tarabos, 22. Dušan, 24. Er (erbi), 26. tir, 27. če, 28. raz, 30. Nin, 31. omet, 33. vila, 34. decimeter.

NAVPIČNO:
1. kolec, 2. Iran, 3. Lah, 4. on, 5. ep, 6. tip, 7. elan, 8. ravan, 12. Kolašin, 15. perut, 16. Dobac, 18. jad, 19. noma, 21. Herod, 20. denar, 25. rame, 27. Čile, 28. Zec, 30. nit, 32. ti, 33. ya.

DNEVNE VESTI

Iz Ljubljane

— Zakon o agrarni reformi spremenjen. Službene novice objavljajo uredbu o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih.

— Uredba o državni intervenciji na tržnici vina in žitja. Poročali smo, da bo Privredni sklad vinarstva in žitja ter tako skušal pomagati proizvajalcem, da bi cene preveč ne upadle. Ministrski svet je zato na predlog ministra trgovine predpisal uredbu o državni intervenciji na tržnici vina in žitja. Uredba določa, da bo Privredni sklad vinarstva in žitja (Prizad) nakupoval vino in žitje po cenah, ki jih bo določil trgovinski minister s skrajno možno finančno stroški te intervencije bodo šli grede v breme dohodkov Prizada in delno v breme državne blaginje. Finančni minister bo nudil Prizadu potrebni prometni kapital v znesku 50.000.000 dinarjev.

— Važna konferenca obrtnih zbornic v Ljubljani. Obrtni zbornice in obrtni odseki skupnih zbornic bodo imeli 3. t. m. v Ljubljani važno konferenco, na kateri bodo razpravljali o davčni reformi. Razpravljali bodo o potrebnih reformah predpisov o pridobitni, o skupnem davku na poslovni promet, dalje o reviziji ustanov socialnega zavarovanja, o skupnem nastopanju obrtnikov proti inozemstvu, o ustanovitvi Zveze obrtnih zbornic itd. Za konferenco vlada veliko zanimanje in udeležili se je bodo zastopniki vseh zbornic v državi.

— Konferenca o davčni reformi v finančnem ministertvu. Delegacija gospodarskih zbornic je izdelala in izročila finančnemu ministertvu predloge gospodarskih zbornic in korporacij o spremembah novih davčnih uredb. Finančni minister dr. Štetič je delegaciji izjavil, da ob bistvenih izjemah novih uredb nikakor ne more priti, da na bo upošteval kolikor bo pa mogoče želje gospodarskih zbornic. O morebitnih izjemah bodo razpravljali na posebni konferenci, ki bo sklicana ob koncu prihodnjega tedna v ministertvu.

— Kranjska industrijska družba zgradi še eno visoko peč. Kranjska industrijska družba gradi še eno visoko peč za proizvodnjo sirovega železa. Peč bo zgrajena že do konca junija in jo bodo lahko v fužiju že uporabljali.

— Podražitev rečne plovlje. Upravni odbor »Rečne plovlje« je sklenil, da 1. t. m. podraži prevoz na rekah za 20%.

— Železniški promet v zadnjih treh mesecih lani. Uradni podatki o našem potništem in blagovnem prometu v zadnjem trimesečju lani nam kažejo precejšen porast. Potniški promet je bil 532.133 tovornih vagonov (predlanski 471.207) porast torej znaša približno 13%. Potniški promet se je povečal nekoliko manj, za 6,11%. Stevilo potnikov je znašalo 15.087.598, predlanski pa 14.218.870. Najbolj je porastel promet potnikov v 4. razredu. V tem razredu je potovalo 172.183 potnikov, ali 33,3 odstotka več kakor v istem razdobju predlanskega leta.

— Zagreb dobil muzej za civilno zaščito. Jutri dopolnite bo v Zagrebu slovesno otvorjen novi muzej za civilno zaščito. Muzej je v poslopiju banovinskega odseka za zaščito civilnega prebivalstva.

— Četrta milijona din bo plačal materi zapeljane dekleta. Tudi naša javnost se dobro spominja senzacionalnega procesa v Beogradu, ko so sodili in. Svetozarja Stojanovića, ki je bil obsojen na 10 mesecev zapor, ker je zlorabil zaupanje mladotice Mite Dimitrijevičeve. Dekle ni moglo preživeti sramote in je izvršilo samomor. Mati nesrečnega dekleta je tožila in. Stojanovića za odškodnino v znesku din 1.080.000. Zdal je bila razglasila sodba: sodišče je Stojanovića obsodilo, da mora plačati materi pokojnega dekleta 250.000 din.

— Italijanska ladja zadela ob potopitveni rušilec »Ljubljana«. V noči med 29. februarjem in 1. marcem je italijanska mornarska ladja »Leonardo da Vinci« ob rtu Sipada zadela na potopitveni rušilec »Ljubljana«. Udarce je bil precej močan in ladja ni mogla nadaljevati vožnje. Deklar je ni rešila naša ladja »Sbalec«. Kakšna škoda je nastala pri tem na potopitveni ladji, še ni ugotovljeno.

— Seznanje slovenskih knjig. Organizacija knjižničarjev v Ljubljani za dravsko banovino v Ljubljani je založila seznam vseh na knjižnem trgu nahajajočih slovenskih knjig. Seznanje je izšel že dni pred nastopom »Slovenske knjige« in dobi se vseh knjižarnah po 20 din.

POMAGAJMO GRADITI
PIVKOV SOKOLSKI DOM

PREKLIC. Založba »Slovensko delo« v Ljubljani obvešča javnost, da g. Stefan Klinc, ki stane pri Mariboru, Frantskanska ulica 21. ni več upravljen sprejemati nikakršnih naročil za založbo. 129—n

Prvi znanilci pomladi

Kritični dnevi — Slabi izgledi za marec — V Italiji se, »kuha«

Maribor, 29. februarja. Z današnjim dnem tudi kolegarsko zaključujemo letošnji rekordno zimo. Namesto odjave je toplo solnce vzelo in po malo velike množine snega. Bodimo hvaležni, da je tako, ker na ta način se vidno in izdatno zmanjšujejo nevarnosti prvih pozimskih poplav v naših krajih. Pa mora biti vmes tudi nekaj odjave, kajti sneg se je šele danes zmehčal tudi že na zelenelih severnih ležajih in je toplozar se opolnočil kazal že nad ničlo. Tudi mestni park in Kalvarija danes pričata, da se stara zima postavlja. Čuli smo prve nevske vaje tu prezmujajočih krilatcev v pozdrav onim tovarišem, ki so se že pričeli

Sokolsko kulturno delo ob meji
Lepa akademija pri Sv. Marjeti ob Pesnici

Maribor, 1. marca. V vrsti slovenjskih sokolskih edinic zavzema odlično mesto sokolska četa pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Svojo delavno podjeto je pokazala tudi s pestro akademijo pod vodstvom prosvetarja br. Mirka Vaude in načelnice s. Irene Vaudove. Akademijo, ki je bila v lepo okrašenih šoli, je s poudarjenim kralju Petru II. otvoril starostnik br. A. Šuman. Četni prosvetar je zlasti poudaril o potrebi narodne slove in

vračati iz daljnjih južnih dežel. Tudi grmičevje že poganja prvo brstje. Skratka, prvi znanilci pomladi so tu.

Toda jutri je zadnji krajec, torej sprejemba lune, je 1. marec in začetek skor do konca meseca trajajočih kritičnih dni. Na to je opominjalo že danes dopolne več znanilnih zračnih pojavov. Zlasti pa je zvečer nastopila gosta megla. Zlasti se v taki obliki pri nas pojavlja navadno le ob daljnjih potresnih katastrofah.

Značilno je tudi, da se kljub vsem znamenjem za novo kritično dobo (z novim snegom itd.) barometer pri nas nalahko dviga in da imamo še zvečer 5 nad ničlo.

vzajemnega narodnega dela ob meji. Nastopajoči so ubrano zapeli sokolski pozdrav, moška deca je razveselila navzoče s mišnimi igrkami, ženska deca je predvajala lepe vaje z zastavicami, moški naraščaj je prikazal strumno pod vodstvom br. Vaude ml. 4 krasne žive slike. Ženski naraščaj je izvajal zabrano kola. Najlepša točka so bile izborne izvedene vaje z venci, ob strani skupine pa sta spremljali te vaje s še težjimi kretnostmi.

S. Vaudova in s. Urenjakova. Ljubljani deklaracijam je sledil odlični pevski nastop nastop s. Vaudove kot »Kuharica« ob smiselni spremljavi ss. Mimike Crepinove in Helene Friedlove. Ob koncu je mladina vzporedila še vaško veselico v zvezi s prijetno čajanko.

Nastop ženske dece in ženskega naraščaja je sestavila ašina s. Vaudova, skromni vse točke pa je spremljal na harmoniju prosvetar br. Mirko Vauda. Vsi navzoči so s priznanjem sledili potoku prelepe akademije, smariška sokolska četa pa je na svojo mladino lahko ponosna.

Samopomoč mariborskih
trgovcev

Važna socialna pobuda — Za dobra dva milijona podpor

Maribor, 29. februarja. Znano je hvaloredno socialno delo, ki je postavljeno na društvene temelje Trgovske samopomoči v Mariboru. Mariborsko trgovstvo je pred 13 leti spoznalo in pravilno ocenilo globoki pomen samopomoči, ki prinaša blagoslov predvsem v težkih trenutkih. Trgovska samopomoč v Mariboru je izvršila v času dosedanjega delovanja lepo poslanstvo, saj je bilo od pričetka njenega poslovanja pa do 31. decembra 1939 izplačanih članstvu na podporah 2.186.500 din.

Tudi snočni redni občni zbor Trgovske samopomoči v Mariboru, ki se je vršil v dvorani Zdravja trgovcev, je zbral marljive delavce, ki pozitivno sodelujejo pri tej važi socialni ustanovi v prid trgovskemu stanu. Občni zbor je s prisrčnim pozdravom otvoril dolgoletni predsednik g. Vilko Weizl. Njegovemu uvodnemu klemeu poročilo, ki ga je podal agili in tajnik g. Franjo Znidarič. Ob podanih poročilih je razprati, da posluje Trgovska samopomoč v Mariboru v splošno zadovoljstvo svojega članstva. To dokazuje predvsem dejstvo, da je bilo izplačanih v preteklem letu na podporah 342.550 din. Vsi ti zneski nam jasno in nazorno pričajo, kako uspešno vrši Trgovska samopomoč svoje človekoljubno in socialno ter karitativno delo, saj posluje točno po določenih

pravil, ki predvidevajo družini umrlega člana takojšnjo pomoč v prvi sili. V prvi kategoriji je 500 članov, v drugi pa 417, skupno 917 članov. Tudi glede premoženja je Trgovska samopomoč lepo napredovala. Zlasti rezervni sklad je precej narasel. V smislu bilance z 31. decembra 1939 izkazuje aktiva 388.171 din, ki odpadajo na oba podporna sklada, to je na rezervni sklad in na inventar. Iz blagajniškega poročila je nadalje razvidno, da je imel podporni sklad v obeh kategorijah 430.979 din dohodkov in 342.550 din izdatkov pri izplačilu podpor. Rezervni sklad izkazuje saldo 302.653 din. Upravni sklad je imel 32.383 din dohodkov in ravno toliko izdatkov.

Tudi pri volitvah se je pokazalo vzajemno soglasje članstva in so bili izvoljeni v upravni odbor: Vilko Weizl predsednik, Karol Jančič podpredsednik, odborniki: Andrej Zdravko, Anton Paš, Franc Bele, Hinko Sax, Josip Povodnik, Franc Kosol, Ivan Slavinec, Franjo Znidarič, nadalje Zvonko Mešček iz Ptujke gore, Alojzij Remic iz Dravograda, Franc Jug iz Celja in Hinko Kreft iz Ptuja. Namestniki so Ivan Kvas, Martin Černec in Juro Zidanšek iz Maribora ter Alojzij Brenčič iz Ptuja, Ivo Tončič iz Celja in Alojzij Drogenik iz Celja. V nadzornem odboru so Ljudevit Krajnc, Milan Klemenc in Anton Linzner, namestnika Stanko Kocbek in Drago Roglič.

Težnje okoliških gostilničarjev

V mariborski okolici je 346 gostinskih obratov in 62 vilotov — Alkoholnih pijač je bilo iztočenih v preteklem letu več kakor 2 milijona litrov

Maribor, 1. marca. Gostilničarji mariborske okolice so organizirani v svojem združenju gostinskih podjetij za Maribor okolič. Združenje je imelo pri Balonu svoji redni občni zbor, ki se ga je udeležilo članstvo v lepem številu. Občnemu zboru je predsedoval dolgoletni predsednik združenja okoliških gostilničarjev g. Matija Holc, ki je v svojih uvodnih izjavah prikazal napore združenja za zboljšanje položaja gostilničarjev v borbi proti šušmarstvu in drugim pojava, ki škodujejo gostilničarstvu. Zelo zanimive podatke je sporočil navzočim zborovalcem združenjski tajnik. V mariborski okolici imamo 346 gostinskih podjetij, ki zaposlujejo 174 pomočnikov in pomočnic ter 14 vajencev. Vinotočev je v mariborski okolici 62. Lani so iztočili okoliški gostilničarji vina 1.300.000, piva 350.000, raznih žganih pijač 35.000 l. sadjeva 350.000 litrov, skupno torej 2.035.000 l. Okoliško gostilničarstvo je plačalo lani trošarine, raznih taks in davkov 3.690.000 din. Povprečno pride torej letno na vsakega čla-

na 11.000 din. Dohodkov je imelo združenje v pretekli poslovni dobi 116.000 din, izdatkov 88.000 din, premoženje izkazuje vrednost 83.500 din. Novi proračun izkazuje 52.000 din dohodkov in prav toliko izdatkov. Na predlog g. Finžgerja je bila izrečena upravi soglasna razrešnica.

Na predlog g. J. Lebeja je bil izvoljen za novo poslovno dobo naslednji odbor: Matija Holc, predsednik; Janko Kostanišek, podpredsednik; odborniki: Kerentič, Grašič, Josip Finžger, Josip Petič, Miha Kovčič, Mar. Sarkova, M. Urbanec, Ant. Vračko in J. Klobasa. Namestniki so Fr. Hiter, I. Lavrenčič, I. Kos in A. Ridl. V nadzorstvo: Slavko Lebe, Rafael Lesiak in Ervin Juršič; v razsodišče: Josip Lebe, predsednik; člana Jakob Grašič in Janko Kostanišek.

Občni zbor je izrazil tudi primerno pohvalitev predsedniku g. Matiji Holcu ob 15 letnici požrtvovalnega predsednikovanja združenju gostinskih podjetij za mariborsko okolico.

Mariborske in okoliške novice

— Predstojništvo mestne policije v Mariboru objavlja, da se bo vsru reuni letni pregled vseh motornih vozil iz Maribora po točki 4 pravilnika ministertva notranjih poslov z dne 26. 9. 1928. Ur. list št. 338-100 po za to določeni komisiji dne 6. marca 1940 ob 15. uri na dvorišču mestnega avtomobusnega podjetja v Plinarniški ulici v Mariboru. Vsi lastniki motornih vozil iz Maribora se pozivajo, da predstavijo ob določenem času in kraju vsa svoja motorna vozila radi pregleda. Vsak lastnik motornega vozila ima prinesiti s seboj: Prometno knjižico z državnim kolkom 100 din po tar. post. 90a taks. zak. za potrdilo v prometni knjižici. Takšno za komisijski pregled v znesku din 54 za vsak avtomobil odnosno 27 din za vsako motorno kolo. Vozila morajo biti privedena v očisteno stanju in uporabna za vožnjo. Pregledi se bodo vršili v strogo strogo, zlasti se bo gledalo na stanje šasije, peres, vzvodov, zavor, kretala, žarometov in hup, zadnja luč ne sme biti visja nego 1.20 od tal, batniki pri tovornih avtomobilih itd. Ako bi se lastniki motornih vozil iz utemeljenih razlogov ne mogli udeležiti pregleda, naj se pravočasno opravičijo, sicer ne bodo smeli voziti z nepregledanimi vozili.

— Zdravniška dežurna služba. Jutri v nedeljo ima zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upravičencem v neodložljivih primerih in v odsotnosti pristojnega rajonskega zdravnika dr. Hugo Velker, Pobreška cesta 2, tel. 25—75.

— Materinski tečaj. V torek 5. t. m. bo predavala prof. Ostrovska o temi: Dajte otroku iger in zabave. V četrtek 7. marca pa je na sporedu predavanje: Pravice staršev in otrok (dr. Černež).

— Važno narodno obrambno delo vrši ob naši meji CMD v Mariboru. O njenem uspešnem delu bo pričal tudi redni občni zbor moške in ženske podružnice CMD v Mariboru, ki bo v sredo 6. marca ob 20. v mali dvorani Narodnega doma. Poleg poročil funkcionarjev je na dnevnem redu poročilo g. Robnika o družbinem delu na Korjaku.

— Uradništvo sreskega načelnika Maribor levi breg je izročilo Protituberkulozni ligi v Mariboru znesek 225 din namesto venca na grob pokojne gospe Ane Flistra-vec.

— Zgorela je domačija posestnika Ivana Pernata v Zgornji gorici pri Račah. Zgoreli so poljedelski stroji, krma in drugi predmeti, tako da ima Pernat več kakor 30.000 din škode.

— Gledališče mladega rodu. Ko je bilo ustanovljeno v Mariboru posebno gledališče za mlade ljudi, je vzbudila ta vest v mariborskih kulturnih krogih veliko zadovoljstvo. Gledališče mladega rodu, čigar otvoritvena predstava bo danes popoldne v veliki dvorani Narodnega doma, ima važen narodno kulturni in vzgojni pomen. Upati je, da bo gledališče mladega rodu,

ki pričenja svoje delo s smasekovo izvirno priredbo »Martina Kripana, zadovoljivo izpolnilo tiisto vrzel, ki smo jo doslej čutili v Mariboru.

— Domačije gorijo. V Zgornji Gorici pri Račah je zgorela hiša posestnika Ivana Pernata. Zgoreli so tudi poljedelski stroji, krma in drugi predmeti. Škode je 30.000 din.

— Rezervni podčastniki se obveščajo da je notranje ministertvo dovolilo ustanovitve društva rezervnih podoficerjev kraljevine Jugoslavije. V Mariboru je že ustanovljen pripravljalni odbor. Vse informacije se dobe v pisarni na Rotovškem.

— Deloizacija. V železniški koloniji so deložirali družino železniškega delavca Javnikva v Kurliški ulici. Govori se, da je bil Javnik deložiran, ker ni hotel podpisati izjave, da bo električna napeljava, ki jo je pustil instalirati v stanovanju, ostala last železniške uprave, ko se bo izselil. Najemnine je vedno v redu plačeval. Z deložacijo je zelo hudo prizadeta družina, zlasti otroci. Ker so v železniški koloniji deložacije le redkokdaj, zbuja tem večjo pozornost ta deložacija, ki se je izvršila v najhujši zimi, dasi se je baje prizadeti na vso moč trudili, da bi se nadalje lahko ostal v stanovanju. Prebivalci kolonije se že dolgo vrsto let trudijo, da bi dosegli napeljavo električnega toka v kolonijske hiše, kjer še vedno svetijo s kartidom in petrolejem, čeprav je ta železniška kolonija tako rekoč v sredini mesta. Prav tako bi bila tudi potrebna kanalizacija in vodovod, šele potem bi lahko smatrali ta stanovanja za higienična in vsaj nekoliko udobna. Skromni železničarji so bili pred leti silno veseli, ko so dobili vsaj cestno razsvetljavo, ker so prej razsvetljevali ponoči te ulice majhne petrolejske leščerke, še mnogo večje pa bi bilo seveda veselje, če bi končno dobili v svoja stanovanja električno razsvetljavo seveda brez podobnih deložacij. Kaj je že lansko leto »Slovenec« ljubljil kolonistom? (Delavska politika)

— Podražitev kvasa. V oktobru je vlada ustanovila prodajno centralo kvasa v Beogradu. Nadzorstvo izvršuje ministertvo za finance, ki je izdalo tudi tozadevno uredbu. Ta določa, da se sme kvas prodajati po 33 din za kg in velja to za vso državo enako. Preprodalcem so dovolili za stroške dostave odjemalcev po 1 din za kg, tako da smejo torej prodajati preprodajalci kvas za dostavo po največ 34 din za kg. Sedaj pa se čujejo pritožbe, da stane kvas ponekod po 35 din, 36 din in celo 38 din. Neračunljivo je zaradi tega zlasti med pekoviškimi mojstri, ker dvigajo preprodajalci kvasa na samovoljni način cene predmetu, ki je podvržen trošarini in ki je neobhodno potreben za kruh, naše najvažnejše vsakdanje živilo. Potrebno bi bilo, da bi prodajna centrala kvasa napravila red v prodaji kvasa in preprečila samovoljno podražitev kvasa po preprodajalcih.

trgu 1 vsak četrtek od 18. do 19. ali pri poverjeniku g. Franja Crepinku, Marjanska ulica 24. Za pismene informacije je poslati tudi znamke na odgovor.

— S plinom se je zastrupila 22letna Roza Niki, službenica pri stavbnem podjetniku g. Naezimbenuju v Vrtni ulici. Domačin se je namreč zdelo čudno že to, ker ni bilo Niklove na spregled. Končno so jo poiskali v njeni sobi. Ležala je ne giba v postelji, bila je mrtva. Kuhinja in soba pa sta bili napolnjeni s plinom, ki je uhajal iz odprte plinske pipice. Na podlagi okoliščin je policijska komisija ugotovila, da gre za smrt po nesrečnem naključju, kar je ostala plinska pipa po pomoti odprta. Plin je uhajal vso noč iz kuhinje v sobo Roze Niklove, ki si, očividno omanjena, ni mogla več pomagati, ampak je umrla na posledicah zastrupljenja s plinom.

Razne vesti. Učenou Rudolfu Stiberu je neznan tat ukradel iz veže v Milinski ulici 9 aktovko, v kateri so bile razne šolske knjige. — Na Betnavi je neki pes volčjak napadel 9letno vrtnarjevo hčerko Dragico Tortenšlagovo ter jo tako nevarno obgrizel po glavi, da so morali deklelo prepeljati v mariborsko splošno bolnico. — V mariborsko bolnico so odpredmili večeraj nadaljnjih 6 žrtev letošnje hude zime, ki so si na poledenelih tleh zlomili ude. — V neki gostilni na Meljski cesti je nastal med vinjenimi gosti prepri, ki se je končal s pretepom. Pri tem je dobil poskodb po glavi 2letni Srečko Hausman. Rabuki je napravila konec poljca, ki je glavnega krivca, nekoga 32letnega Francisa C., zaprla. Na državni cesti v bližini Bohove je neki osebn avto podrl na tla 45letnega posestnika Vinka Jeriča, ki se je peljal na kolesu. Jerič je obležal z zlomljeno desnico. Zdravi se v bolnici.

Mariborsko gledališče

Sobota, 2. ob 20.: Cigan baron.
Nedelja, 3. ob 15.: Navihanka. Znižane cene. Ob 20.: Vdova Rožinka. Premiera. Proslava Golarjeve 60letnice.
Ponedeljek, 4. Zaprto.
Torek, 5. ob 20.: Šupanova Mizka. Gostovanje ljubljanske črme. Jubilej slovenskega gledališča. Izven.

»Šupanova Mizka« na mariborskem odru. Ker je pred kratkim poteklo 150 let, kar je bila v ljubljanskem gledališču uprizorjena prva slovenska igra (Linhartova komedija »Šupanova Mizka«), je povabilo mariborsko gledališče ljubljansko, da gostuje s tem delom v prvotni starinski slovenski tudi v Mariboru. To gostovanje se vrši v okviru svečane proslave te 150 letnice v torek 5. marca zvečer v mariborskem gledališču.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 6. marca ob 20.: Kovarstvo in ljubezen. Gostovanje mariborskega gledališča.

Šah. Tretja tekma medklubeskega turnirja v Mariboru za prvenstvo SŠZ se bo odigrala v nedeljo 3. t. m. ob 9. uri v kavarni »Centrale«. V tej tekmi igra Mariborski šah klub in SK Železničar.

Na saneh v smrt

Maribor, 1. marca. 26letni kovač Josip Kos je spravljal les na saneh iz Zgornje Mute v Spodnjo Muto. Naložil je na sani precej hlo dov in zapeljal nato hlode na saneh navzdol proti Spodnji Muti. Ker je bila cesta poledenela, so težko natovorjene sani zdrsele z neverjetno brzino po klancu navzdol. Sani so zgrmele s hloidi vred v železno ograjo posestnika Jakoba Ramšaka. Hloidi so se prevrtili proti ozraji in stisnili z vso težo nesrečnega Kosa k tlom. Kier je obležal ves živ in nezavesten. Na pomoč je takoj prihitel zdravnik, ki pa ni mogel več pomagati. Kos je dobil nevarne in usodne notranje poškodbe, razen tega si je tudi pretresel možgane. Revez je par minut zatem podlegel poškodbam.

Vest o nesrečni smrti mladega moža je zbudila pri vseh okolišanih toplo sočustvovanje z usodo žrtve nesrečnega naključja in z njegovimi hudo prizadetimi svojci.

Tezenske novice

— Z vrnitvijo br. Otiča od vojakov se je zopet pričelo živahno delo v diletantskem odseku. Večer za večerom se trudijo skolski delavci, da zadovoljijo našo publiko, ki že nestrno čaka, da zopet vidi stare znanca na odskih deskah. Tako bodo podali v nedeljo popoldne v šoli vesoligro v treh dejanjih »Zakoni stavkajo«, ki bo nudila vseni obilo zabave in smoha. Priidite in oddolžite se delu marljivih diletantov in doprinesite kamenček k zgradbi potrebne lastne sokolske stiehe. Zdravo!

Iz Ptuja

— Kako je bil vionilec Herić nbit. Za pred leti smo poročali o vionih, izvršenih v ptujski okolici Vionlici so pokradeno blago vozili kar z avtomobili in prizadeli raznim ljudem nad 300.000 din škode. Orožniki so takrat zajeli celo tolpo in jo oddali v preiskovalni zapor sodišča v Ptuju. Med njimi je bil tudi 32letni Jožef Herić iz Drstelje, občina Sv. Urban. Herić je takrat pobegnil iz sodnih zaporov in se je vedno potikal okoli ter skrivaj pred orožniki. Pred dnevi pa se je nenadoma pojavil na svojem domu v Mestnem vrtu, za kar so tudi zvedeli orožniki. Orožniška patrila iz Ptuja in Sv. Urbana je obklobila hišo ter našla Herića v hlevu. Ko je Herić zagledal orožnike, je pobegnil preko njive ter streljal na orožnike iz samokresa. Ker se na klice orožnikov ni vdal, so orožniki streljali. Strel mu je predri prsa in je obležal na mestu mrtve. Tako se je ptujski okolica zopet oddahnila.

— Iz sovaševa ga je napadel. V Prvenčih pri Sv. Marku je nastal med 49letnim kočarjem Pavlom Majcenom in sosedom hud prepri zaradi starega sovraštva. Njegov nasprotnik je pograbil za sekuro ter prizadel Majcnu hudo poškodbo na plečih in obrazu, da so ga morali prepeljati v bolnico.

— Pod voz je prišel. Posestnik Blaž Kostanjevec od Sv. Marka se je z vozom, naloženim z opeko, vrčal iz mesta proti domu. Med potjo se mu je pod voz nenadoma prevrnil in ga pokopal pod seboj. Kostanjevec je dobil hude notranje poškodbe in je obležal z zlomljeno nogama. Prepeljan je bil v bolnišnico.